

Добрими словами можна творити дива

ТЕПЛІ ІСТОРІЇ
ПРО ДИВА,
КОХАНИХ
І РІДНИХ

серія
«Теплі історії»

Брайт * Букс

Відгуки на інші книжки із серії
«ТЕПЛІ ІСТОРІЇ...»:
«Теплі історії до кави» і
«Теплі історії до шоколаду»
Надійки Гербіш

Цикл ліричних мініатюр «Теплі історії до кави» – дебют Надійки Гербіш (м. Збараж, що на Тернопільщині) – це помітно інакша проза, ніж у більшості її ровесників – сучасних українських прозаїків. Тепер майже не знайти подібного письма. Безпосередня фіксація вражень, спостережень, переживань і співпереживань, детальна замальовка речового, матеріального світу, відсутність агресії, містики та опису потойбіччя надають стильовій манері молодій письменниці певних ознак неореалізму, як художнього засобу, що передає реальні враження із зовнішнього, виразного боку. Гадаю, саме поетизація об'єктивної реальності – позитив творчості Надійки Гербіш. І хоча ті самі ознаки провокують деяку розпливчатість, нетривкість форми, проте це свідчить, швидше, на користь письменниці. Завдяки пластичній фактурі тексту створюється ефект легкості й прозорості нюансів і напівтонів – вони, ці мініатюри, нагадують імпресіоністичні акварелі...

Тетяна Дігай, літературознавець

«Теплі історії до кави» – однозначно свіжий трунок на кухні української літератури. Чуттєва, чиста й душелікувальна. Кращий подарунок на Святого Миколая чи на День Святого Валентина для своєї «половинки».

Юрій Луценко, політик

Чому цікаво читати Ваші книжки?

Ви маєте багатий і гарний внутрішній світ. І володієте рідкісною здатністю в буденному бачити щось вражаюче, чарівне, таємни-

че, загадкове, гарне, таке, що викликає захоплення й подив. У Вас якесь піднесене світосприйняття, начебто Ви щойно випили кухлик збадьорюючої кави чи з'їли плитку тонізуючого шоколаду. А душа тяжіє до чогось такого, адже нам у повсякденності так не вистачає якогось маленького легального «допінгу», антистресу, антидепресанту! (Як у тій рекламі: «Можна прожити й без шоколаду, та кому потрібне таке життя?!.»)

І ще у вас незвичайний хід думок. Завжди цікаво, куди повернеться Ваша думка в наступному реченні. І часто це буває непередбачувано, нестандартно, тому й цікаво. Хоча, здавалося б, Ви просто опишете свій світогляд! Але це завжди схоже на неповторну пригоду. Вам вдається малювати дивовижні картини, тільки не пензлем і фарбами, а словами... Ваші історії короткі, як невеличкі ковтки кави. І хочеться повернутися до них знову, щоби знову пережити ту позитивну енергетику, що збадьорила душу. Після наступної порції душа сама каже: «Усе класно! Життя наповнене дивом! А ти... незаперечна цінність. Загалом, як і ті швидкоплинні миттєвості незвичайної щоденності, з яких складається наше життя». Я б рекомендував Ваші історії замість кави або навіть шоколаду — ефект однаковий. Особливо в нашу пору глобального дефіциту тепла, позитиву та щастя. Можна прожити без книжок Надійки Гербіш, але... кому потрібне таке життя?!

Анатолій Шкарін, письменник

Ти несеш дуже потрібний лік, як і твоя бабця з «*Теплих історій...*». Лік від хронічної хвороби — поверховості, несправжності, порожнього руху та порожнього Життя... Твій лік має таку величезну дозу отієї Зупинки, Відкритих очей, Оживлення, Справжності, що насичує й реанімує навіть там, де багато що безсиле.

Ми перетворюємося на тих, хто мало подібний на твориво Великого Творця з усіма Його неймовірними задумами щодо нас. Стаємо безбарвними, заплющуємо очі до стану нелюдини... — так бездумно, клопітно, безвідповідально живемо.

Він, звичайно ж, нас не полишає... Усіляко турбується про те, щоби ми знову знайшлися. І Твої творива дійсно виконують Його доручення — зупиняють та оживлюють людей: кожну мить, думку, зустріч, справу, кожен погляд, рух, усе те, чого торкаємося чи то подумки, чи явно.

Віра Артемчук, читачка

ТЕПЛІ ІСТОРІЇ
ПРО ДИВА,
КОХАНИХ
І РІДНИХ

Київ
Брайт Стар Паблішинг
2014

УДК 821.161.2-31
ББК 84(4Укр)-44
Т34

Т34 Теплі історії про дива, коханих і рідних: Збірка оповідань / Під ред. Ю. Шутенко. — К.: Брайт Стар Паблішинг, 2014.— 144 с.
ISBN 978-966-2665-20-8

У книжці зібрані короткі оповідання й ліричні замальовки різних авторів, об'єднані теплим настроєм, затишком і позитивом. Автори розповідають про найрізноманітніші дива у житті їхніх персонажів, як от диво пізнання Бога чи диво дружби бізнес-леді з бідним хлопчиком, що збирає пляшки біля смітників; про диво кохання з першого погляду чи трепетної подружньої любові аж до старості; про зіллення серця домашнім затишком, ковтком пахучої кави або прогулянкою улюбленим містом; про найрідніших на світі людей і про те, як бути щасливими.

УДК 821.161.2-31
ББК 84(4Укр)-44

Ця книга не може бути використана повністю або частково
в будь-якому вигляді без письмової згоди автора

Літературно-художнє видання

Теплі історії про дива, коханих і рідних

Редактор-упорядник *Ю. Шутенко*
Коректор *І. Кривошеїна*
Верстка та дизайн *В. Кириченко*

Формат 60x90/16. Ум. друк. арк. 5,15.

ТОВ «Брайт Стар Паблішинг»
А/с 87, Київ 02002, Україна. Тел.: (044) 593 2061.
E-mail: info@brightstar.com.ua
Свідоцтво ДК №3990 від 23.02.2011

Віддруковано в ТОВ «Друкарня “Бізнесполіграф”»
02094, м. Київ, вул. Віскозна, 8. Тел./факс: (044) 503-00-45.
Свідоцтво про внесення до державного реєстру ДК №2715 від 07.12.2006.
Замовлення №

ISBN 978-966-2665-20-8

© Брайт Стар Паблішинг, 2014

ЗМІСТ

Дива

	☀	9
<i>Вікторія Пожарська. Сонце</i>	☀	11
<i>Вікторія Пожарська. Решта</i>	☀	14
<i>Мар'яна Лелик. Крила щастя</i>	☀	16
<i>Іванна Захаревич. А ви вірите в дива?</i>	☀	20
<i>Слава Світова. Диво, подароване небом</i>	☀	24
<i>Дмитро Безверхній. Чашечка дива</i>	☀	29
<i>Ольга Рубанчук. Маленьке диво</i>	☀	32
<i>Олесь Дмитренко. Як із десяти доларів з'явилося сто</i>	☀	34
<i>Анна Яременко. Бабуся-зігрівальниця</i>	☀	39
<i>Людмила Гридковець. Ранок посеред ночі</i>	☀	40
<i>Галина Манів. Найбільше з див</i>	☀	42

Він і вона

	☀	45
<i>Вікторія Наймановська. Лист до майбутнього</i>	☀	46
<i>Ірина Озарко. Бажання ширості</i>	☀	48
<i>Ярина Дейнека. Мелодія до чаю</i>	☀	51
<i>Ірина Озарко. Зустріч у кав'ярні</i>	☀	54
<i>Ольга Купріян. Пісня про гаманець</i>	☀	56
<i>Ольга Ткаченко. І тільки очі</i>	☀	61
<i>Ольга Савіцька. Солодкий світ його очей</i>	☀	63
<i>Марина Василюк. Кремове тістечко</i>	☀	65
<i>Юлія Смаль. Ідеальне кохання</i>	☀	67
<i>Ярина Дейнека. Диво жовтих парасольок</i>	☀	71
<i>Олександра Кудріна. Мільйони сьогодні</i>	☀	74
<i>Олександра Кудріна. Дурію</i>	☀	76

0 ☀ ТВІЇ ІСТОРІЇ ПРО ДИВА, КОХАННЯ І РІДНІХ

<i>Марина Василюк. Необмежена придатність</i>	☀	78
<i>Вікторія Гапоненко. Присмак малини</i>	☀	81
<i>Вікторія Гапоненко. Межа світла</i>	☀	83
<i>Вікторія Гапоненко. Інструкція щастя</i>	☀	85
<i>Ольга Дмитренко. Він зателефонував у п'ятницю</i>	☀	87
<i>Лілія Демидюк. Біла троянда</i>	☀	90
<i>Вікторія Наймановська. День</i>		
<i>Святого Валентина без шоколаду</i>	☀	93
<i>Ярина Дейнека. Адам і Єва</i>	☀	95
<i>Вікторія Пожарська. Юна Марія</i>	☀	97
<i>Мирослава Кошка. Скарбничка</i>	☀	99
<i>Ярина Дейнека. Сирник</i>	☀	103

Найрідніші на світі ☀ **105**

<i>Святослав Черній. Її звать Софія</i>	☀	107
<i>Ірина Озарко. Пампушки з варенням</i>	☀	109
<i>Вікторія Наймановська. Яблуневий сад із феями</i>	☀	111
<i>Вікторія Наймановська. Фронтний лист і волошки</i>	☀	113
<i>Вікторія Пожарська. Дивошастя</i>	☀	115
<i>Ольга Савицька. Цілющі ліки домашнього затишку</i>	☀	118
<i>Юлія Смаль. Кориця</i>	☀	122
<i>Ірина Мацко. Обійми мене</i>	☀	125
<i>Ірина Мацко. Плетений светр</i>	☀	127
<i>Ірина Мацко. Крихти</i>	☀	129
<i>Ірина Мацко. Нашепчу вам сон на вушко</i>	☀	131
<i>Оксана Радушинська. Іграшковий пес</i>	☀	133
<i>Надія Нарчинська. Щоби бути щасливими</i>	☀	136
<i>Христина Шутенко. На станції метро</i>	☀	139
<i>Анна Яременко. Про Найріднішого</i>	☀	141

СЛОВО ВІД УПОРЯДНИКА

Життя — це диво. Незвичайне, цікаве, вражаюче, досі непізнане підстерігає нас усюди, варто лишень зупинитися, придивитися, усвідомити. Великі дива створення космосу, любові між чоловіком і жінкою, формування дитини в лоні її матері, народження людини переплітаються з меншими — виграною лотереєю, одужанням від хвороби, перетворенням недруга на вірного товариша, вилуплюванням курчатка зі шкаралупи, крапелькою роси на зеленій травинці, покращенням настрою від улюбленої мелодії, силою усмішки та доброго слова. Зрештою, у кожного диво своє, і відчуваємо та розуміємо його ми по-різному, часом дивуємося-прозріваємо через багато літ.

Ця книжка — продовження серії *«Теплі історії...»*, розпочатої Надійкою Гербіш (*«Теплі історії до кави»*, 2012; *«Теплі історії до шоколаду»*, 2013). Задум її народився з бажання виявити найрізноманітніші відтінки див, великих і маленьких, що відбуваються в нас, із нами, в докільлі. На адресу видавництва й безпосередньо до Надійки надійшло чимало листів з історіями про дива. Ми відібрали найцікавіші з них. Ці оповіді й замальовки зігрівають душу затишком і позитивом, вони невеличкі за обсягом, уміло написані, ліричні герої, а частіше — героїні, замислюються не лише про маленьке, буденне, а й про велике, вічне.

Автори творів — переважно дівчата й молоді жінки (хоча є й кілька хлопців) — розповідають про найрізноманітніші дива, як от диво пізнання Бога чи диво дружби бізнес-леді з бідним хлопчиком, що збирає пляшки біля смітників. Утім, як найбільше диво змальовується таїна стосунків чоловіка й жінки, першого погляду, першої розмови, появи почуття, пристрасті, згодом — поглиблення любові в шлюбі, через подолання труднощів і намагання двох окремих світів поро-

8 ТИПІ ІСТОРІЇ ПРО ДИВА, КОХАННЯ І РІДНИХ

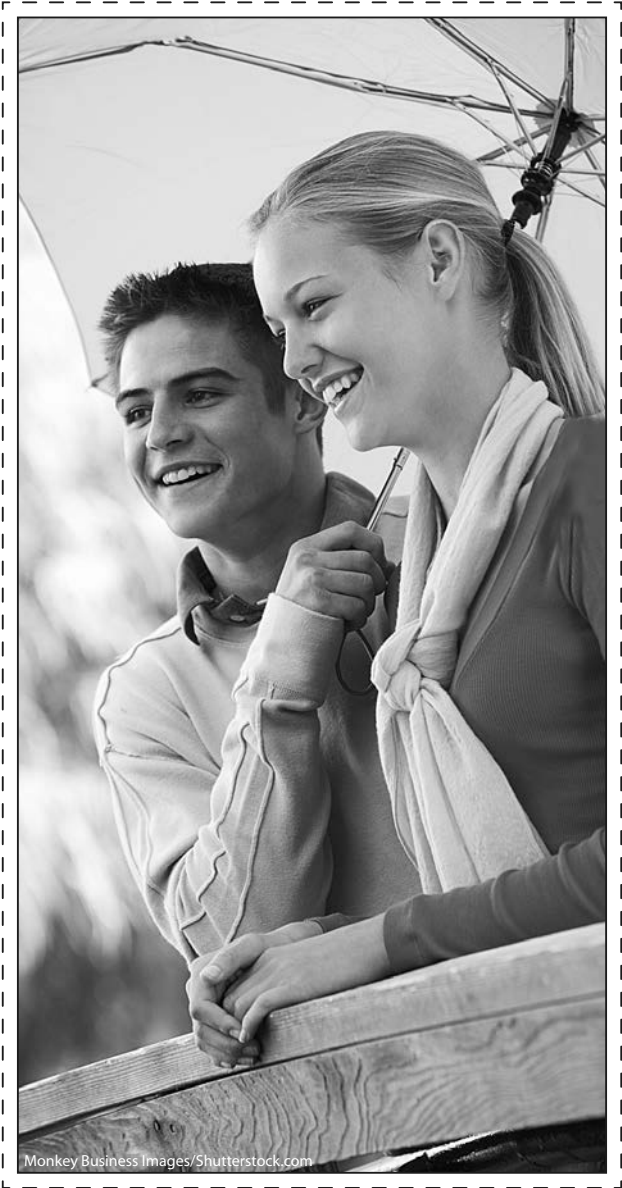
зумітися та поєднатися в один, міцний, непохитний. Родина — рівновелике з коханням диво й переплетене з ним. Тут прозаїки добирають найтепліші, найніжніші слова, ділячись спогадами про мудрих і лагідних бабусь, дідусів, зображуючи добрих, найрідніших мам, татів, трепетно змальовуючи діточок.

Диво вплетене ледь не в кожную історію книжки. Оповідання розміщені тематично, у трьох розділах — «Дива», «Він і Вона», «Найрідніші на світі». Сподіваюся, книжка подарує вам багато приємних і радісних моментів, надихне й підтримає.

Щиро — Юлія Шутенко

Monkey Business Images/Shutterstock.com

Вікторія Ложарська

СОНЦЕ

Ранок почався з дива. Сонце будило її своїми грайливими промінчиками, заплутувалося у хвилях рудого волосся, яке розсипалося на подушці, гралося з веснянками, що були схожі на маленькі квіточки, зазірало під пухнасті вії... Одним словом – бавилося, як собі хотіло.

У такий хороший ранок усе радувало. Кухлик ароматної кави, яку вона дозволила собі випити навіть із вершками та цукром – геть діету! Нова, біла, легенька сукня, яку вирішено було нарешті надягнути, поки літо зненацька не закінчилося. Навіть своє відображення у дзеркалі здалося КРАСИВИМ, а не милим і симпатичним, та й то авансом.

Це був ранок. А от день минав у своєму звичному робочому ритмі. Калейдоскоп облич, грошей, усмішок, клопотів, веселощів... І ще багато різної всячини – і доброї, і не дуже.

Та вона вирішила, що потрібно ловити моменти радості, миті, які викликають усмішку, інакше вони проминуть і забудуться.

Ну хіба згадає вона колись, які чудові відчуття подарував їй цей ранок?

Чи закарбується в пам'яті, як їй сподобалося своє відображення у дзеркалі, коли стояла ось у цій білій сукні?

Чи, можливо, її серце затріпочеться від спогаду про сонячне ранкове місто, коли вона йшла пішки на роботу, слухаючи чарівливі мелодії Джоша Гробана в навушниках?

Та нізачо не згадається, коли збіжить час!

Дні довгі, а роки короткі. Ця фраза не давала спокою, лякала й змушувала замислитися.

Тепер вона ловить ці моменти, як тільки може, з пристрасною мисливця, із захватом колекціонера, з безпосередністю дитини.

Ось вона у парку на лавочці, бо дитячий магазин, в якому потрібно купити подарунок для похресника, ще зачинений. Так і

просиділа б раніше ці десять хвилин, нервово дивлячись на годинник (маршрутка ж чекати не буде!). Та це було б раніше.

А от зараз у пам'яті залишилися тиша, парк, ніжний-ніжний шелест дерев. Мерехтить ранкове сонце в гіллі. Коники в траві ведуть свої розмови... Ніби й незначне, та розумієш — от воно! Лови! А ще, під впливом однієї книжки, яку перечитує не раз, у неї з'явився «Зошит радості», де й живуть спогади та миті.

...Ранок сьогодні чудовий. Ішла пішки на роботу, посиділа біля озера. Лебеді дуже красиві! Заходила Людочка зі своєю донечкою — така вже мала красунька! ☺️

...Їздила до мами. Там дуже добре. Ходили в ліс по малину. Яка краса, яке повітря, які аромати! І море комарів! ☺️

...Зробила сьогодні смачнющий червоний борщик з усього домашнього й молоденького — картопельки, морквинки, бурячка, запашного кропчику — м-м-м... ☺️

...Почала читати (не знаю, вкотре!) свій улюблений «Шоколад». ☺️

...Привітала подругу, яку вже сто років не бачила, з днем народження. Так приємно було її почути! ☺️

...Дозволила собі поласувати гарячим шоколадом. Ням-ням... ☺️

...Відвідали з подругою кав'ярню, в яку давно хотіла піти. Там — як у казці! Усе таке гарне й миле! І мої улюблені Тільдочки ручної роботи там є! І «Раф» був дуже смачним! І неперевершений джаз! Такий спокійний. Посиділи, ніби в Парижі в двадцяті роки...

...Фотографувалися всюди — на озері, в кав'ярні. Краса! Цей день запам'ятається надовго!

...Купила на згадку дуже красиву кавову чашку. ☺️

І таких от радостей, дрібних і великих, цікавих і простих, там уже трошки назбиралося, в Зошиті. Спочатку це здавалося їй смішним і якимсь дитячим. Та от коли немає настрою, а особливо коли дощ

за вікном і похмуро, перечитування цих рядків неймовірно зігрівало, додавало позитиву й обов'язково викликало усмішку.

Спогад про сьогоднішній ранок теж поселився в Зошиті.

Завжди чомусь виходить так, що коли вранці сонце й хороша погода, ти красива й у білій сукні, то ввечері мусить піти дощ. І те, що ти не брала з собою парасольку, просто не обговорюється.

Коли вона вийшла на вулицю, на хвильку обімліла: небо плакало, струмочки води збігали в калюжі, перехожі поспішали сховатися. Сновигали парасольки з ногами. Сіро-хмуро. Холодно-непривітно.

«Здається, окрім ранку, в Зошит я більше нічого не запишу». Бо ж мало радісного в тому, щоб іти під дощем до зупинки, без парасольки, у білій сукні й обляпати її при першому ж «вигулі»...

Видихнувши, вона ступила на мокру дорогу й зупинилася на перехресті чекати зеленого світла. Тридцять чотири, тридцять три, тридцять два...

Аж раптом сталося щось незрозуміле. І дощ ніби йшов собі далі, як і раніше, але в неї над головою з'явилося сонце! Перестало капати на волосся і стало яскраво-затишно! Вона зачудовано поглянула вгору й побачила велику й красиву, жовту-жовту, аж гарячу, парасольку, яку тримав над її головою якийсь симпатичний юнак! Це було так несподівано й приємно, що стало тепліше!

— Я вам дуже вдячна! Ваша парасолька така яскрава й затишна!

— Спеціально купував таку, щоби краще було уникати осінніх депресій! — усміхнувся у відповідь хлопець, показавши ямочки на щоках.

— Це й справді чудова ідея — ідеш собі під дощем, а над тобою справжнє сонце. Треба й собі придбати таку!

— Ні-ні! Вам потрібна блакитна парасолька!

— Це чому ж? — здивовано глянула на нього.

— Тому, що вам потрібно НЕБО. Ви самі і є СОНЦЕ. Ваші веснянки — це теж маленькі сонечка. А Сонечку в оточення потрібно Небо...

У той день до «Зошита радості» було записано не лише про ранок. І, хтозна, може, одного разу такого ж дощового дня містом пройде справжнє Руде Сонце з веснянками, яке буде дбайливо захищене блакитним Небом. І їм буде тепло.

РЕШТА

Найбільше її вражало те, що в його очах не було ні суму, ні болю. Там навіть не вловлювався відчай чи страх перед завтрашнім днем. Заздрощів і озлобленості на людей (а Соня думала, що це невід'ємні почуття для таких людей) теж не було.

Блакитні, чисті оченята цього хлопчика дивилися на світ із повним спокоєм. Обличчя іноді брудне, зате завжди усмінене...

Соня зустріла його вперше, коли виходила з дому. Точніше, коли вибігала, бо вічно запізнювалася на роботу. Оскільки працювати їй доводилося багато, то й виходити потрібно було раненько. Того разу вона просто налетіла на хлопчενя, що біля її під'їзду збирало порожні пляшки у свою торбину. Пляшка дзвінко вдарилася об асфальт і розлетілася яскравими, блискучими шматочками. В дитинстві вони ще здаються нам коштовними й різнобарвними скарбами. А коли ми виростаємо, скарби перетворюються на сміття.

Нервово риючись по кишнях, Соня дістала двадцятку, тицьнула малому, щось пробурмотіла про вибачення й побігла.

Машина мчала її в різні місця на ділові зустрічі. Нешира усмішка до вечора сковувала обличчя. Радість – удавана. Обід – похапцем. Гроші – великі.

Вечір уже закутав місто ковдрою темряви, коли світло її автомобіля освітило маленьку постать біля під'їзду. Вона пробігла б повз, як завжди, навіть не звернувши уваги, але її несміло взяла за рукав, і Соня почувала:

– Ваша решта...

«Що? Яка решта? Що це?» – промайнули думки в її голові.

У хлопчика на долоньці лежали гроші, й він протягував їх, заглядаючи в очі. Тоді вона вперше відчула на собі магію погляду цієї маленької людини. Яка глибина причаїлася в блакиті його оченят!

Автоматично взявши гроші, вона ще довго дивилася йому вслід. Тоді глянула на свою долоню. Там лежали пожмакані купюри й двадцять копійок. Дев'ятнадцять гривень і двадцять копійок... Це що – вісімдесят копійок за одну пляшку? І віддав їй решту з двадцятки? Господи, чи так буває? Його б чесність та моїм колегам... Сльозинка скотилася зі щокі і впала на дорогу шубу.

Вже наступного ранку Соня знову зустріла це блакитнооке диво. Вона дуже любила дивитися у його очі. Тепер вона вчилася в нього жити. Радіти. Сміятися. Впускати у серце справжні почуття. Бачити світ інакше. Не знала, чи віддячить колись йому за це. І твердо постановила, що не має права втратити його. Ніколи. «Янгол-рятівник» – не раз, жартуючи, називала його Соня. Найбільше, що дозволяв їй новий друг, – пригостити його морозивом. Він був гордий. Ніколи й нічого не просив. Заробляв чесно, збираючи пляшки, і так допомагав мамі. Навідріз відмовлявся йти в будь-які дитячі будинки. З мамою добре. Коли вона твереза, ще краще.

Люди в кав'ярнях із подивом дивилися на незвичну парочку – вишукана, доглянута, красива жінка та бідно вдягнений білявий хлопчик. Трішки кострубатий, як їжачок, зі світлим обличчям і незмінною усмішкою. Зате вони так широко розмовляли! Так дзвінко сміялися! Стільки тепла було у їхніх поглядах!

Інакше, як дивом, ніхто це й не називав.

Мар'яна Лелик

КРИЛА ЩАСТЯ

Погода була надзвичайною. Уже кілька діб уночі йшов прохолодний дощик, а на ранок усе чисте й вимите ніжилося в теплих обіймах сонця. Кришталеве ранкове повітря від проміння ставало бурштиновим і смачно пахло свіжою випічкою й кавою.

Юля поспішала на роботу. Власне, не на роботу, а на розраду. Маленький синьоокий Богданчик був її втіхою та щастям. Вона розчинялася в дитячій ширості й безпосередності, даруючи натовість усю любов, яка тільки могла вміститися в серці.

Сьогодні вона була неймовірно щасливою, відчувала себе одним із тих промінців, що розфарбовують повітря. Дихалося на повні груди. Наче і день, як усі попередні, проте сьогодні чомусь особливий. Їй несподівано захотілося співати — щось радісне й сонячне. Пісні вона не пригадала, натомість майже побігла, щоби швидше взяти на руки своє щастячко. От Богдасик уже їй заспіває, от він уже зрозуміє, що в неї сьогодні на душі, як їй сьогодні неймовірно. Давно вона не відчувала такого піднесення, хіба ще як тоді...

Ще п'ять років тому Юля була зовсім інакшою. Їй ніколи було й угору глянути. Дощ — і парасоля-автомат із модного магазину затуляла всю її від вередливої погоди, спека — і кондиціонери найкращої німецької фірми забезпечували комфорт в офісі та вдома. Ділова жінка, сильна й упевнена, крокувала життям і будувала плани на майбутнє. Їй було не до подруг, які марнували час за кухонними столами, виливаючи одна одній душу, їй було

не до хлопців, які були чомусь ледарями й нічого в житті не прагнули. Вона знала, чого хоче, і все їй вдавалося. Звичайно, вона тоді ніколи б не помітила кольорової бабки на краю калюжі чи тонкої павутинки між гілками берези. Та хіба це важливо? Хіба допоможе досягти успіху? І про яку любов усі навкруги говорять? Любов до роботи, улюбленої справи вона ще розуміла, але все решта... — порожня балаканина. І навіть коли їй снилися чийсь усміхнені очі, вона на це не зважала, — хіба є час роздумувати про сни, коли стільки ще справ?!

Усе змінилося теплого вересневого ранку, коли машина дівчини підвела в найнесподіваніший момент. Юля припаркувала авто й нервово почала шукати в телефоні номер аварійної служби, коли побачила його... Хоча насправді не побачила, а відчула. Підняла очі. Він ішов до неї впевненим кроком, радісно всміхаючись.

— І чого б я ото так раділа?.. — уголос промовила дівчина, але серце вже пришвидшило свій звичний ритм.

— Вибачте, будь ласка, чи ви не могли б під'їхати трішки вперед? — трохи винуватий голос пролунав у її віконці. — Моєму товаришеві треба меблі розвантажити біля цього під'їзду, а він не може розвернутися.

Юля сиділа, дивлячись уперед, навіть голови не повернула.

— Я не можу від'їхати, це поламана машина, вона не їздить, — відповіла глузливо.

— А чому ви тоді тут сидите?

Дівчина тільки-но зібралася відповісти щось у своєму стилі — колюче й зверхнє, як повернула голову ліворуч і аж обімліла. Ті самі очі! Вона пригадала — це ті очі, з її сну! Дівчина аж завмерла від несподіваного відкриття. Хіба таке буває?!

— То, може, ми просто підштовхнемо власноруч, якщо вона не їде, або полагодимо? — почула вона, як із далекого туману, такий самий рідний, як і ті очі, голос.

Так вони з Максимом познайомилися. Ще кілька місяців працівники фірми мали що обговорювати — щоб їхня Юлечка та закохалася! А вона й справді закохалася. І це кохання, яке жило в її серці, нарешті ожило, змінюючи її саму, весь світ довкола, розфарбовуючи ніжними кольорами й наповнюючи чудесними звуками все її єство. Ніхто ніколи не бачив її такою щасливою. Вона не раз казала Максимові, що він розбудив її крилате щастя. А він їй — що вона його радість, радість усього життя.

Після весілля вони переїхали в красиве помешкання. Юля й далі будувала плани, але тепер у них було місце ще для коханого

чоловіка і для маленького дива, на яке вони так чекали, адже така любов, як у них, неодмінно дасть крила новому життю.

Тоді ще стільки всього було попереду – і захопиви мандрівки, і нова посада, і чекання, чекання, чекання... А потім – страшний вирок лікарів, що вона ніколи не стане мамою, і розбиті плани, несправджені надії й сподівання. Вони робили все, що могли. Коли всі кошти пішли на закордонне лікування, продали бізнес, переїхали в меншу квартиру. Юля трималася. Максим підтримував, як міг. Його спокій і впевненість передавалися їй. Вона дивилася на барвисту бабку на краю калюжі й мріяла, як їхній малюк ганятиме за нею, вона помічала майже прозору павутинку й уявляла, як покаже нанизані краплинки роси на ній своєму щастю.

А згодом... згодом щось зламалося, не витримало, не скорилося у серці під натиском розпачу й болю, і Юля здалася. Кілька місяців вона не виходила з дому, замкнувшись у дзеркальній шкаралупі безвиході. Хоч як Максим розраджував її, але й він із часом утомився. Навіть найсильніший чоловік потребує відпочинку, навіть найяскравіше кохання потребує іскри.

Та одного дня Максим прийшов із роботи раніше, ніж зазвичай, схвильований і радісний:

– Юлечко, ти казала, що любов згасла? Такого не буває! Я знаю, що тобі потрібно – маленьку іскорку, щоби вона знову спалахнула, щоби ти знову відчула крила. Моя співробітниця шукає нянечку для свого півторарічного сина. Я його бачив – це справжнє сонечко. Якщо ми не можемо мати своїх діток, то просто не маємо права гасити ту любов, якою нас обдарував Бог, і не дарувати її іншим. Ти чуєш? Ми не маємо права! Так любити й чекати, як умієш ти, – не вміє ніхто. Це дар, це талант! Ти маєш дарувати любов дітям, ти народжена для цього.

Максим зробив паузу. Вперше за кілька останніх тижнів на обличчі дружини з'явився рум'янець. Вона слухала так тихо й зачаровано, наче боялася щось пропустити.

Максим, помітивши це, не змінюючи тону, продовжив:

– Отже, я домовився на завтра, ми прийдемо до них у гості, і ти сама побачиш Богданчика, ти не зможеш не погодитися.

Він підійшов до Юлі, міцно обійняв і відчув щось гаряче на своїй щоці. Годі було зрозуміти – це його сльоза чи її, але це був початок нового життя.

Ось уже рік Юля засинала й прокидалася, наповнена дивним щастям – дарувати любов, згадуючи смішні слова Богдасика, перші речення, його сяючі очі, коли він її зустрічав, і сумні, коли вона

йшла додому. Сьогодні він теж її чекає, свою Люлю. Вона розповідь йому, як їй нині сонячно, а він зробить серйозне личко й скаже: «Це я сонечко!» — і їм обом буде сонячно, обом буде радісно.

Коли Юля зайшла в коридор, її ледь не збила з ніг Богданчикова мама, яка, як завжди, поспішала, не встигала й спізнювалася. Вона трохи нагадувала Юлі її саму — колишню. Та не сьогодні.

— Привіт, Юлечко, а малюк ще спить, — притишеним голосом повідомила Ольга. — Він учора весь вечір переконував усіх, що вже дорослий і піде сьогодні на роботу.

Жінки тихо засміялися й розпрощалися.

Юля зайшла в спальню. Сонячні промінчики пробивалися крізь густі кольорові фіранки, лоскотали хлопчику вії та щічки. Вона присіла на край дивану. Радість, що переповнювала її сьогодні весь ранок, ніде не зникла, навпаки — виграла ще веселіших мелодій, аж хотілося танцювати. Однак Юля лише тихо всміхалася, боячись необережним рухом розбудити цей маленький клубочок енергії та позитиву. Раптом клубочок сам заворушився, покрутився трішки, посопів, розплющив сонні оченята й одразу почав ними когось шукати:

— Люля пийшла! Люля, дай уці.

Юля підхопила малого на руки й міцно-міцно пригорнула:

— Привіт, моє сонечко дороге!

— Я не сонечко, я взе великий, — дуже офіційно заявив Богданчик, — я взе вазкий.

Юля кружляла кімнатою з малим на руках, розчиняючись у хвили любові.

Раптом Богданчик попросився на підлогу, приніс улюблену свою машинку й вручив Юлі:

— Це лялі, — серйозно сказав він, — в тебе в зивотику є ляля, мені янголик сказав.

Повітря кришталево дзвеніло мільярдами різних дзвоників, до яких торкалися крила великого та несподіваного щастя.

Іванна Захаревич

А ВИ ВІРИТЕ В ДИВА?

Діалог у соцмережі.

«Привіт!»

«Привіт! Як ти?»

«У мене все спокійно. А в тебе?»

«Дякую. Усе добре. Активно та ритмічно».

«Як завжди. Коли ти летиш на своє навчання?»

«Поки тебе не побачу – нікуди не поїду».

*«А-ха-ха-ха-ха. Ну перестань! Що ти таке вигадала?
Це неможливо».*

«Шкода, що ти не віриш у дива. Гарного вечора! Бувай!»

«Ти куди? Не ображайся! Ну добре... Добраніч».

Минув тиждень. У неділю вранці Дзвінка повернулася додому з мандрівки до села, натхненна й радісна. Зима там справжня-справжнісінька: поля сплять, укритись теплою білою ковдрою, а зорі сяють яскравіше, повітря чисте, якесь нове для легенів, звичних до міської загазованості. Здавалося, ти в казковому світі, де замість річок тече свіже, тепле молоко, а бабусині руки пахнуть кутею та пампушками. Але повертатися до Львова було також потрібно, бо завтра понеділок – найнасиченіший день.

Телефон лежав у наплічнику, і дівчина не чула, як хтось двічі телефонував. На третій дзвінок вона нарешті відповіла, він надходив із невідомого номера.

– Алло, пані Дзвінко!

– Так, слухаю.

– Як ваші справи?

– Спасибі, добре.

– А чого це ви не берете слухавку?

Дзвінка на мить змовкла від несподіванки. Її переповнила цікавість: кому ж належить цей дивний незнайомий чоловічий голос?

Чомусь одразу пригадався Максим, її одногрупник, і дівчині здалося, що він кепкує з неї, звертаючись ось так.

– Максиме, що за жарти? Чого це ти раптом до мене на «ви»?

– Це не Максим. Пані Дзвінко! Ну всміхніться! Коли можна випити з вами кави? У вашому щоденнику напевно вже все розписано на цей тиждень?

Після отого «усміхніться!» дівчина майже здогадалася, хто запрошує її на рандку.

– Сьогодні точно не вийде. Завтра. Хм... Дайте подумати. На жаль, також не зможу. Давайте у вівторок. Чекатиму вас о четвертій по обіді.

– Пані Дзвінко! Ви ж самі розумієте, я людина немісцева, й у вівторок я вже повертатимусь додому. Можливо, вам все-таки вийде завтра?

– Ну, гаразд. Я перенесу заплановані зустрічі.

– Де зустрінемося?

– Чекатиму вас біля ратуші о шістнадцятій годині.

– Скільки часу матимете для мене?

– Дві години.

– Жах. Це просто жах.

– Пробачте, інакше не вийде. О вісімнадцятій маю бути на роботі.

– Пані Дзвінко, а ви вірите у дива?

– Так, вірю...

– Тоді до завтра!

– Бувайте!

Понеділок. Дзвінка прокинулася раніше. Надягнула строгий діловий костюм, зробила стриманий макіяж, випила кави, не забула про свою улюблену низку перлин, що підкреслювала її білосніжну усмішку, й побігла на автобусну зупинку. Сьогодні на неї чекало багато різних справ: збори в університеті, лекції, семінари, але найцікавіше – зустріч із віртуальним другом.

З Андрієм домовилися на 16.00, але, оскільки професор із Києва не зміг приїхати, з'явилася ще одна вільна година. Дівчина вправно освіжила макіяж, охайно вклала волосся, зателефонувала хлопцеві, повідомила про зміну своїх планів, що буде в центрі через двадцять хвилин. Зробила це так швидко, що Андрій не встиг вимовити й слова, лише трохи збентеженим голосом сказав: «Добре. Сподіваюся, за двадцять хвилин я встигну добігти до ратуші».

Трамвай приїхав дуже вчасно, і Дзвінка, зручно вмовившись, почала читати одну зі своїх улюблених книжок й думати, в яку кав'ярню сьогодні завітати. Трамвай задзеленчав, і дівчина ви-

йшла на Підвальной та пішла до площі Ринок. У повітрі пахло весною, і було якось по-особливому свіжо, тому вона розшпилила гудзики на пальто й, милуючись Львовом, раділа такій погоді. Упевненими кроками дівчина наближалася до міської ратуші. Андрія помітила ще здалеку. Він стояв із друзями на одній із бічних вулиць Ринку, однак Дзвінка вдала, що не помітила його і виважено попрямувала до місця зустрічі. Хлопець, уважно спостерігаючи за її ходом, прикував до дівчини свій погляд, насолодившись моментом, почекав, поки Дзвінка зупиниться біля левів ратуші, й швидко вирушив їй назустріч. Не встигла поглянути на годинник, як Андрій одразу з'явився.

— Вітаю тебе в славному Місті Лева! Дякую, що знайшов час на зустріч. Рада тебе бачити!

— Привіт! Я також! Дякую, що погодилася прийти.

— Ну що? Куди йдемо на каву?

— Ну звісно! Цілком покладаюся на твій смак! Ти тут, напевно, вже все перепробувала.

— Ще ні. Знаєш, є одна кав'ярня, де я традиційно смакую каву з людиною, яку зустрічаю вперше. Підемо туди.

— Ідемо! Не порушуватимемо твоєї традиції.

Потім були щирі розмови та добра кава, милі дарунки, усмішки, дитячі історії за столиком в одній кав'ярні, гарячий шоколад та вишневий струдель в іншій. Андрій подарував їй чудові листівки, які вона колекціонує. Вони ще довго блукали вуличками. Дзвінка, яка тут народилась і виросла, розповідала багато легенд та цікавих історій про рідний Львів. У душі панували спокій і радість. Він, як завжди, дивувався й час від часу огортав її своїми теплими, як плетений шалик, усмішками посеред холодного лютого. Настав час прощатися, їй потрібно було повертатися на роботу, а йому не хотілося її відпускати. Про це стримано мовчали його уста, але виразно промовляли очі.

Вівторок. Дзвінка завжди любила трохи перепочити після ритмічно-активного початку тижня. Ніяких підборів, офіційних костюмів і макіяжу. Сьогодні вона надягнула зручні джинси й улюблений теплий светр кольору небесної блакиті, а на шию замотала грубий плетений шарф. Волосся зав'язала в гульку. На парах, забуваючи про присутність викладача, переглядала одну за одною чорно-білі листівки та шкодувала, що не попросила Андрія підписати їх. Розпочалася перерва, Дзвінка з колежанкою попрямували випити кави. Відчинивши двері студентської їдальні, дівчина ледь не випустила з рук книжки, бо за столиком у кутку сидів та обідав

з якоюсь дівчиною... Андрій. В одну мить вони зустрілися поглядами, і Дзвінка, не вагаючись, підійшла до хлопця. Обоє не могли приховати здивування.

– Смачного! Що ти тут робиш?

– Дякую. Обідаю. У вас тут прекрасно готують! Ти ж казала, що вчишся в іншому корпусі.

– Більшість пар відбуваються тут, а решта — в другому корпусі. Яка приємна несподіванка знову зустрітися! А я вже думала тобі писати.

– Справді?

– Так. Коли ти повертаєшся додому?

– Мій потяг вирушає сьогодні о двадцять першій годині.

– То, може, побачимося ще о шістнадцятій?

– Ти сьогодні будеш вільна?!

– Так, до шостої вечора.

– Чудово! Я чекатиму тебе там, де вчора. Допоможеш вибрати мені сувеніри та шоколад?

– Звісно!

– Тоді до зустрічі!

– Бувай!

Андрій зустрів дівчину букетом весняних квітів кольору її очей та усмішкою. Потім вони знову довго блукали вуличками, купували львівський шоколад друзям та ляльку-мотанку його маленькій племінниці, сміялися, пили каву, ділилися мріями. Прощалися недовго, бо обоє відчували, що скоро зустрінуться втретє. Дзвінка не питала, коли він приїде наступного разу, адже була впевнена: одного дня знову задзвонить телефон, і вже знайомий чоловічий голос жваво звучатиме теплими словами, котрі вона десь чула:

– Пані Дзвінко, а ви вірите у дива?

– Так, вірю...

– Тоді до завтра.

ДИВО, ПОДАРОВАНЕ НЕБОМ

Вона завжди вибирала не тих чоловіків. От і знову: зламані крила, сіль на щоках і пустка в серці. Зібрала до купи друзки вщент розбитих надій, укинула до сумки дві улюблені книжки, записника й носові хустинки та поїхала до бабусі. Ніщо так не лікує душевні рани, як її смачний і наваристий квасолевий суп, духмяно-золотавий м'ятний чай і балачки про все на світі.

Коли роз'ятрене серце трішки заспокоїлося, а сірі сни змінилися на кольорові, їй стало значно легше дихати. Так дивно, але вона досі не помічала, як багато снігу насипало за вікном, повітря пахло святом і солодкою кутею! Наближалось Різдво...

— Доню, а ти знаєш, яку цікавинку я тобі зараз розповім? — усміхаючись, промовила бабуса, замішуючи тісто на пироги.

— Яку? — питально підвела вона очі з-під паруючої миски з гречаною кашею і завмерла в очікуванні чогось незвичайного.

— Кажуть, що у Різдвяну ніч трапляються справжнісінькі дива й збуваються найпотаємніші бажання, — загадково розпочала свою розповідь бабуса.

— Лишень не кажи, що ті бажання виконує рум'янощокий Дід Мороз верхи на круторогому олені! — спробувала пожартувати дівчина.

— Переста-а-ань! — жартівливо насварила її бабуса. — Ми з тобою дорослі дівчатка й обидві добре знаємо, що Дід Мороз не їздить на оленях, а ходить пішки, з торбою подарунків за плечима. На оленях — то Санта-Клаус... Але я не про те. Тож хочеш — вір, а хочеш — ні, але рівно опівночі, на Різдво, коли зірки світять по-особливому яскраво, а сніжинки грайливо витанцьовують у повітрі, для людей відкривається небо. І лише той, хто по-справжньому вірить у дива, вийде опівночі на вулицю, кине голову догори й тричі голосно прокричить небу своє бажання, лише той, хто справді насмілиться так зробити, отримає те, про що так сильно мріє. Його бажання здійсняться! А найголовніше — небеса йому всміхнуться!

Дівчина сиділа й слухала, жадібно ковтаючи кожне слово бабусі, аж коли опам'яталася:

— Ба, і ти справді у це віриш? — скептично перепитала, приховуючи свій інтерес.

— Звісно, що так! — бадьоро відізналася бабуся, чаклюючи над вишневою начинкою для пирогів. — Ось тільки бажань у мене особливих нема: діти, внуки здорові, та й мені гріх Бога гнівити — в суботу ввечері по телевізору показують мою улюблену передачу, а поштар вчасно приносить листи. Чого мені ще треба? Інша справа — ти.

— Я? — стиха озвалася вона. — Тобто ти хочеш, аби я посеред глибокої ночі пішла надвір надривно гукати щось у темне небо?

— Я не знаю, мені здалося, що ти цього прагнеш, — завважила бабуся, — та й бажань у тебе, мабуть, багато. Ти молода й віриш у дива! Чому б і ні?

— Не знаю... — невпевнено повела плечима вона, колупаючи ложкою вже холодну гречану кашу. — Щось мені не дуже в це все віриться...

Після святкової різдвяної вечері, коли кутя була по-особливому смачна, а родинна розмова — по-особливому тепла, всі потроху почали розходитися спати.

— Я ще трішки подивлюсь отут телевізор, добре? — озвалася.

— Добре, доню, — усміхнулася бабуся й хитро їй підморгнула, — дивовижної тобі ночі!

Коли, здавалося, поснули вже всі навкруг, і навіть товстий рудий кіт мирно згорнувся калачиком у глибокому сні на дивані, вона глянула на годинник. 23:49. Час збиратися, якщо вона дійсно хоче це зробити. Як була — у піжамі — вступила босоніж у бабусині теплі бурки, надягла поверх татову куртку з величезним каптуром, ухопила в руки мобільний і гукнула за двері, туди, де темно й літають сніжинки. Ніч стояла тиха, традиційно поскрипував під ногами сніг, і навіть жодний пес не подавав голос. Усі спали. «Ні, ну це ж треба до такого дійти! — подумки розмовляла вона сама із собою. — Усі нормальні люди сплять! Здавалося, спи й собі! Е, ні — див їй, бачите, захотілося!» Глипнувши на мобільний годинник, вона помітила, що вже час. Рівно північ.

Підняла голову до неба й майже почула свій голос збоку — приглушений, кволий, ніби горло стискали сталевими лещатами: «Небо... Ти мене чуєш?..». І ще раз, але вже набагато голосніше: «Небо! Ти чуєш мене? Я хочу Кохання! Справжнього, вірного, взаємного Кохання!». Ще раз, утретє, її голос лунав уже так дзвін-

ко, як тільки міг лунати голос людини, що сподівається на Диво: «Небо! Будь ласка! Почуй мене! Я прошу!».

Умить звідусіль почувся шалений гавкіт сусідських собак. Розбуджені її гучним криком, вони повискакували зі своїх буд і добросовісно відпрацьовували смачні кісточки, котрі отримали на вечерю від своїх господарів.

«Ну, хоч хтось мене таки й почув, — гірко всміхнулася сама собі, — тепер зі спокійною душею можна йти спати». Вона тихенько прошмигнула до себе у спальню, погасила світло й сховалася під теплою ковдрою. У сусідній кімнаті крізь сон усміхалася бабуся. А там, нагорі, розпочиналося її Диво...

* * *

Рожеві серця квітнуть повсюди, кучеряві ведмедики з написами «I love you!» простягають свої кудлаті лапки для обіймів, коробки шоколадних цукерок — з гріховно-горіховою начинкою, смачною-неземною, перев'язані червоними стрічками — лежать стосами на вітринах магазинів, шокаті амурчики грайливо всміхаються й підморгують із вітальних листівок, невагомі повітряні кульки радують око своїми кольоровими суцвіттями, солодкі парочки на кожному кроці тримаються за руки, шепочуть потаємні слова кохання одне одному на вушко, королівські троянди пахнуть звабливо, традиційний Серов душевно співає-ридає своє одвічне «Я люблю тебе до сліз» так, що хочеться й собі сісти та заплакати з ним за компанію... День Святого Валентина — не твій день, коли ти хоч і самодостатній, але самотній.

Ось і знову в цей прекрасний День Усіх Закоханих вона була молода, красива, зваблива і... вже вкотре одинока. Та цього разу вирішила — досить! Немає Лицаря Серця? Ну то й що? А хто ж заборонив молодим із когорти «одиноких», попри всіх кучерявих ведмедиків світу й товстопузих амурчиків неба, радіти життю й бути щасливими? За кілька хвилин усі її самодостатні й самотні у той вечір подруги були в бойовій готовності: столик у танцювальному ресторанчику заброньовано, вперед! Черевички на високих підборах, вишукана сукня, прекрасна зачіска, яскрава усмішка й гарний настрій. «А ви, амурчики, тримайтеся сьогодні від мене подалі — мені й без вас весело!» — бадьоро промовила вона сама собі й потанцювала геть із дому.

У той час як її підбори весело відбивали мотиви рок-н-ролу під захоплені погляди чоловічої половини глядачів на танцпо-

лі ресторанчику «Щастя є!», міський годинник показував рівно північ.

На другому кінці міста, на Лівому березі Дніпра, у нетрях найнепримітнішої та сірої вулиці стояло авто з шашечками «ТАКСІ». Утомлений симпатичний водій уже вкотре глянув на свого годинника й подумав: «Час їхати додому. Свято скінчилося. І моя зміна теж». Він рефлекторно повів плечима, аби струсити з себе рештки втоми, сну та холоду, і вже простягнув було руку, щоби завести мотор, як раптом у вікно хтось постукав.

Здригнувшись від такої несподіванки, власник авто опустив скло, щоби розгледіти у темряві посеред лапатих сніжинок усміхненого... китаеця! «У цій частині міста? О такій порі — китаець?» — щиро здивувався сам до себе водій. А китаеців виявилося аж п'ятеро! Весело всміхаючись, вони утрамбувалися до нього в салон, немов івасі до консервної банки, і попросили відвезти їх у центр. Зітхнувши, він завів мотор і рушив з Лівого берега на Правий. У нього за спиною китаеці весело гомоніли, перемовлялися між собою, жартували невідомою йому мовою ієрогліфів і загалом почувалися прекрасно! Він же дратувався й думав, що варто було б шукати нову роботу, бо таксі — то таки не його, та й фінансова криза вже ніби скінчилася...

Аж ось і центр міста вабить своїми вогнями, обіцяє свято. От тільки йому знову повертатися в порожню квартиру, де на нього ніхто не чекає... Китаеці розраховалися, дружно побажали йому щасливого китаецького Нового року, а ще: «Шасья, любові, шюда!» — і розчинилися у нічному повітрі. «Ну, тепер можна й додому!» — подумки констатував він саме тієї миті, як озвався його робочий пейджер: «Набережно-Хрещатицька, ресторанчик «Щастя є!», їхати на Поділ». «Останнє замовлення на сьогодні, — пообіцяв він сам собі, стартуючи у напрямку Дніпра, — а тоді — точно додому!»

* * *

Майже годину вона намагалася викликати таксі, але марно! На всіх вистачає кохання у цьому місті, як і таксомоторів, окрім неї! Нарешті сонний оператор прийняла її замовлення. Таксі буде через п'ятнадцять хвилин! Сумочка-клатч, шубка-рукавички. Вона готова їхати — прощайте, танцпол і веселощі!

Випурхнувши з ресторану, вона ледве не гримнула на лід. Чіпляючись підборами за сніг, обережно і якомога граційніше поквзала до машини з шашечками «ТАКСІ». «Щастя таки є, бо мені

вдалося викликати таксі!» – урочисто оголосила вона водієві, вмищуючись у салоні. Той здивовано озирнувся на неї й усміхнувся... А підступний товстопузий Амурчик уже випускав свої стріли одна за одною! Вони кулеметною чергою летіли спочатку в її, а потім – у його серце!.. Просто в самісіньке!

Тієї далекої ночі, коли День Святого Валентина та китайський Новий рік ділили одну святкову сторіночку на календарі, дві половинки знайшли одне одного, а всесвіт став свідком народження ще однієї солодкої парочки! Тепер і він і вона знають напевно – дива трапляються! Варто тільки іноді піднімати голову до неба й усміхатися. І тоді небо обов'язково всміхнеться у відповідь.

Дмитро Безверхній

ЧАШЕЧКА ДИВА

Ліка майже відразу звернула увагу на той запис. Спочатку він збентежив її, здивував, можливо, навіть збив із пантелику, але вона точно знала, що ті дивні, вишукано закручені вгору зелені літери їй не сподобалися.

Біля невеличкої, ледь помітної серед безлічі велетенських монументальних будівель кав'яреньки висіла маленька дерев'яна дощечка, де й красувався той напис: «Вам бракує щастя? Завітайте до нас! Не втрачайте рідкісної нагоди скуштувати трішки дива! У вас залишилося три дні».

Наступного ранку в очі впала та ж таки дощечка: «...У вас лише два дні». Ліка страшенно не любила таких речей. Чого тільки не вигадують, аби принадити клієнтів! Зовні, на перший погляд, усе так гарно, романтично, навіть трішки сентиментально – зрештою зводиться до грошей. Маркетинговий хід, і не більше. Втім, слід визнати, що ті зелені літери все ж закарбувалися в свідомості дівчини. Вона постійно згадувала про те «диво». Яким воно може бути? Нащо взагалі існує? А може, для того, щоби такі ось люди, як Ліка, ніяк не могли знайти спокою – постійно, відчайдушно шукали-чекали дива?

Того дня вона звичним маршрутом ішла на роботу. Нічого особливого. Світило вранішнє сонце, прохолодне – осіннє. Так, осінь уже встигла непомітно підкрастися зі своїми барвами, з вітром і ранніми заморозками, що срібною сивиною вкривали втомлені трави, з танцями листків, які зривалися, випурхували з дерев, мов налякані багряні метелики, та ось із такими сонячно-дошовими ранками. Осінь завше приходить нечутно... Погляд Ліки знову прикипів до невеличкої дощечки з написом, зробленим зеленою крейдою. Вона навіть зупинилася на хвильку. «Це ваш останній шанс скуштувати дива! Нагоди більше не буде...»

«Останній... Більше ніколи... Ніколи дива... — ледь чутно промовила Ліка. Необачно вдихнула на повні груди повітря, і воно, холодне, обпекло її зсередини. — Нічого поганого не станеться, якщо я зайду. Ненадовго, на секундочку, на мить... час ще є».

Непоквалливо, обережно, ніби з острахом, Ліка зайшла до приміщення. Затишно (як і всюди), приємно пахне (скрізь так), тихо (це й не дивно о такій порі). Сіла за найближчий столик, саме біля вікна. Поки що ніяких надзвичайностей. Замовила каву, без цукру. Принесли, ще й досить швидко. «І де ж те ваше обіцяне диво? Що ж я тут роблю?.. Та нехай, хоч кави вип'ю». Ліка зачудовано поглянула на вміст своєї чашки. Непроглядно темна рідина зачаровувала. Це як ніч, як чорнота, як таємниця... як... як справжній чар!

Дівчина сподівалася, що зараз має щось статися. Обережно піднесла чашку, торкнулася її гладеньких країв устами, зробила ковток і... нічого! Ніякого дива! Ще ковток, ще... ще... ще! Вона пила свою каву, допоки відчула гіркуватий присмак гущі. Напій скінчився. Ліка крутила спорожніле горнятко в руках, намагаючись розгледіти там якісь знаки, проте старання виявилися марними.

Потім Ліка вигорнула вміст чашки на блюдце. «Тільки не здавайся! Затямила?.. Це ж весело...» І тоді все сталося... Ні, гуща не перетворилася на щось неймовірне, звичайний собі залишок від кави. А от усередині, на самісінькому денці порцелянового горнятка щось було. Малесенькі, мізерні золотаві літери, що заледве поміщалися і тому тіснилися півколом: «Диво поруч! Тільки не забувай озиратися!».

Вона декілька разів перечитала нехитрий вислів. Не знала, що й думати. Крадькома оглянула залу — ніде нікого. Потім покликала офіціантку. Майже відразу біля столика з'явилася невисока, гарно вбрана дівчина зі сліпучою професійною усмішкою. «Де ж мій торт і кульки, чи що там у вас дають під виглядом сюрпризу?» — подумала Ліка, а натомість не змогла вимовити ані слова.

— Принести рахунок?

— Так... тобто ні, — Ліка остаточно рознервувалася, заплуталась. — Погляньте сюди...

Тремтячими руками простягнула дівчині своє допите горнятко з-під кави. Офіціантка довгенько дивилася на чашку.

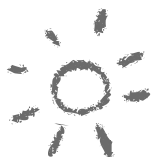
— Що, тріснула?.. Так? Хоча я не помітила нічого, — розгублено мовила красуня в коричневому фартуху з мішковини. — Принести вам іншу?

— Та ні, погляньте... Ой, а тут дійсно нічого немає... Вибачте, принесіть краще рахунок.

Ліка прожогом вибігла з кав'ярні. «Що за жартики? Знушаються, мабуть...» Вона цілком певна, що їй не привидівся той напис. І дівчина знала, як зможе відшукати підтвердження побаченого, — дощечка біля входу. Утім і тут розчарування. Відвідувачів зустрічав холодний, зроблений білою шкільною крейдою напис: «Сьогодні на десерт... за найнижчими цінами...».

Однак Ліка вже знала відповідь на своє запитання — ці дива лише для неї.

Відтоді кожного ранку, йдучи на роботу чи просто прогулюючись ще заспанним містом, її погляд мимовільно зупинявся на маленькій дощечці зі словами, написаними зеленою крейдою: «Диво — завжди». І не суттєво, як з'являлися ті написи... Вона знайшла те місце, де на неї щоразу чекала маленька чашечка запашного дива. І Ліка точно знала, що на самісінькому денці її горнятка з'являться чарівні золотаві літери, а отже, день пройде вдало, найголовніші дива попереду.

Ольга Рубанчук

МАЛЕНЬКЕ ДИВО

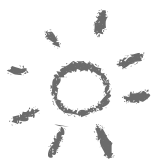
Місто-казка... Місто-мелодія... Кожен, хто хоч раз побував тут, не втратить віру в диво. Львів дарує здатність бачити прекрасне в простому: в ранковому сонці, яке щойно прокинулося й відкриває замружені оченята назустріч новим пригодам; у подиху вітру, що пронизує душу й розповідає свою історію про втрачене й знайдене, бажане й реальне; у цвітінні відроджених дерев, їхній аромат манить, зачаровує, змушує поринути в найпотаємніші закутки власної душі; в заході сонця, який довершує картину ще одного дня, підсумовує чийсь успіхи; в нічному місті, що відкриває свої таємниці лише найбільшим відчайдухам; в усмішці дитини, чи не найщирішій, бо діти прагнуть осягнути таїну світу й уміють дарувати щастя своїми вогниками в маленьких зіницях. Львів відроджує душу з попелу, зміцнює й уселяє надію. Зриває маски й оголює сутність, змушує згадати тих, хто дарує теплоту й радість, і подякувати, що вони є.

Уперше, коли Марта потрапила до Королівства Лева, то навіть не уявляла, що ця подорож назавжди змінить її... Вона блукала вулицями, які манили своєю загадковістю, і відчувала, що всередині щось руйнується, народжуючи нові зірки й планети. Марта знала, яку силу мають слова, навіть невимовлені, лишень записані, але боялася знову осягнути їхню владу. Аж раптом — такий знайомий, рідний запах найсмачнішого, гіркуватого напою, кави... Марта опинилася в кав'ярні, гарній, затишній. Дівчина дозволила запаху заповонити її цілком, їй захотілося взяти папір і розповісти свою історію. Марта писала, не зупиняючись, тонула в своїх думках і мріях, лише зрідка відводила погляд на світло свічі, що стояла поряд. Потім завершила писати, вийшла з кав'ярні й побачила, як промені сонця відбивалися в усмішці маленького хлопчика, що стрімголов пролетів повз неї. Вона ще

довго гуляла, слухаючи пісню вітру, осягаючи неосяжність цього старого добродія – Міста Лева.

Недавно Марта заприсяглася більше не слухати свого серця, а тут, уперше за останній час, відкрила свою душу й не боялася, що може боляче вжалитися, бо знала: сьогодні трапилося її маленьке диво – місто-казка відродило її здатність вірити. Вона зупинилася на мить і побачила усмішку старенького дядечка, який крокував їй назустріч. Він подивився дівчині в очі і, здалося, тепер знав про неї все. Запитав: «Дівчино, намагаєтеся відшукати своє серце? Чи зберегти знайдене?». Марта всміхнулася, але не змогла промовити ні слова. Старенький продовжив: «Не соромтеся говорити про почуття. Ви, молодь, занадто старанно намагаєтеся заховати найпотаємніше, не здогадуючись, що серце не сховаєш і не змусиш мовчати. Лише справжні почуття можуть допомогти відшукати істинне щастя. Непотрібно закривати душу від подарунків долі. Ви така юна, та чомусь мені здається, що ваше серце зробить правильний вибір. Щастя вам у пошуках себе!».

Марта дивилися, як віддаляється від неї цей старенький чарівник, і подумки дякувала своєму рятівникові. Поглянула на небо, всипане зірками, і відчула, що її серце вже зробило свій вибір. Воно обрало Його...

Олесь Дмитренко

ЯК ІЗ ДЕСЯТИ ДОЛАРІВ З'ЯВИЛОСЯ СТО

Коли мені випала честь полетіти в Америку 1993-го, перед батьками постала дилема, де знайти гроші? Хоч у пісні й співається «І в дорогу далеку ти мене на зорі проводжала, і рушник вишиваний на щастя, на долю дала», освітяни, проте, не наважувалися відпустити сина в дорогу з одним лишень рушником, за яким, до речі, довгенько простояли в черзі. Залучивши до фінансування проекту всіх родичів і знайомих, їм нарешті вдалося нашкребти фантастичну суму в розмірі... десяти американських доларів, за яку виклали цілу купу українських купонів.

Вказувати комерційну таємницю сім'ї чесних громадян, які жили тільки на зарплату, не хотілося, тому залишалось одне: інформацію про статки тримати за зубами. Рушник і десять доларів – таки краще, ніж дірка від бублика.

Аеропортом «Бориспіль» на той час називали обкладену стандартною сіро-брудною плиткою квадратоподібну будівлю з немитими вікнами.

«Ви вже задекларували іноземну валюту?» – поцікавився чоловік у формі. Цокочучи зубами, я вписав у бланк уже відому читачам суму. «Десять доларів? – усміхнувся митник, ненароком оприлюднивши конфіденційну інформацію. – Цього вказувати не треба». Більшість українських делегатів полегшено зітхнули, бо й у самих – грошей кури не клюють.

Тепер ховати було нічого, тож обстановка серед молоді швидко набула дружнього й розкутого характеру. Я перекинув через плече єдину сумку, що взяв у дорогу, і після благословення батьків почимчикував до паспортного контролю.

До посадки півтори години, кафе-бар працював, дружина заможного спонсора нашої мандрівки залишилася вдома, тож ніщо не перешкоджало йому «відмітити» історичну подію – перший в пострадянському житті виїзд за кордон. Не гаючи часу, підпри-

мець надудлився ще до посадки на борт. Добре, що в літаку були крісло й ремінь безпеки. Хоча меценат і тут не втратив нагоду вкотре хильнути чарчину безкоштовних алкогольних напоїв. Із Києва до Нью-Йорка летіти дев'ять годин, тому Покін (таке було прізвище бізнесмена) встиг покуняти. Нарешті літак приземлився.

Наступного ранку мали летіти далі до штату Техас, тому перебралися до іншого аеропорту й очікували свого рейсу.

Покін залишився вірним «традиції», тому вкотре відвідав кафебар. Про це засвідчила нестандартна хода згодом. Надворі вже стояла ніч, дехто куняв, ритм аеропорту поволі стихав.

Неподалік тягнувся вільний ряд, на якому розташувалося африканське подружжя середніх літ. Чоловік, вочевидь, мав неабияку фізичну силу, про що свідчили підкачані плечі, біцепси, трицепси й навіть долоня, якою лагідно обіймав плече своєї половинки. Дружина була втіленням жіночості: делікатна постава, тоненька шийка, худорляві плечі, втомлений, але щасливий вираз обличчя, що водночас свідчив про неабияку доброту, ласку й благовійний спокій. Білісінькі зуби обох якимось особливо вирізнялися на темному тлі, коли виблискували у кожній усмішці. Шепнувши щось на вушко, чорнявий підвівся й пішов. Жінка посиділа трохи сама, розмірковуючи, мабуть, про останні слова чоловіка, й мирно задрімала.

Тим часом, під впливом оковитої, півкулі Покіна раптово активізувалися. Меценат підходив до кожного несплячого учасника делегації, роздаючи всілякі вказівки: піди туди, принеси те, зроби інше. Вказуючи напрямок завдання, його рука простягалася вперед, а кінчик палиці з червоного дерева служив стрілкою компаса. Можливо, добродієві згадався якийсь фільм про американську, італійську чи бразильську мафію. Може, останній келих нав'яз роздуми про життя Наполеона, Леніна, Муссоліні, – сказати важко. Втім накази лунали настирливіше, палиця розтинала простір інтенсивніше, а образ командора вимальовувався все чіткіше. На диво, жоден з наших не відмовився виконувати протиправні накази. Моєму обуренню не було меж. Невже через те, що хтось заплатив, людина має втрачати власну гідність? Доки накопичувався праведний гнів, меценат уже будив сплячих. Якимось дивом Надія Григорівна, керівник нашої групи, втихомирила доброчинця, після чого той сів осторонь, десь на годину поринувши у глибокі роздуми. Тепер він нагадував індіанського вождя. Бракувало хіба що пір'я в голові. Проте задумлива постать переймалася чимось іншим, аніж поводити-тубільці.

За цей час втомлена делегація встигла забути про тимчасову витівку самоспеченого штурмана, й тепер дримали майже всі. Окрім мене, не спав Сашко Марушак, ще один-двоє неборак і спонсор, що втупив погляд у підлогу.

Враз Покін підвівся. Дивна муза відвідала доброчинця, здалося нам. Чоловік повільно рушив. То була поважна хода. Так ступали хіба що рабовласники в колоніальні часи. Смугастий темний костюм, світла сорочка, контрастна краватка, нейтральний шарф, коричневі шкіряні туфлі й дерев'яна тростина вишневого кольору підкреслювали велич нічного обходу. Несподівано Покін завернув ліворуч — саме в той ряд, у якому самотньо відпочивала мешканка тропіків. Що задумав цього разу? — по нашій шкірі пробігся морозець. Дійшовши до середини, Покін зупинився точнісінько навпроти чорнявої жінки, яка тієї миті, ймовірно, бачила солодкі сни. Якусь хвилину непорушно п'явився на обличчя, що відрізнялося кольором. Раптом різкий звук, відлуння якого розбудило весь термінал, змусив здригнутися кожного. То був звук удару палиці. Жінка заверещала. На щастя, Покін що-сили вперіщив не по голові нещасної, а біля самісінького її вуха, влучивши в крісло.

— А-ба-ба-ба..., — забельботіла з переляку жінка.

— Шо «а-ба-ба»? Шо «а-ба-ба»? — перекирив Покін, уявляючи себе, мабуть, колоністом.

— А-ба-ба, — не зупинялася шокована африканка.

— Я спрашиваю: шо за «а-ба-ба»? Ти нормальним язиком гаварить умеєш? А-ба-ба!

Від раптового повороту подій ми завмерли. Почулося скрипіння кросівок, що наближалися. Покін обурено озирнувся, щоб спланувати, як провчить порушника розваги. Та враз його гордовита постава змінила свою форму. Новоспечений колоніст якось поспішно опустил палицю, скоцюрбився і швиденько пошкандибав у протилежний бік від атлетичної постаті, що мчала до місця події. Чорнявий одним тільки поглядом міг знищити нежданого гостя, який зазіхнув на його дружину, аби тільки зловмисник наважився подивитися в очі. Завдяки немалій чорнявій п'ятірні на стінці «Ла Гардії» мала от-от з'явитися свіжа яєшня. На втіху для спонсора, як і для всієї групи, чоловіка найбільше цікавило, чи все гаразд із дружиною. Він палко пригорнув її до себе, коли вона, здригаючись, ледь складала до купи рідні слова. Нам чомусь здалося, що все-таки то було «абаба», хоча важко уявити інший вислів, аби хто з нас опинився на місці постраждалої.

Покін принишк і впродовж наступної години був тихше води, нижче трави. Однак щедрість стюардес на безкоштовні напої в літаку й сервіс офіціанток у кафе-барі досі впливали на поведінку гостя. Нові думки настирливо лізли в голову мецената. Хіба годиться скласти ручки? Пуститися навтьоки, як мокра курка? Не довести своєї правоти? Бажання відвести душу не давало благодійнику спокою. Усвідомивши, що встиг потурбувати кожного представника делегації, крім одного, Покін попрямував до мене. Отакі! Після випадку з чорнявою які завгодно думки виникали в моїй свідомості, адже спрогнозувати дії покровителя було неможливо. Я вже уявляв, як ухиляюся від удару палицею, ставлю блок від замаху кулаком або напружую прес від непередбачених обставин. Відновивши поважну ходу, спонсор повільно просувався, диктаторським поглядом оцінюючи підлеглого.

— Где он?

— Хто?

— Мой син.

— Мабуть, гуляє, — спокійно відповів я.

— Ти їдьош і приводіш мне маєво сина! — палиця гуркнула об підлогу. — Не отходя от каси.

— Навряд.

— Не понял? — на обличчі Покіна застигло щире здивування, адже відмова пролунала вперше.

— Цього не буде.

— Пачему?

— Не маю бажання.

— Павтаряю: ти їдьош і приводіш мне маєво сина. Немедленно! — ціпок гупнув об змелю вдруге.

У відповідь я знехотя позіхнув.

Передчуваючи, що примусити підлітка коритися було неможливо, Покін не міг допустити, щоб наказ не виконали. Після калюжі, в яку сів, зазіхаючи на африканську гостю, непослух означав би цілковитий крах авторитету. Тому питання було принципове:

— Я даю тебе сто долларов сишиа. Ти їдьош і приводіш мне маєво сина!

На один долар в Україні можна непогано пожити, розумів я. Щоб назбирати десять зелених, довелося залучити багатьох. Сто доларів? Надто схоже на чергову вигадку. «Развод», як казали хлопці в дворі. Я зиркнув на Надію Григорівну, яка про всяк випадок стежила за поведінкою Покіна. Вчителька, ледь усміхаючись, кивнула.

— Згода, — невимушено подав руку я, ніби пропозиція була звичною.

Кілька пар очей зацікавлено стежили за діями мецената, якому нічого не залишалось, як гордовито дістати з піджака портмоне. Спочатку чоловік таємниче перелічив усі купюри. Після цього демонстративно вручив стодоларову банкноту. Поки спонсор не передумав, я не забарився взяти попередньо оголошений аванс. Не вірячи своїм очам, негайно зник у пошуках Покіна молодшого, який, імовірно, разом із іншими хлопцями вештався терміналом, вивчаючи чужоземну обстановку.

На нашому поверсі його слідів не було, тож логіка підказала спуститися ліфтом донизу. Не встиг натиснути на кнопку, як двері відчинилися, і переді мною постав ніхто інший, як син Покіна, котрий ні про що не здогадувався. «Твій батько просив, щоб я тебе знайшов», — по-діловому повідомив я, оперативно виконавши завдання тимчасового шефа. Ось так із десяти доларів у мене з'явилося сто.

Анна Іременко

БАБУСЯ-ЗІГРІВАЛЬНИЦЯ

Коли на вулиці мокро й сиро, то аж очам холодно. Хочеться їх кудись сховати, розташувати в місці з виглядом на теплий лимонно-корицевий чай, плетену ковдру й свічкові вогники. Але якщо ти вдома тільки думками, а тіло ще їде по місту в маршрутці, яка аж труситься від холоду, єдине, що лишається зробити, — це зажмуритися, щоби хоч очам було тепло.

Звідки береться тепло в таку погоду? Буває, гріє думка про задесять-хвилинне домашнє печиво й теплі батареї. А ще сидиш і згадуєш усі дрібно-приємні події дня. І від цього стає так тепло-тепло, наче мама шойно надягнула тобі плетену шапку.

Охайно й чемно наступаючи на мої «домашні» думки, до мене підсідає бабуся.

— Розкажу тобі вірша. Про Бога. — Дуже часто, випустивши з себе подібні слова, ми внутрішньо зажмурюємося й чекаємо реакції людей. Що вони зроблять? Що про мене подумають? Бабуся того не чекала. Лишень глибоко вдихнула — і полилася музика слів старенької християнки. Хороброї та впевненої. Вона говорила й не дивилася в очі. Промовляла так, наче стояла одна на величезній сцені серед десятитисячного стадіону. Вона не чекала реакції. І навіть не відразу помітила, що в мене вже точно як півхвилини котяться сльози. Я усміхаюся, а вони все одно котяться.

Хто ж ця бабуся? Добрий і відважний янгол? І чому від її присутності стало не те що тепло — гаряче?

Я плакала, бо не здатна так зробити, як вона. Може, через упредження. А може, через мої кавово-пряникові думки, якими вщерть засипана голова в маршрутці. Думаю про свої замерзлі ноги, вона — про замерзлі душі, що їдуть із нею в одному напрямку.

Подякувавши за вірша, я вийшла на своїй зупинці. Зігріта й засоромлена. А через вікно маршруткі було видно, як моя бабуся тихенько підсіла до ще однієї «замерзлої душі», прихопивши із собою часточку тепла.

Людмила Тригубець

РАНОК ПОСЕРЕД НОЧІ

Це трапилося одного звичайнісінького осіннього вечора... Помурий жовтневий день добігав кінця. Тоненькі дзюрочки води повільно стікали склом трамвайних вікон, полишаючи по собі візерунчаті смужечки. Легким барабаним дріботінням дошових краплин небо стукало в дахи міських будівель. Сонце давно заховалося за обрій, темрява пронизувала кожну клітинку тіла. Навіть стрункі красені ліхтарі у своїй шляхетній задумі не могли перешкодити цьому. Ніч огорнула, обплела невидимим павутинням холодного мороку все місто, весь світ.

Уже немолода пані зійшла сходами старенького трамваю і, загорнувшись у вогку пронизливу темінь, почимчикувала безлюдними вулицями. Їй здавалося, що вона вже ніколи не добереться додому. Пронизливий вітер проймав аж до самісіньких кісток. «Це ж тільки жовтень, – подумала жінка. – А на що ж тоді чекати далі?» Змученою ходою вона ледь дошкандибала до метро. В обличчя їй ударило тепло, й на душі трохи розвиднілося. Поодинокі перехожі піднімалися назустріч ескалатором. Проте до низу вона їхала одна. І знову відчуття самотності й непотрібності огорнули її душу. Якоюсь дивною й незвичною була ситуація. І лише за кілька хвилин жінка збагнула її причину... Вона ніколи не була в метро сама.

Порожня зала. Час ніби зупинився. У якусь мить навіть здалося, що його взагалі не існує. Як і не існує нічого більше, окрім цієї зали та самоти.

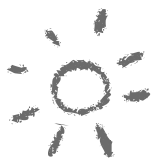
Жінка непевними кроками підійшла до лавки, щоби присісти бодай на кілька хвилин до приходу потягу. І раптом погляд зупинився на іншому кінці сидіння. Там лежала якась книжка. Пані підійшла ближче, торкнулася її... На червоній обкладинці тисненими літерами виднілося – «Святе Письмо».

Жінка розгубилася... Вона оглянула порожню залу, ніби сподіваючись віднайти власника книги. Однак на пероні й надалі не

було ані душі. Вона несміливо взяла книжку до рук. Щось відбувалося цієї миті, щось незрозуміле й нове. Якийсь дивний трепет відчула всередині. Подібно до того, як юна дівка дізнається про те, що її запрошено на перше побачення...

Раптове осяяння в одну мить торкнулося всього її ества: «Ця Книга для тебе. Настав час для зустрічі». Несподівані сльози потекли її стомленим обличчям, і ніжна надія забриніла в серці. Вона ще до кінця не розуміла, що відбувається насправді, не знала, як реагувати на ці почуття, сльози...

Була глибока ніч, та для однієї людини настав дивовижний ранок нового дня, де вже є місце Богам.

НАЙБІЛЬШЕ З ДИВ

Це було дивно. Так, це було дуже дивно. Вона не тиснула на нього. Вона була в zenіті свого неофітства й прагнула повернути всіх: подруг, рідню. Його єдиного оминула її навала.

Так повелося змалечку – мабуть, відтоді, як мама пояснила їй, що треба ділитися, і вона відчула смак розділеної з кимось радості. Ось і зараз їй хотілося, щоб усі негайно зрозуміли, так само як і вона, що щастя тільки в Ньому, що людина перестає відчувати свою самотність лише з Ним, що сенс життя, якого марно шукають найкращі філософи, зовсім поряд, такий простий – у єднанні з Богом. Тепер вона це знає. Це навіть не назвеш знанням у звичайному розумінні. Знання, що пронизує всю твою істоту, наповнює, піднімає над землею, на яку ти впала в минулому житті, розчавлена відчаєм, і думала, що ніколи вже не зможеш звестися. І тепер ти з Ним, і всі любі тобі мають бути з Ним. Ну чому ж їм не збагнути? Вони мають негайно усвідомити, що нема безнадії, нема проблем, які неможливо розв'язати, нема туги там, де Він. Є тільки радість і тепло!..

А вони жили, як жили. Не хотіли нічого розуміти. І вона тиснула. На всіх. А на нього – ні. Дивно, що лише для нього в неї вистачало мудрості. Вона молилася за нього. І більше нічого. А ще – ходила до церкви. Не пропустила жодної неділі. Навіть коли в суботу вони поверталися з гостей після опівночі, наводила будильник і вставала. А він дивувався. Ніколи досі не бачив її такою рішучою. Це було ще одне диво – її ходіння до тієї церкви. Від якогось часу вона шукала Бога. Заходила до різних храмів. Найдавніших. Найкрасивіших. А Бога знайшла тут: у тісній бетонній «ненамоленій» споруді часів перебудови, що коли б не маленька позолочена цибулінка, то й на церкву була б несхожа.

Дива сипалися на неї золотим дощем. Маленькі особисті дива – дива лише для неї: дуже легко покинула курити, раптом до неї

заговорило Євангеліє, яке ще вчора здавалося мертвим, люди, котрим вона не подобалася, після її молитов за них, змінювали своє ставлення, і, головне, вона більше не почувалася самотньою, зникли депресії, що гризли її роками, — ці страшні весняні й осінні туги... Світ сповнився Божою присутністю.

— Алло... Привіт! Ти чуєш мене?

Так, вона чула. Його голос був не такий, як завжди. Він телефонував із відрадження. Цього разу з-під Львова. Коли їхав туди, вона молилася, щоби там він пізнав Бога. Бо ж Західна Україна була для неї твердиною віри.

Він завжди їй дзвонив, коли кудись їхав, іноді — по кілька разів на день. У цьому не було нічого незвичного. Але зараз голос був не такий. Кволий. Наляканий. Нещасний.

— Я чимось отруївся. Мені так погано. Я замовив каву. І коли офіціантка принесла її, побачив, що чашка немита, але все одно пив із неї. Я чимось точно отруївся. Що мені робити?

— Ну що за дурниці?

Поступово їй вдалося заспокоїти його і навіть поставити попередній діагноз. Це було схоже на напад сечокам'яної хвороби. Раніше з ним такого не траплялося. Недивно, що він злякався. Вона бачила, як дорослі чоловіки плакали й рачкували по землі, коли починався напад. Вона втішала його й радила, що робити. І зовсім не хвилювалася. Чому вона цього разу не хвилювалася за нього? Адже зазвичай їй вистачало й меншого, щоби почати панікувати. Вона ж тремтіла над ним, як над дитиною. Завжди. Але не цього разу. Тепер вона була спокійна. Ніби хтось шепнув їй на вухо: «Ця хвороба не до смерті».

Він приїхав геть змарнілий, однак спокійний. Говорили про те, що сталося. Радилися.

— Я злякався, що в мене те саме з нирками, що й у батька, — сказав він.

Його батька вони поховали минулої осені.

— Ну, звісно ж, ні, — відповіла. — Узагалі, нічого страшного. Сходимо завтра до лікаря, побачимо, чи великий камінець...

— Я хочу похреститися, — раптом мовив він.

Вона нічого не спитала, лише зиркнула на нього й відповіла:

— Добре. Я поговорю зі священником.

Уже аж увечері наважилася повернутися до цієї теми:

— А чого ти вирішив хреститися?

— Знаєш, ми розмовляли з одним дідом. Його разом із родиною після війни вивезли до Сибіру. Він розказував, як їх вели снігами

багато кілометрів, як цькували собаками, як падали й гинули одне за одним люди. У нього сльози стояли в очах. І він сказав, що його родині допомогли вижити віра й молитва. Лише віра й молитва...

– І ти молився?.. Коли тобі було погано, ти почав молитися?..

– Так.

Це було найбільше з див, подарованих їй Богом. Тепер вони були втрьох: він, вона й Бог. Заходило на весну. Все тільки починалося.

BİN İ

BOHA

Вікторія Наймановська

ЛИСТ ДО МАЙБУТНЬОГО

Привіт, далекий невідомий. Ти мене зовсім не знаєш і навіть не підозрюєш, чий почерк зараз маєш перед очима. Я – твоє майбутнє. Не дивуйся, будь ласка. Адже таке у світі буває.

Я ще не знаю, як ти виглядаєш, але впевнена, що невимовно добрий і усміхнений. Я бачу тебе наскрізь, хоча ніколи й не зустрічала. Хочеш, розповім, який ти? Маєш теплі руки, навіть узимку, тому й ніколи не носиш рукавиць, бо кажеш: «Що ви, я ніколи не мерзну!». Твій голос гарний, трохи холодний і хрипкий. Адже має бути щось прохолодне в такій теплій людині? Усмішка. Здається, що вона ніколи не сходить із твого лица, лише змінює настрої. Твої очі – сині-сині в обрамленні чорних вій і волосся. Мені надзвичайно подобається чорне волосся...

Саме зараз, не дочитавши й до середини, ти підводишся та йдеш за чашкою чаю. У тебе вона велика й зелена. Ти ж любиш цей ко-

лір? Я знаю це, бо й сама йду за своєю маленькою білою з пахучим гарячим напоєм.

Ми схожі. Ти високий на зріст, у тебе широкі плечі й великі впевнені кроки. Я ж виглядаю значно меншою, з метушливими рухами й маленькими холодними руками. Колись, через багато років, я нишком надпиватиму чай із твого зеленого горняти, аж потім нестиму його тобі. Ти побачиш і не зрозумієш, навіщо я так роблю, а я сміятимусь і мовчатиму. Там завжди мій поцілунок. Це твій маленький оберіг.

Колись прокидатимуся рано-вранці, щоби провести тебе на роботу, зробити канапки й налити чай у термос. Зачиню двері й чекатиму, чекатиму дзвінка, щоби почути хрипкуватий прохолодний голос: «Заварю чай, я скоро питиму свій». Відразу бігтиму на кухню, щоб ось так поєднатися з тобою.

Ти ще зовсім мене не знаєш. І, може, мій опис не сходиться з тобою справжнім, утім, коли ми зустрінемося, твої теплі руки зігріють мої холодні. І відтоді триматимуть їх завжди.

Ірина Озарко

БАЖАННЯ ЩИРОСТІ

Усі її дні ставали схожими на якісь шалені перегони з недопустимо великою швидкістю. Не знала, чому так відбувається. Щойно закінчила університет, знайшла чудову роботу, яка в перспективі могла стати роботою її мрії. Таке бачать у хороших снах. Ну, принаймні, знайомі їй свідомі люди. Бо поки більшість її колишніх однокурсників перебували в пошуку, або перебивалися чимось зовсім невідповідним ані до сміливих юнацьких мрій, ані до амбіційних студентських планів, вона мала бажане.

У неї не було коханого, тому що, власне, це не входило в її плани. А може, не лише тому. Зате її оточували прихильники й ширі друзі, яких вона дуже любила. За чимало кілометрів жили рідні, втім, кілометри не мають значення, коли ти любиш когось посправжньому.

Та все-таки щось було не так.

Однієї п'ятниці, повертаючись додому, де на неї чекав руденький пухнастий котик, вона помітила на небі зірки. Нічого наче й дивного, адже там їм і місце, та вона останнім часом рідко піднімала голову догори.

Прийшла додому, погодувала улюбленця. Хотіла сісти й подивитися якийсь позитивний фільм, але згадала про таке красиве зоряне небо. Заварила волошкового чаю й пішла на балкон. У повітрі пахло ранньою осінню, однак було ще тепло. Вона любила цю пору. Не «бабине літо», коли розумієш, що літо ось-ось закінчиться безповоротно і над тобою нависне сіре небо з темними вкрапинками хмаринок, з яких час від часу литимуть дощі, змушуючи не надто привітних і зовсім неусміхнених людей розкривати парасольки, а саме перехід літа в осінь. Цей період, немов затишна зала очікування на вокзалі, в якій ти змушена сидіти, якщо місто, в яке вирушаєш, не має прямого залізничного сполучення з містом, з якого від'їжджаєш. Ось ти заповнюєш час читанням книжок і журналів

там, у цьому проміжному пункті, й добре знаєш, що залишила позаду, яку частинку шляху пройшла, і чекаєш того, що попереду. Сидиш собі й очікуєш потяга, раптом усвідомлюючи, що в цьому місті є не лише вокзал, а, як мінімум, вокзальна площа, на якій може бути багато цікавого — люди, тутешні голуби і якісь краєвиди. Розумієш, що тут існує щось не менш красиве від того, звідки ти їдеш чи куди намагаєшся дістатися. А може, й щось гарніше. От так само із цим переходом літа в осінь. Якщо придивитися, то обов'язково побачиш прекрасне. Сьогодні це неймовірне небо з яскравими зірками.

Вона сіла на балконі, пригубила чай і побачила, як падає одна з тих світлих крапочок, малюючи на вечірньому небі великого міста тоненьку смужечку. Дівчина раніше ніколи не встигала загадати бажання, бо рідко в ті моменти, коли дивилася на небо, знала, чого хотіла. Та й узагалі, жінки, як правило, не знають, чого хочуть. Але цього разу в голові промайнуло: «От би ширості».

Сама не зрозуміла, що загадала і чому, та замислюватися не було часу. Вона просто допила свій запашний чай і пішла вклататися спати.

Наступний ранок почався зі щирої такої вимоги її kota. Він неймовірно хотів їсти, вочевидь. А корму не було. Дівчина ліниво потяглася на ліжку, надягнула свій старенький спортивний костюм і вийшла з дому. Уперше за невідомо скільки часу вона не використала косметику, виходячи на вулицю. Хоч і не належала до тих дівчат, які не уявляють свого життя без помірного арту на обличчі. Навпаки, думала, що розмальовані юні дівчатка, які ще не мають навіть зморшок (а мати їх, власне, і зовсім не страшно, адже зморшки — маленькі відбитки твого життєвого досвіду, твоєї історії), наче щось ховають за тією маскарадною маскою. Ну, якщо не ховають, то приховують. Проте вважала, що підкреслювати очі кожна дівчина просто-таки зобов'язана. Вона любила чорну підводку в стилі Одрі Хепберн, але цього ранку, мабуть, їй хотілося бути не героїнею старого фільму, а собою. Вдихати справжнє повітря рідного вже для неї міста, всміхатися перехожим, а ще купити тістечок і шоколаду в улюбленій кав'ярні. Так і зробила.

Виходячи з тісної, однак неймовірно затишної, хоча й завжди переповненої кав'ярні на розі, вона зіткнулася з якимсь спортсменом. Він біг, слухав музику, що наповнювала простір сонних вулиць міста, вилітаючи окремими нотками з навушників, і, на відміну від неї, не був таким замріяним. Вони попросили одне в одного вибачення, якось дуже широко усміхнулися, і він сказав:

— Ви вже, мабуть, побігали й устигли купити сніданок? Недарма ж кажуть, хто рано встає, тому Бог дає. Ви взяли моє улюблене тістечко.

— Воно далеко не останнє в кав'ярні було, так що не переймайтеся. А ще я зовсім не з пробіжки й прокинулася, можливо, пізніше, ніж ви. Я належу до тих людей, які використовують спортивний костюм геть не за призначенням, а купляють його, стаючи жертвами реклами й пропаганди здорового способу життя. От лежить він у мене на полиці й витягається звідти лише для таких от випадків. Ну, тобто коли мій кіт будить мене у вихідний, виявляючи відсутність їжі... Пробачте, я заговорилася. Ви ж біжите кудись.

— Та вже прибіг, мабуть.

Вони зайшли разом до кав'ярні, де все дихало теплим світлом, а кава пахла карамеллю. Не знала, що буде далі, та зрозуміла: бажання, загадане на падаючу зіроньку, обов'язково збувається.

Арина Дейнека

МЕЛОДІЯ ДО ЧАЮ

Найбільше Єва любила Львів. У свої двадцять два вона встигла відвідати багато крихітних містечок і величезних мегаполісів, але їй неодмінно хотілося повертатися до Міста Лева. Їй подобалося блукати брукованими вуличками серед пронизаних легендами старовинних будівель, годинами просиджувати у кав'ярнях, де аж пахне тим особливим, навдивовижу львівським затишком, і пити гарячий чай у місті найсмачнішої у світі кави.

У величній казковості Львова Єва отримувала неймовірну насолоду від гри вуличних музикантів. Здавалося, можна було б піти в театр чи філармонію, слухати шедеври світової музики у виконанні професіоналів, та їй ніколи цього не хотілося. Єві було не до душі сидіти тихо, дотримуватися правил етикету, занурюватися в сюжет якоїсь італійської опери й вимикати звук на мобільному. Їй здавалося, що це відбере трохи радості, справжності й невимуше-

ності. Натомість Єва любила неочікувану й ширю музику, якої не треба чекати чи вмикати, а можна просто знайти серед поспіху й стурбованості великого міста. Дівчина, блукаючи вулицями, радо зупинялася біля немолодого гітариста з хрипким голосом чи біля скрипальки у білій суkenці й могла стояти, стояти, стояти, аж поки вони не закінчать свою гру. Усміхатися до них, отримувати усмішку навзаєм і думати про своє.

Одного холодного осіннього вечора Єва, кутаючись у шарф улюбленого коричнево-рудого кольору, йшла проспектом на зустріч із давньою знайомою. Їй не дуже хотілося того побачення, тому кроки її були неквапливі. Раптом здалося, що вона чує скрипку. Єва зупинилася, пильно розирнула — нікого. Проте музика звучала дедалі голосніше. Дівчина чула гарну знайому мелодію, але ніяк не могла збагнути, звідки лине звук. Мимоволі Єва глянула на один із будинків і помітила у відчиненому вікні другого поверху юнака, що грав на скрипці! Він бачив, як вона зупинилася, як не могла зрозуміти, звідки лунає музика, і тепер дивився на неї з доброю, привітною усмішкою. Єва також усміхнулася і здивувалася, що її серце шалено закалатало.

Хлопець продовжував грати, дивлячись дівчині у вічі, й вона не зводила з нього очей. Чомусь одразу пригадалися львівські музиканти, їхні мелодії, і Єва зрозуміла, що досі нікого й ніколи вона не слухала з таким трепетом, як оцього юнака цієї миті, який невідомо чому відчинив вікно в такий пронизливо холодний пізній вечір. Без будь-яких докорів сумління, не згадуючи про знайому, яка чекала на неї, і безсоромно ігноруючи телефон, що розривався від викликів, Єва сіла на лавку навпроти відчиненого вікна й слухала. Вона замерзла, теплий шарф зовсім не грів, тому починала тремтіти, але все одно не збиралася рушати з місця. Від музики ставало так тепло на серці, дівчина не могла покинути її недослуханою.

Через кілька хвилин, що здалися дівчині короткою секундою, хлопець раптом обірвав свою гру, лукаво посміхнувся, поклав скрипку у футляр, зачинив вікно й зник у темряві кімнати. Єва відразу відчула себе самотньою, їй пригадалася пропущена зустріч із подругою, майбутні вибачення й пояснення, вона нарешті зауважила, що телефон уже давним-давно мовчить. Холоднішало, вітер посилювався, та дівчині не хотілося нікуди йти. Вона заплющила очі й чомусь вирішила провести цей сумний вечір ось тут, незважаючи на температуру повітря й підозрілі хмари над головою, що могли вилитися на неї дощем, а може, й висипатися першим снігом. Вона мріяла про те, як гарно було б, якби юнак дограв-таки

ту чудову мелодію до кінця, і їй ставало аж боляче від того, що він отак просто зачинив у неї перед носом вікно.

Раптом дівчина почула, що поруч неї хтось сів. «Ну ось. Навіть на одинці не вдається побути. Що за вечір?» – подумала розчаровано. Але її прикрі думки перервав приємний хлопчачий голос:

– Тут за рогом є невеличка кав'ярня, моя улюблена. Щоби тобі не було так холодно, я дограю для тебе там. Якщо ти, звісно, не проти...

Через кільканадцять хвилин, зігріта й утішена, Єва вже слухала Артурову (так звали юнака) гру, запиваючи радість гарячим ромашковим чаєм у кав'ярні, в місті найсмачнішої кави й найпривабливіших у світі молодих скрипалів.

Ірина Озарко

ЗУСТРІЧ У КАВ'ЯРНІ

Цей день зовсім не виглядав таким, що стане початком її історії кохання. Його день теж не був на це схожий. Він узагалі про кохання рідко думав.

Вони, власне, роздумували про різні речі. Кардинально різні. Вона вважала, що перед новорічними та різдвяними святами треба робити, як мінімум, п'ять вихідних днів, аби люди могли спокійно все купити, обдумати святковий стіл, прикрасити зелену красуню, насолоджуючись, усією родиною, а не, набігавшись у буденних турботах, в останній день старого року нашвидкуруч закидати якісь іграшки на гілочки. Вона зустрічала Новий рік завжди без новорічного настрою. Не в поганому, та й не в новорічному. До Різдва вже ставало трішки світліше: прикрашала до кінця будинок, із певним розчаруванням думала, що можна було б іще зробити, але не встиглося.

Він любив ці свята, бо тоді в домі ставало затишно й тепло, але йому швидко набридали різдвяні вогники, і ялинка недовго застувалася в їхній оселі – створила настрій, повеселила, послужила місцем для складання приємних сюрпризів, і досить. Він любив ці свята, але задоволення не розтягував. І взагалі, не надто багато уваги приділяв усій цій казковості.

І в кав'ярню зимового вечора він і вона зайшли зовсім із різних причин. Вона – тому що в кав'ярнях наприкінці січня ще залишалися новорічні гірлянди у вигляді сніжинок, оленів та інших традиційних атрибутів, якими можна натішитися вдосталь, коли ти саме готовий прийняти дух Різдва, а не коли в передсвятковій шопінговій гарячці швиденько фотографуєш оленя з гірлянд і біжиш далі по магазинах. Він – тому що чекав друга, який затримувався, а на вулиці було занадто холодно – зима не відступала (а могла вже, для нього снігова королева мала зрікатися престолу з моменту завершення новорічних свят).

І замовили вони різні напої: вона — какао, а він — американо з молоком. Та й сиділи в різних залах. Вона — нагорі біля вікна з оленем, за якими падав лапатий-лапатий сніг, а він — при вході, спиною до вікон.

Вона допила какао, розплатилася й почала збиратися. Коли виходила, зронила рукавичку. Він її підняв. Вона усміхнулася та подякувала. А він роздратувався. Він узагалі не любив, коли в когось щось із рук падало. Але його вразила усмішка. Нічого наче й особливого, і водночас щось вражаюче. Утім, усмішка швиденько згасла, бо дівчина помітила його роздратований погляд. Отак і побігла собі.

І думала про нього. Сильний, високий. І погляд. А він думав про неї. Єдине, що їх поєднало цього вечора, — це те, що жоден із них не розумів, сподобалися вони одне одному чи ні.

Але відтепер вони щовечора заходили до кав'ярні. Уже з іншими думками — щоби розібратися. Ще раз побачити й усе зрозуміти. І, на жаль, у різний час.

Та одного разу вона забула там шарф. А він зайшов якраз тоді, коли офіціанти його забирали. Він знав, що вона повернеться. Бо не може ж не повернутися — пам'ятав, як вона по-дитячому куталася в той шарфик, ігноруючи пледи, пропонувані затишною кав'ярнею.

Підійшов до знайомого вже офіціанта й розглядав шарфик. На маленькій етикетці був записаний номер телефону. «Мабуть, знала, що загубить». Глибоко вдихнув, угамував хвилювання й зателефонував... На другому кінці почув: «Ну нарешті. Вже й не знала, що придумати».

У захваті він не був, бо любив ініціювати взаємини, тому просто запитав, куди привезти шарфик.

Тепер вони двадцять сьомого числа кожного місяця сидять у кав'ярні, сміються, розповідають історії, слухають, сперечаються (бо навіть у свята не можуть не сперечатися), погоджуються, ревнують.

У них все стало інакше. Незмінними залишилися лише какао й американо з молоком та їхня щирість.

Ольга Журиян

ПІСНЯ ПРО ГАМАНЕЦЬ

Готуючись лягати спати, Тереза стала на коліна й чомусь почала молитися. Так, як уміла, як ще в дитинстві її навчила бабуся. «Отче наш, що єси на небесах...» – шепотіла, адже не знала більше жодної молитви. Повторювала завчені рядки й тихенько, раз по раз, вставляла нові, лише свої прохання. Договіривши, Тереза подякувала Богові, невміло перехрестилася й, задоволена, пірнула під ковдру. Давно вони так не говорили, добра вийшла розмова. Терезі навіть здалося, що її невидимий співрозмовник усміхнувся їй такою ж невидимою, ледь відчутною усмішкою. «Усе буде добре. У кожного з нас», – пригадала слова пісні й заснула.

День почався до болю рано. Терезі завжди боляче було прокидатися під будильник, їй би хотілося, щоби хтось дуже рідний будив її щоранку поцілунком у чоло, щоби лоскотав сонні стопи, бажав доброго ранку й приносив холодну каву. Кава майже вистигала б, поки той «хтось» оберігав Терезин сон. Раніше в Терези був Кіт, який м'яко заходив до кімнати, ставав якраз навпроти її голови й мовчки дивився на неї, аж доки вона не прокидалася від цього погляду. «Котику сіренький, не ходи по хаті... не ходи по хаті, не буди дитяти...» Кіт ніколи не нявкав, поки дівчина спала, Кіт стеріг її сон. Кіт її любив. Тереза прокидалася, муркотіла і йшла готувати собі й Котові сніданок. О п'ятій ранку, часом – о шостій. Одначе такі ранки, коли її будив люблячий Кіт, були в сотні разів приємніші, ніж початі з будильника.

Нині в Терези не було ні Кота, ні того, хто б її любив та остерігав ранковий сон. Не було з ким ділити сніданки, дивитися фільми, сміятися, кому бажати доброї ночі. Вона майже не сміялася. Лише зрідка всміхалася, коли незнайомий чоловік у метро щоранку наступав їй на ногу, одну й ту саму, один і той самий. Тереза сідала у перший вагон на кінцевій станції, а він завжди заходив на наступній – високий, в окулярах, із книжкою. Властиво, через ту книжку він ніко-

ли її й не помічав: заходив, ставав собі збоку, наступав їй на ногу й далі читав свою грубу книжку. Через три станції чоловік виходив, так само нікого не помічаючи. Терезу страшенно цікавило, що то за книжка, проте подивитися було ніяк: незнайомиць загорнув обкладинку в папір, аби не забруднити, а може, щоби такіот надміру цікаві не зазирали до його книжок? Вирішила, що неодмінно скаже щось незнайомцеві, якщо той завтра вкотре наступить їй на ногу. Найпевніше, спитає, що то за книжка. Або чому він завжди наступає на її праву ногу. Може, тому що праву ногу вважають довшою за ліву й вона видається вперед і сама, незалежно від Терези, підповзає під ліву ногу незнайомого чоловіка з книжкою? Чи, може, тому, що незнайомиць — шульга? («Хтозна, може, це й ніг стосується?» — думала, потираючи напівсонні пальці правої ноги.)

Одначе цього ранку Тереза проспала. Уперше. У неї тепер не було Кота, а власний будильник не любив її. Зовсім-зовсім проспала, і тепер могла вже нікуди не поспішати. Цього ранку чоловік не наступить на її праву ногу, адже він ніколи-ніколи не спізнюється. Тереза неквапно встала, по-котячому потягнулася на ліжку, зварила собі кави з мускатним горіхом, надягнула найкращу сукню, накинула пальто й шалик і вибралася гуляти містом. Усе-таки не кожен день прокидаєшся без будильника — це треба відсвяткувати!

Біля під'їзду сиділа незнайома бабуся. Її півколом оточили коти. Чорні, білі, сірі, смугасті, руденькі, плямисті, пухнасті й не дуже. Бабуся щось тихенько їм розповідала, наливаючи кожному в мисочку теплого молока. Тереза побажала їй і котам доброго ранку. На доріжці, що вела до зупинки, Тереза помітила збоку, в траві, невеличкий предмет. Нахилившись, дівчина розгледіла ошатний шкіряний гаманець. Імовірно, той, хто його загубив, уже давно на роботі або десь іще. «Треба забрати гаманець і розклеїти оголошення», — подумала й підбрала річ. Зробивши кілька кроків, дівчина спинилася, постояла трішки, покрутила знахідку в руках й звернула до парку — однак вона сьогодні нікуди не поспішає. Умостилася на лавці й почала розглядати шкіряну калитку. Розстібнула невеличку застібку. У гаманці було зовсім небагато грошей, якраз стільки, щоби вистачило на проїзд та обід. Кілька прострочених банківських карток, водійське посвідчення, знижки для продуктових магазинів і кілька фотокарток. Найцікавіше. Гаманець належав чоловікові, на три роки старшому за Терезиною тата, і в нього два дні тому був день народження. У чоловіка, Сергія, була сім'я: дружина й два хлопчики — їхні світлини Тереза саме тримала в руках. Обидва хлопчики подібні на маму, крім очей, очі

в них були татові. Тереза не знала, скільки років ці світлини пролежали в гаманці, скільки тепер років хлопчикам, чи живуть вони досі з їхнім татком, чи щасливі вони з дружиною. Чи приносить він їй квіти, коли має в гаманці більше, ніж потрібно на проїзд та обід. Тереза не могла визначити, чи вважає чоловіка вродливим. Фото на водійському посвідченні було зроблено багато років тому, Терези ще й на світі не було. Чоловік був чорнявий і чисто виголений, із блискучими очима й ледь помітним усміхом на устах. У той день йому, вочевидь, було радісно. Йому дозволили водити автомобіль. Можливо, він був закоханий? (Краватка ледь зсунулася праворуч.) Може, його дружина була в той час вагітна? Ось цим хлопчиком, котрий праворуч, він старший.

Тереза дбайливо посклала світлини назад, у гаманець. Вона обов'язково напише сьогодні оголошення й поверне Сергієві його річ. Тільки згодом, їй ще хотілося трішечки погуляти цим просторим парком. У такий час, та ще й у будень, парком неквапливо прогулювалися хіба молоді матусі з візочками й старенькі Терезині сусіди. Попереду на лавці дівчина помітила стареньке подружжя зі свого будинку: вони трималися за руки й мовчали. Раптом повіяв холодний вітер, дідусь пустив руку дружини й турботливо поправив їй шалик, аби ніде не продуло.

Подумала, що їй давно ніхто не поправляв шалика, вже кілька років ніхто не тримав за руку, ось так, як тримає руку коханої жінки цей старенький. Хотіла б, щоби це були її дідусь і бабуся, щоби вони так само трималися за руки. Ніхто не стискав її пальці й не грався тонким зап'ястям. Стало заздрісно, вона розвернулася й попрямувала в глиб парку. Тут була калюжна осінь. Одна калюжа вистрибнула невідь-звідки. Раптом із сусіднього дерева злетів листочок і, кружляючи, впав посеред невеличкого плеса. Вона спинилася. Листочок був у формі маленького сердечка, калюжа — ідеально кругла, з рівними берегами. Тереза нахилилася й зазирнула в маленьке озерце дошової води. Звідти на неї дивилася дівчина, на якій був сірий шалик, а над нею — сіре з блакиттю небо, у руках вона тримала гаманець, точнісінько такий самий. Тереза поглянула на неї знизу вгору й не знала, як бути: привітатися, вклонитися, усміхнутися?.. Обрала останнє. Дівчина-з-калюжі відповіла усмішкою.

Тереза подумала, що десь уже бачила цю дівчину. Обличчя було до болю знайоме, однак якимось свіже й відкрите. Тільки жмутик зморшок біля очей. «У неї, напевне, немає турбот», — подумала Тереза. «У неї, вочевидь, зламався будильник», — вирішила дівчина-з-калюжі, помахала Терезі рукою й розпливлася ідеально

круглими колами — на Терезине відображення впав листочок. У калюжі сіріла осінь, Тереза мовчки дивилася на своє відображення й усміхалася.

Попереду впали три важкі краплі. Чотири. П'ять. Сім. Пішов дощ.

Вона не любила парасольок. Раніше, коли ще не знала про себе цієї важливої обставини, Тереза постійно їх губила. Тепер вона просто гуляє під дощем і уявляє, що в крані знову відключили гарячу воду.

Тереза не бігла, а прогулювалася під дощем у бік метро. Мокра-мокрісінька, лише притуляла до себе чийсь гаманець. Щойно вона помітила зелений вогник метро, їй ураз стало дуже вогко й холодно — захотілося погрітися й трохи обсохнути в теплі... Біля виходу скупчився натовп без парасольок. Люди стояли біля дверей сухі й чекали, поки вщухне дощ. Нервували, переступали з ноги на ногу, раз по раз визирали й підставляли руки під важкі краплі дощу. Так, наче з візерунку на калюжах не видно, що дощ і досі йде.

Їй не хотілося проходити повз цих сухих, що бояться змокнути, звикли все прораховувати до найменших дрібниць і тепер картають себе за те, що прислухалися до не надто точного прогнозу погоди. Тереза оминула їх, мокра й усміхнена, щоб її, не доведи Господи, не жаліли.

З метро до неї долинув жіночий голос, на диво мелодійний і водночас гучний. Пішла на голос: у вестибюлі метро стояв білий рояль, а за ним сиділа молода жінка з чорним кучерявим волоссям і звабливими вустами. Вона співала й акомпанувала собі на роялі. Тереза вслухалася: пісня була про... гаманець. Ураз її хтось легесенько торкнув за плече.

— Дівчино, перепрошую... — тихо сказав хтось. — Це ваша річ?

Тереза навіть не помітила, що й досі міцно тримала в руках чужий гаманець. Вона підвела очі й сполохано відсахнулася. Це був ТОЙ САМИЙ чоловік, який щоранку, крім цього, наступав їй на праву ногу, читав книжку, загорнуту в папір і ніколи-ніколи її не помічав. Це був той самий чоловік із гаманця. Той, котрий старший, котрим була вагітна жінка на фотокартці в час, коли в чоловіка, якому належить гаманець, необачно зсунулася краватка. Тереза впізнала його, він був схожий на батька.

— Дівчино, перепрошую... — знову заговорив, — мені здається, я знаю цей гаманець... Це я його сьогодні вранці загубив... Це річ мого батька, він її забув удома й попросив мене принести... Мій батько працює в метро.

Тереза мовчки віддала гаманець. Без сумніву, він каже правду. Його обличчя вона впізнала на двох світлинах: у хлопчикові й у батькові. Без сумніву, це гаманець його батька. Чоловік узяв річ і подякував. Запитав, що може зробити для Терези, щоби висловити свою найщирішу вдячність. Може, купити їй жетончик на метро? Може, вона хоче морозива? З Терези рівненькими струмочками стікала вода, й вона всміхнулася, коли уявила себе в такому вигляді з морозивом... Чоловік також усміхнувся й запропонував випити гарячого чаю.

— Скажіть, що то за книжка, яку ви читаете в метро? — несподівано спитала Тереза.

Чоловік здивувався, почервонів і дістав загорнутий у папір томик.

— *Нестерпна легкість буття*, — прочитала Тереза. — Це про що?

— Про кохання, — відповів хлопчик зі світлини й усміхнувся, зовсім по-хлоп'ячому.

— Це добре, — сказала Тереза. — Не варто витратити свій час на книжки, в яких немає любові.

Хлопчик зі світлини знову всміхнувся й почервонів.

— Вибачте, я щоранку наступаю вам на ногу... Я ненавмисне. Бачите, мені інколи здається, що моя ліва нога чомусь довша за праву, і я не завжди правильно розраховую, де її поставити.

— Неправда. Це моя права нога трохи довша за ліву, і я її завжди ставлю трохи вперед, бо рівняюся по п'ятах, — і собі всміхнулася Тереза й узяла його за руку.

На якусь мить жінка з чорним волоссям і звабливими вустами припинила співати, торкнулася рукою білої кришки роаяля й подивилася прямисінько на Терезу.

Ольга Ткаченко

І ТІЛЬКИ ОЧІ

Хотілося покинути все, перевернути, втекти. Марта сиділа біля вікна, вбираючи ясне сонечко. Літня спека зігрівала світ, але обпалювала серце. Кожен дотик теплого промінчика вдивлявся в її сіро-блакитні очі й підштовхував зробити крок назустріч змінам. Думки її були далеко, а світ проминав повз. Післямак улюбленої музики виїдав зсередини, але її не замінити іншою – кожне слово пісні таке рідне.

І ось телефонний дзвінок. Вона ні на кого не чекала, тому поспішати до слухавки не було потреби: «Так. Доброго. Я вас слухаю, Володимире Петровичу. Куди? На котру потяг? Добре. До побачення».

Вона працює редактором у видавництві й має терміново виїжджати для переговорів з автором чергового бестселера. Марта вивчала психологію, тому в співпраці з авторами відчувала себе як цукор в каві. Цього разу її не цікавило ні хто автор, ні скільки часу там доведеться згаяти. Просто тікала від буднів.

П'ять годин торохкотіння коліями – і Марта приїхала. Таксі вже чекає, щоби відвезти її кудись, де вона ще не була. Зазвичай ця ділова дама не витрачає час на безглузді прогулянки, цього ж разу

вона вирішила дати вихідний своєму внутрішньому трудоголіку й пройтися містом.

Марта перечитала рукопис книжки ще в дорозі, тому ці декілька днів можна було повністю витрати на відпочинок. Головний герой чимось її зачепив і не відпускав. Вигаданий нібито персонаж, але все ж.

Літня спека забрала бажання йти пішки, тому Марта повільним кроком вийшла на зупинку й вирішила поїхати маршруткою. Чекати довелося недовго. Досить скоро жовта бляшанка вже неслася пекучим асфальтом. Дві гривні для водія — і Марта кинула поглядом по салону, обираючи зручне місце. Ненароком помітила синювато-сірі очі чоловіка в спортивному костюмі. Він якось загадково дивився у вікно. Захоплення очима незнайомця було втрачено, щойно вийшла на своїй зупинці.

Декілька днів на відпочинок і перегляд справ. Марта щоранку бачила його. Бачила, але не надавала значення. Рівно о дев'ятій вона сідала в маршрутку й проводжала його поглядом на тій самій зупинці.

Наступного дня вже чекала робота. О дев'ятій вона вже мала бути на зустрічі з автором, тому вийти слід було раніше. Маршрутка більше нагадувала банку з консервованими огірочками, які Марта щоліта бачила в бабусі на ганку. Переповнена маршрутка немов би чекала її і лишила одне вільне місце біля самісіньких дверей. Ледве втиснувшись, передає гроші за проїзд. Піднімає голову. І... його очі. Знову. Погляд тепер не у вікно, а на неї. Дві пари очей одного кольору, але різного тону, трималися міцно, ніби не хотіли відпускати одне одного в швидкості руху. Скоро йому виходити, й Марті довелося б вийти з маршрутки, щоби його пропустити, проте звична зупинка лишилася позаду. Ще декілька зупинок — і маршрутка вже майже порожня.

Їй час. Марта піднімається і бачить, що він також готується виходити. Кроки донизу з маршрутки, а ніби вони ведуть догори — до моменту щастя.

— Дівчино, у вас неймовірно красиві очі. Я бачу їх щоранку й не можу забути.

До зустрічі ще півгодини, і в них є час познайомитися. Його звати Денис, і він має зустрітися тут зі своїм батьком.

— О! А ось і мій батько — Олег Станіславович.

— Олег Станіславович? Карпенко? — здивовано перепитала жінка.

— Добрий день, Марто. Я бачу, ви вже познайомилися з Денисом. Це і є людина-спорт, мій син, а за сумісництвом — прототип головного героя моєї книжки. Я вам про нього розповідав по телефону.

Ольга Савіцька

СОЛОДКИЙ СВІТ ЙОГО ОЧЕЙ

Знову нахлинули спогади... Намагаюся протистояти їм: цитую подумки якісь вірші, встромляю у вуха навушники, вмикаю музику на повну гучність — нічого не допомагає. Зустрічаюся з людьми, розмовляю з ними, але зовсім їх не чую — у голові безлад. Ці спомини знову все перевернули й зруйнували вмить той порядок, що я так старанно й важко наводила протягом довгих місяців.

Ми зустрілися випадково. Дуже добре пам'ятаю цей день (воно й не дивно). Я йшла вулицею, опустивши, як завше, голову донизу, вона була повною дум і тому, напевне, тягнула до землі. Раптом хтось ніби виріс переді мною, я це відчула й зупинилася, та чомусь навіть не глянула, думаючи про щось своє. Цей «хтось», а це був саме він, трьома пальцями взяв мене за підборіддя, підвів мою чавунну голову, змусивши зазирнути йому прямо у вічі — усі думки відразу вивітрилися, тривоги зникли, я бачила лише ці очі. Не з цієї планети, не з цього життя, таких ніколи не зустрічала, поринула в них — і не помічала ні себе, ні якихось своїх потаємних думок, ані порожнечі, ні заздрості чи привітності, як це буває. Я дивилася — і бачила цілий світ: затишку, тепла й любові, чистоти й вірності, мрій і надій, щастя. Світ увесь якимсь дивом уміщався в його очі. О, як мені захотілося стати частиною цього світу, такого незвіданого й солодкого...

Він узяв мою руку в свою й притиснув мене до грудей, я заплющила очі та підкорилася його сильним рукам. Тоді раптом відчула якісь поштовхи в грудях, лише в той момент зрозуміла, що вже давно їх не усвідомлювала, — то ожило моє серце, воно повільно, але впевнено забилося, як маленька пташечка, що довго спала й нарешті прокинулася. Кудись зникла втома, яка вже давно не залишала мене. Я вдихнула на повні груди весняного повітря, і жилами потекло нове життя, подароване ним.

Не знаю, як довго ми стояли отак, притулившись одне до одного, посеред вулиці, не відаю, як реагували на нас перехожі... Та яке це має значення?

Перегадом ми сиділи на лавці біля моря, моя рука й досі була в його руці, ми довго мовчали про все на світі, серце сповнювалося щастям.

Не знаю, як опинилася вдома, що робила потім, мені здавалося, що й досі сиджу поруч із ним, що він і тепер дивиться мені в вічі... Я була щасливою, насправді.

Тепер кожного дня приходила до моря, сідала на ту лаву, клала голову йому на плече — і мовчала. Над нами висіло добре й шире небо, хвилі, немов білі баранці, буцали берег, про щось кричали чайки в височині. Мені було добре поруч із ним. Між нами не було ні любові, ні ревності, ані двозначності, ані розпитувань чи словесного пікетування. Та мені здавалося, що ці стосунки — щось значно більше. Лише з ним я була не сама... Хотіла, щоби це ніколи не закінчувалося.

Одного разу, як завше, я прийшла на наше місце, він ніжно обійняв мене і вперше заговорив, сказав, що йому час іти. Я відразу все зрозуміла. Мені відняло мову, голова знову стала чавунною, втома знову охопила. Чайки більше не кричали. Навіть не треба було піднімати голову, я й так відчула, що він пішов.

Серце знову замерло. Але треба жити далі, без нього це перетворилося на існування. Безсонними ночами, довгими місяцями я намагалася забути його і як добре було поруч із ним. Удень я була сніговою королевою, а вночі — беззахисною маленькою дівчинкою. Але я запхнула ці спогади на дальню полицю.

І ось сьогодні йду вулицею, і ці спогади, немов раптова злива, нахлинули. Гучна музика не допомагає. Раптом хтось поклав руку мені на плече. Замерла, не обертаюся, знаю, що це він. Але було щось нове в його доторкові, щось неймовірно чудове. Він повільно нахилився до мого вуха й прошепотів: «Я повернувся, тепер ніколи не залишу тебе саму, я завжди буду поруч...». Повертаюся до нього обличчям і зразу розумію, що в ньому змінилося: він справжній, тепер він повністю зі мною. Ласкаво всміхається, бере мене за руку і, дивлячись у вічі, стиха промовляє: «Я подарую тобі світ, що живе в моїх очах, ми створимо його разом...».

Марина Василюк

КРЕМОВЕ ТІСТЕЧКО

Цей сніг, мабуть, ніколи не скінчиться! Але як же чудово, коли все таке білосніжне, ніби вкрите збитими вершками! Такі думки переслідували мене, затьоту ласунку, коли я прямувала до магазину, щоби купити чогось смачненького. Нашвидкуруч одягнена, зовсім не нафарбована, я йшла дедалі швидше.

У кондитерському відділі супермаркету не було нікого. Я замріяно стояла біля вітрини, уявляючи себе з чашкою гарячого чаю по той бік скла! «Весною влаштую собі «dolchevita-капут», а поки що можна», – ще раз заспокоїла себе, коли картинка бегемотика в купальнику знову з'явилася в моїй уяві. А слідом за нею виринули слова якоїсь богемної дами про те, що чоловіки люблять струнких, елегантних. Мені ж важко віднести себе ну хоч до однієї з категорій. Звичайна повненька провінціалочка, без жодних натяків на пафос чи, боронь Боже, гламур. Навіть чотири роки навчання в столиці не посприяли моїй реінкарнації в тусовщицю.

Я повністю заплуталась. Сповнена бажанням поповнити запаси шкідливого цукру в організмі й водночас страхом таки залишитися незатребуваною як чиясь супутниця життя, вже схилилася до відмови від свого злочинного наміру. Та раптом мої полемічні думки перервав голос, що лунав поруч: «...І ось це тістечко для дівчини», – завершив перелік замовлень незнайомий парубок. Я озирнулася – в крамниці нікого, крім нас двох. Думки, як мурашки, побігли швидко і в різні боки. Але жодна не встигла добігти фінішу, як він знову заговорив. «Я Сергій! – відрекомендувався хлопець. – Можна вас пригостити?» Він зважувався познайомитись, я відчула на собі допитливий погляд продавчині й не змогла стримати цей зрадницький рум'янець, що завжди видавав мої почуття.

– Ой, дякую, що ви?! – слова, завчені з дитинства під керівництвом мами, яка наголошувала, що не можна брати солодощі в не-

знайомих, самі вирвалися з вуст. — Я на дієті! — це вже була моя власна незграбна фантазія.

Хлопець ніби засмутився, але наступні його слова ввели мене в стан ступору.

— Просто це тістечко дуже схоже на вас.

Німа сцена, продавчиня плаче, але стримує сміх.

— Воно таке ж привабливе й зворушливе.

Я ніколи не чула, щоби таке говорили про мене, не кажучи вже про тістечко, до речі, воно, по-моєму, теж зашарілося.

— Пробачте, я, мабуть, щось не те сказав!

Побачивши мою реакцію, Сергій поспіхом намагався виправити ситуацію.

— Дурна звичка — казати все, що спадає на думку в екстремальній ситуації.

Наївна усмішка промовляла: «Мені шкода, якщо мої слова вас образили, але я від них не відмовляюся».

Ми обидві мовчки дивилися на хлопця, продавчиня, напевне, чекала, поки він розрахується, а я навіть не знаю, на що сподівалася, може, що він запропонує тістечко ще раз?..

Сніг за вікном перетворив декілька машин на кучугури, а двірники завзято махають лопатами. Я сиджу біля вікна, схожа на кремове тістечко, біла весільна сукня з вишуканими рожевими квітами на диво пасує до моєї, все ще далекої від ідеалу фігури. Ось зараз під'їде весільний кортеж, і моя мрія стане реальністю. І зовсім не бентежить, що коханий не носитиме мене на руках, а як носитиме, то недовго, адже він довів, що щиро любить і поважає мене, а не лише мою зовнішність.

P.S. Єдине, про що турбуюся, — чи торт уже привезли?

ІДЕАЛЬНЕ КОХАННЯ

Це були ідеальні стосунки. З тих, про які пишуть любовні романи. Хороша дівчинка та справжній поганий хлопчисько. Хуліган, двійочник і вічний біль деканату. Його іронічна чи то по-, чи то у-смішка вражала дівчат у саме серце. Не псували враження ні примхливе дівчаче підборіддя, ні тонка оксамитова шкіра, ні тендітні руки. Улюбленець багатих батьків, він не знав, що таке робота. Не було на факультеті, наповненому переважно дівчатами, йому ні рівні, ні конкуренції. А він ішов, усміхаючись, серцями й ні на що не зважав.

Вона ж, старанна, яскрава, вічна помічниця декана (то розклад переписати, то оголошення зробити), відсторонювалася від цього свята лицемірного кохання. Ледь не щодня нові дівчата падали до ніг «поганого хлопчика», а їй усе було не до нього. Студентське життя захоплювало цілком: пари вранці, бібліотека, підготовка до семінарів і практичних, театр і волонтерство вечорами. Навколо неї завжди були найцікавіші події, люди. Хоча десь углибині, потай од усіх, вона відчувала: якби він звернув увагу на неї, то не встояла б.

Одного разу викладачка помітила на останній, чорновій, сторінці лабораторного зошита напис: «Аня я тебе ЛЮБЛЮ». Ось так, без знаків пунктуації, нашкрябаний нашвидкуруч, ще й паста не писала, бо букви безуспішно наводилися по кілька разів.

- Що це? – суворо підкликала студентку викладачка.
- Де? – не зрозуміла вона.
- От, – та тицьнула пальцем у напис.
- Ой, – чесно зізналася дівчина. – Я цього не бачила.

І почервоніла. Хто це міг бути, у неї чомусь навіть питань не виникло. У кого проблеми з грамотою й постійна нестача ручок? Що тепер робити? Як себе поводити? Решта пар прослизнули повз Аніну увагу, наче їх і не було. «Він мене любить? Він мене любить!

Любить? Мене?» — подумки повторювала одну й ту ж фразу. Надворі тільки пробивалися з бруньок свіжі прозоро-зелені листочки. Пахло вогкою землею, свіжим, теплим вітром і... коханням.

Дівчина вирішила не опиратися, коли він зізнався. Любить лише її. Ось таку, трохи розтріпану, занадто розумну, захоплену, незрозумілу.

З тих пір їх завжди бачили разом. Він не відволікався на інших, Аня ж поринула у світ нових відчуттів, часом забуваючи, що вона хороша дівчинка. Десь у глибині душі стогнало відчуття тривоги: усе не так, він не твій, не для тебе, отямся, хороші дівчатка й погані хлопчики — це казка для малечі. Нервувала мама.

Лише одного разу в суперечці він, ніби жартома, замахнувся на неї рукою. Колись прийшов на побачення п'яним. Хлопець оточив її собою — не виберешся. І в очах його крига: нікуди від мене не подінешся. Аня потрохи захилялася від його присутності, хоча зовні все було ідеально. Красива пара, союз протилежностей — мліли друзі й заздрили вороги. Насправді ж...

— Як? Тобі твій театр потрібніший від мене?

— Для чого тобі та бібліотека, ти й так усе знаєш. Заучка!

— Та розчешися, нарешті, схожа на своїх бездомних псів, кудлата така!

І дівчина піддалася своїм тривогам. Заховалася. Спочатку попросила маму казати, що хворіє. Потім просто не відчиняла двері. Не ходила на пари, дзвонячи деканові й просячи ще день-два, надзоганяла вдома. На вулицю виходила, остерегаючись, зсутулившись, роззираючись навколо, щоб, бува, не потрапити йому на очі. Але любила його. Аж терпли долоні при згадці про його докторки. Без нього її життя було прісним, холодним, як учорашні млинці з холодильника.

— Алло? — Мама брала слухавку тепер постійно, піддавшись проханням доньки. — Так, так, вона вдома. Так, трохи хворіє. Зараз запитаю. Аню! — Донька робила великі очі й розпачливо хитала головою. — Це Павло, сусід. Питає, чому тебе немає на парах і чи можна до тебе зайти, щось хоче запитати.

— Можна, — полегшено зітхнула дівчина.

Павло теж відмінник, конкурент і просто хороший одногрупник із гарним почерком, у нього всі списували лекції, в тім числі й Аня... останнім часом. Його не надто любили однолітки — високий, худий, із колючим поглядом світло-карих очей, що визирали з-під нависаючого чорнявого чуба, він ще й був надто правильним. З таким навіть викладачі не сперечалися. Обзивали позаочі

вундеркіндом, та й усе. Тихе життя тихого хлопця посеред тихих книжкових полиць.

Павло зайшов із шоколадкою, з усмішкою на всі тридцять два брекети і... гвоздичкою. Аня аж поперхнулася.

— Привіт.

— Ну, привіт.

— Слухай. Я бачу, ти все хворієш, хворієш. Хотів запропонувати товариство. У мене новий фільм є. Подивимося?

— Ти знаєш... — Аня думала, як чемно позбавитися непроханого гостя, вона ж чекала, що вони разом обговорять щось стосовно навчання, може, книжками поміняються, аж тут такий фортель.

— Ідемо. Я ж поруч живу, он, у сусідньому під'їзді. Обіцяю, нічого такого. Просто вирішив тебе розважити!

— А, — Аня таки не знайшла аргументів, ще й мама підступно ви-несла в коридор светра, мовляв, іди. — Ну, йдемо тоді, як не жартуєш.

Павло й справді крутив фільм на новому проекторі, його кімната — зразок сучасної лабораторії з різноманітною технікою: усе було складене, прибране, навіть пилінки не лежало на чорних лискучих поверхнях, у страшному порядку розставлене, здається, поворушишся — і досконалий лад зруйнується.

— Сідай, сідай, — широко розвів руками Павло й підставив Ані зручне крісло. — Тут не часто бувають гості. От, вибирай.

— Ого, — якимсь недоречно буркнула дівчина, коли він підсунув їй цілу стопку дисків із фільмами. Жодного з них вона не бачила, тому байдуже, який вибирати. — Багато. Давай цей.

Вечір минув, як одна хвилина. З Павлом було легко. Вони дивилися фільм, обговорюючи сюжет, потім розмовляли про навчання, книжки. Виявилось, хлопець теж любить фантастику. А на театральні постановки студентського театру ходить щовистави.

Уночі пролунав дзвінок у двері. Роздер сні мешканців квартири, налякавши, пригнітивши. Такі дзвінки ніколи не несуть нічого хорошого. Двері відкрив батько. Сплюнувши з досади, розвернувся і гаркнув доньці: «До тебе!». А там стояли троянди. Багато. Штук сто, може, й більше. Аня ніколи не бачила стільки квітів. Темно-червоні, на тонких довгих пагонах. Її улюблені.

— Я хочу, щоби ти йшла зі мною, — сказав він. — Без тебе мені погано. Я не хочу бачити, як ти ходиш з якимись ботанами, не хочу бачити тебе з кимось іншим. Ходімо.

— Куди? — спитала дівчина.

— Та несуттєво! Ти любиш мене. Я це точно знаю. То ж не питай дурниць. Ходімо.

- Я в піжамі.
- Облиш. У мене є гроші, зараз щось купимо.
- Але...
- Ходімо!

Серце мліло від його голосу, сльози стояли в горлі від нього, такого... рідного, такого незрозумілого, чужого. Рука вже сама тягнулася в його долоню.

- Ні, – просто сказала вона. – Ні.
- Я не повернуся!
- Добре.

Він пішов геть. Вона ніколи так не плакала. Це були сльози якогось полегшення, болю. Очищення. На ранок життя набуло своїх кольорів. Не було психоделічного закоханого божевілья. Аня спокійно зібралась і пішла в університет. Зрештою, чого їй боятися?

- Сідай біля мене, – запропонував Павло.

І, на подив усієї групи, Аня сіла на першу парту, діставши ручку й зошита. Можна собі уявити, як десь там, може, й на небесах, полегшено зітхнули два янголи. Люди якось неправильно розуміють ідеальні стосунки.

* * *

Пара гарно вдягнутих літніх людей сиділа на потертій лавочці в парку. Він, тримаючи її за руку, зітхнув:

- Ти знаєш, ми таки зробили це.
- Що? – усміхнулася вона.
- Постаріли разом.

Ірина Дейнека

ДИВО ЖОВТИХ ПАРАСОЛЬОК

Вона написала в блозі: «У мене за вікном дощ. Чому дощ іде завжди саме тоді, коли так прагнеш сонця? Коли бажаєш світла й спеки? Літо буває таким сумним, що його хочеться втішити й зігріти. Я слухала улюбленого Шопена, читала улюблених Бронте, пила улюблений чай з м'яти, проте нічого не допомогло. Ні мені, ні тим більше літу. Хочеться чогось такого доброго, щирого й дитячого, ніжнього й безпосереднього».

І вимкнула комп'ютер. І просто сиділа. Без усяких думок, без сліз, без бажань.

Після сварки з подругою, яка відбила в неї хлопця, і, звісно, після розриву з ним вона не могла отямитися. Двоє близьких людей раптом виявилися нікчемними зрадниками. Батьки не підтримали її. Вони завжди були проти Максима й заявили, що її «так звана любов вилізла боком, тож тепер викручуйся сама». Вони були суворими й надміру консервативними людьми й тепер завдали їй болю, не підтримавши у скрутну хвилину. Христині навіть не хотілося плакати. А точніше, не моглося. Вона все сиділа, не знаючи, скільки часу минуло відтоді, як вимкнула комп'ютер. Раптом пролунав дзвінок у двері. Христина спочатку не зрозуміла, чомусь подумала, що то телефон, вдивлялася в сірий екран мобілки, і аж тоді відчинила, навіть не глянувши у вічко.

На порозі стояв її однокласник Тарас, якого вона не бачила, відколи відгуляли випускний. Вона зустрічала іноді однокласниць, декого з хлопців, але так поринула в навчання у виші й «так звану любов», що й не помітила, як минуло чотири роки від останнього дзвінка. Це ж треба! Вже чотири роки.

З цим юнаком, який нікого не вражав ні зовнішністю, ні комунікабельністю, ні чимось іншим, у Христини пов'язано багато спогадів. Вона була його першим коханням, він залицявся, як міг,

та, коли після трьох років зусиль йому нічого не вдалося, припинив спроби завоювати дівоче серце й відтоді ходив трохи похнюплений. Христині тоді було байдуже.

— Привіт, Христю. — Тарас шукав її розгубленого погляду, а дівчина так здивувалася, що їй аж мову відняло.

— Ой, привіт, що це я? Задумалась... Трохи вражена твоїм несподіваним візитом, проходи. Не сподівалася побачити за дверима тебе, проходи, я... — дівчина ніяк не могла скласти докупити й двох слів.

— Христіно, дякую, але я не зайду. Я прочитав твій запис у блозі... випадково. І вирішив подарувати тобі дещо «світле й добре, шире й безпосереднє». Як ти й хотіла. Надягни плащ і взуй гумові черевики, бо надворі злива. Чекаю на тебе внизу.

І почав спускатися сходами з її четвертого поверху. Христина зачинила двері й подумала про те його «випадково». Невже він досі її не забув?

Через кілька хвилин дівчина вже збігала сходами донизу і мала те відчуття, яке називають «метеликами в животі». Намагалася ні про що не думати.

Коли вибігла з під'їзду, Тарас чекав на неї, тримаючи в руках дві величезні жовті парасольки! Він ледь помітно всміхнувся, вручив одне з тих «сонць» приголомшеній Христині, взяв її за руку й сказав: «Уперед!».

Вона не мовила ні слова, і вони побігли. Швидко, під шаленою зливою, не минаючи калюж, а, навпаки, шукаючи найбільші. Вони голосно сміялися, привертали увагу тих перехожих, які ще не встигли заховатися від дощу і, певно, думали, що ті двоє — божевільні. Або дуже закохані.

Тарас і Христина були вже по вуха в болоті, такі гарні жовті парасолі їх зовсім не рятували, але обом було добре.

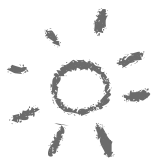
Злива вже скінчилася, коли вони сиділи в Христини на кухні, пили гарячий м'ятний чай, згадували минуле й тішилися, як діти, шаленою дощовою пригодою.

Того ж вечора, коли Тарас пішов, Христина написала: «Треба грітися не чаєм, не музикою, не книгою. Шукати світле й добре, шире й дитяче, ніжне й безпосереднє не в чомусь, а в комусь. А іноді просто вміти його дочекатися. Не відмовлятися від несподіванки. Дякую тобі».

Наступного ранку, який віщував народження сонячного й спекотного літнього дня, Тарас чекав на Христину біля дверей під'їзду вже без парасоль, проте з чудовими жовтими квітами.

«Він пам'ятає, що мій улюблений колір – жовтий. Це ж треба! А вчора я навіть не звернула на це уваги», – подумала Христина, а вголос промовила:

– Доброго ранку, Тарасику! Дякую за квіти!

Олександра Кудріна

МІЛЬЙОНИ СЬОГОДНІ

Алінка завжди мені казала, що збирається кохати мене все своє життя. Чомусь раніше я не сумнівався, що саме так і буде. Навіщо ж витрачати свій час, сили, обійми й усього себе на людину, яку збираєшся кохати хоч на мить менше?! У періоди гострої закоханості у свою Алінку я їй теж обіцяв кохання тривалістю в життя. Не можу сказати, що Аліна була для мене пересічною дівчиною, ні. Наші стосунки почалися так, як пишуть у книжках. Поступово, з різними подіями, що наближали нас одне до одного крок за кроком.

Та сталося так, що якось увечері ми забули взяти з собою в завтра своє кохання. Воно просто залишилось у вчора. І ніхто цього не помітив. Мабуть, воно ще й досі спить, згорнувшись котиком і сховавшись від нас у потаємному місці нашої найманої квартири, що тепер є прихистком для когось іншого.

Минув час мого холостяцького існування та, як наслідок, жахливого харчування, і я знову зустрів дівчину. Чудову. Ще дивовижнішу, ніж Алінка. Вона нагадувала розкішну машину, яка несла тебе на шаленій швидкості та вимагала максимальної уваги й обережності. Ця історія кохання була не настільки романтичною й зовсім не поступовою.

Коли настав час сказати їй про свої почутті, я, як справжній чоловік, зробив це першим. Я розповів, що мені подобається її ніс, нагадав і про наше перше побачення, після якого вирішив з нею одружитися. Ну і вкінці додав, що кохатиму її все своє життя, бо вважав це необхідним критерієм стосунків. Першу хвилину вона мовчала, а тоді винувато відпустила мою руку. Я подумав, що це кінець і що моє зізнання злякало її. У голові вже голосно верещало її «а я тебе не кохаю», яке намагалося перекричати «пішов геть, хлопче».

— Максе, я тобі не можу відповісти так само, — почала вона, і я зрозумів, що це все. — Для мене немає поняття «завтра». Я тебе кохаю сьогодні. Дуже палко кохаю. Але не можу пообіцяти, що кохатиму тебе все своє життя...

Я нічого не відповів. Кивнув, здається. І погодився. От і кохаємо ми одне одного вже 365*33 «сьогодні». Та навіть зараз, пробувши моєю дружиною тридцять три роки та народивши мені двох синів, вона не обіцяє мене кохати завтра й погрожує знайти собі іншого діда, коли я раптом забуваю винести сміття.

Олександра Кудріна

ДУРІЮ

Посеред людного міста, між галасом машин і голосами мешканців, притаїлася руда дівчина. Вона стояла з дещо збентеженим виразом обличчя, намагаючись усмирити своє волосся, що неслухняно підстрибувало навіть від мікроскопічного подиху вітру. Ніякі резинки й кольорові шпильки не в змозі були вгамувати її руде, трохи лисиччине єство.

Дівчисько виглядало так, ніби щойно з'явилося тут якимось магічним способом, долаючи нудні закони-заборони складної фізики. Вона озиралась у пошуках чогось чи когось, тримаючи в руках свій мобільний. От тільки цього разу зв'язок із кимось по той бік слухавки їй потрібен не був. Лише зв'язок із часом, що минув (чи лишився).

— Він не повернеться до мене. Він таки покинув мене тут, я знаю, — ледве чутно промовила вона, звертаючись до себе.

Її погляд різко метнувся до високого будинку, що багато років тому, мабуть, перебігав площу й вирішив лишитися саме посеред вулиці. Цей будинок, напевно, бачив усе й усіх, від його очей не ховали навіть файно вистрижені кущі та високі кремезні тополі, що відвойовували владу довкола будинку в старих кленів.

— Він не прийде по мене. І до мене теж не прийде, — повторила дівчина й додала: — Але ж ми такі щасливі разом! Я знала, що не треба було його злити. Даремно я сварила його за кинуті напризволяще футболки та штани...

На її слова не озиралися люди, не звертали уваги тварини, що навіть у великому місті живуть хаотичною свободою. Лише будинок, розуміючи, мовчав і відбивав сонце своїми вікнами.

Дівчина дістала з сумки ключі від квартири з явно чоловічим брелоком і з сумом оглянула їх. Ключі блазнювали з неї ароматом його парфумів і легких цигарок, які мали б привести його врешті-решт до здорового способу життя.

Руда знову звірила час. Його нема вже сім хвилин. Це як вічність, тільки сім хвилин... Вона хитала головою, шукаючи десь тут магазин, але він був надійно захований серед мільйона цеглин сусіднього кварталу.

Дівчина вже збиралася йти додому, як побачила темноволового хлопця з неймовірно знайомою усмішкою-зброєю, що саме вивертав із полону однакових будинків. Він не зразу помітив її, але, побачивши, вже не відривав свого погляду від рудих пасом-бешкетників.

— Він хоче забрати свої ключі в мене, — мовила вона.

Руда почала відшукувати ключі в сумці, але вони надійно сховалися між жіночими необхідностями, не без допомоги її хвилювання. Хлопець уже перетнув вулицю й майже обійшов будинок на майдані. За кілька метрів його зупинив незнайомиць і про щось запитав. Судячи з розмахів руками, хлопчина пояснював йому дорогу. Задоволений незнайомиць подякував й рушив у вказаному напрямку, натомість хлопець ніби завагався й не поспішав поновлювати хід. Дівчина вирішила, що він передумав забирати свої ключі, але саме цієї миті він попростував до неї.

Від їхньої останньої спільної хвилини минуло десяток окремих. Руда, здавалося, перестала дихати. Вона завжди боялася, коли він залишав її на вічність у кілька хвилин.

Хлопець підійшов до неї, але не взяв за руку, не обійняв, не поцілував. Він лише дивився й милувався так, ніби це останній погляд, що вона йому дарує «на згадку про...». І так тривало б довго, якби вітер, якого щойно чимось збентежило місто, не вивільнив ще кілька пасом її рудого волосся.

— Ох ти моя лисице, як же я вже скучив за тобою. Наступного разу підеш зі мною в магазин по хліб, бо я тут уже надумав собі мелодрам. Я ж дурію без тебе, ти ж знаєш! — пристрасно сказав він, притиснувши її до себе.

— Дурію... — прошепотіла вона.

Марина Василюк

НЕОБМЕЖЕНА ПРИДАТНІСТЬ

Гаяння часу в соціальних мережах – як власноруч пропите та прокурене життя. Створюємо сторінку, де зберігаються наші фотокартки, усмішки, де сховані переживання, таємні архіви повідомлень... Кожного дня за купою смайлів приховуємо щирі слова. Знаєте, соцмережа нагадує цвинтар почуттів і секунд-хенд думок, місце вигаданих мрій і фальшивих усмішок. Ми як заручники на синьому тлі он-лайн.

Не спиться знову. Порожня кімната, холодне самотній чай від застуди. Тіло в безсиллі. Знемога. Годинник настукав уже п'яту... Дивуюся сама й тихо серджуся на Інтернет. Екран наповнює кімнату блідим світлом, на ньому видніються бездушні рядки. Сповіщають про «нового друга».

Мене охопив жар – на градуснику 39,2, до купи бридких на смак таблеток не вистачає сил дотягнутися рукою. Та цікавість бере своє...

Марина:

«Ми знайомі?»

Олександр:

«Ні, але я хочу познайомитися, а ти?»

21.01.13

* * *

Інтернет підказав, що ми проживаємо на одній планеті... Розмова тривала недовго, безсоння та дивна хвороба нагадували про себе. Тремтінням холодних пальчиків прощаюсь.

Віртуально-нічне знайомство ніяк не виходило з моєї голови. Дивне, проте кумедне. Ось так неочікувано з'явився такий далекий наш зв'язок... Знаєш, я вперше чекаю на он-лайн, на моє з

тобою то жартівливе, то серйозне листування, що нагадає романтичну комедію і триває кілька днів поспіль.

Олександр:

«А мені подобається ти».

Марина:

«Ти ж навіть мене не бачив...»

Олександр:

«А головне що? Правильно! Душа! ☺»

23.01.13

Нарешті дзвінок і справжнє «привіт», від якого моє тіло тремтіло ще кілька годин. По той бік телефону звучав голос, такий рідний, ніби я вже чула його. Ми розмовляли з тобою годинами про все на світі. Писали сценарій нашої маленької історії. Під твій голос я часто засинала... У зимових днях, у холодній самоті. Що буде з нами, не знали.

Був морозний вечір. Засніженими вуличками Вінниці, під ліхтарями, що малювали жовті смайлики на стомленому небі, тихенько наспівуючи улюблені рядки пісень, я поспішала, вперше... І ні на мить не здивувалася. Ступаючи пухкою стежинкою, побачила твій силует. Серце наляканою пташкою розривало груди... Наші погляди зустрілися, твої очі темні, з вогником. Ти простягнув мені руку, твій дотик, перший, заспокоїв мене. Мить зустрічі огорнула тіло теплотою. Кров закипіла в жилах.

Нас познайомив Інтернет. Уперше в житті я дякую «межам спілкування», де серед фальшивих розмов зустріла тебе. Серед тисяч анкет, сотень світлин. Дякую тим байтам, які витрачалися на повідомлення, тим верстам, які були між нами. Уперше дякую тим безсонним ночам, які подарували тебе, такого справжнього, рідного.

Вікторія Талоненко

ПРИСМАК МАЛИНИ

Я йшла під дощем. А він ішов зі мною поряд. У моїй руці була парасолька, а він наполегливо радив закрити її та відчутти дощ. Проте я не слухала. Це, здається, його дратувало.

Він був холодний, як та злива. Я змерзла. У моїх артеріях гуляв вітер. Його голос був, як морозиво взимку, – холодний, але шалено м'який, солодкий, із присмаком шоколаду, гіркого. Люблю шоколадне морозиво. Обожаю гіркий шоколад. Так само я люблю його голос.

Знаєте, у таку пору люди багато хворіють. Їх рятує лише гарячий чай і малинове варення. А ще – кава з молоком і ковдра. І теплі дотики. А я, здається, захворіла. Мені не завадило б гарячого чаю зараз. Зеленого, з лимоном. А ще – з малиною, бажано свіжою, бо ціную все свіже та справжнє. Продукти, слова, почуття. Не люблю жодних заміників. Скажімо, малинове варення для мене – лише спроба замінити справжність. Цукор знищує повноцінний смак. Не люблю, коли надто солодко.

А ще мені б не завадив його дотик. Бо насправді потребую не такого тепла, яке можна отримати від батареї. Уже не відчуваю своїх пальців, ледь можу відрізнити, де замерзла шкіра моїх рук перетікає в холодне повітря, але не скажу йому цього. Не хочу здатися слабкою.

Під ногами розбризкується вода. Його волосся вкрите тисячами крапель. Бачу це, коли ми ступаємо у світло ліхтарів. Саме «ступаємо у світло», відчуваю це так. Я хотіла б поррахувати всі краплини на його волоссі, щоби знати, скільки їх саме, адже в усьому люблю точність, визначеність. Не знаю, як бути з ним, бо визначеність аж ніяк його не стосується.

Відчуваю себе шхуною, а він мій океан. Залежу від його настрою: при штормі її несе хвилями, бурливо й тривожно, а коли води тихі – вона зупиняється у блаженному спокої. Так само, як

і шхуні немає сенсу існувати без плавання, мені важко без нього. Здається, що душа обвуглюється та чорніє, а з ним мені нестерпно, наче шхуна тоне у штормових хвилях. Душа вкривається шаром води, а уламки проколюють шкіру. Або ж якщо у вітрилах довго свище сильний вітер, вони колись розірвуться... Хто знає, у шхун бувають морські хвороби? Оскільки здається, що іноді мене починає нудити від постійних змін погоди.

Тепер я розумію, чому він любить дощ. Він — океан, він і є вода.

Зараз він крокує мовчки. Я, не кажучи ні слова, йду біля нього. Але чи поруч? Здається, що він повністю заглиблений у свої думки. Не знаю, про що заговорити, аби не відчутти більше його холоду. А йому, здається, байдуже, що, окрім хлюпання калюж, стуку моїх підборів і гри крапель, не чути жодного звуку.

Ми йдемо майже у повній темряві. Ліхтарі попереду повільно згасають. Дорога нерівна, а я вже ледве тримаюся на ногах від холоду. Черговий крок, і я втрачаю рівновагу. Його міцні руки рятують мене від падіння. Ми зупиняємося. Він притримує мої долоні та кладе їх так, аби я трималася за передпліччя його лівої руки. Іншою рукою він накриває мої змерзлі пальці. Дивно, але у нього такі теплі руки.

Він порушує мовчанку й починає жартувати. Попереду загорасться один ліхтар. Ми сміємось, і я вперше за вечір бачу його щасливу усмішку. Він дивиться мені в очі, а я впізнаю в них свої. А потім темрява повільно краде у мене його усміх і погляд.

Запитую, про що він думає.

Він відповідає без вагань: «Про те, що ми вдвох ідемо під дощем. А ще — я боюсь, аби ти не захворіла. У тебе дуже холодні руки».

Я мовчу й розмірковую про те, що захворіла, і вже давно. А руки в мене крижані від того, що дощ був просякнутий його холодними словами. І мовчанням. Але чи варто йому це знати?

Уздовж нашого шляху загорається ще кілька ліхтарів. Тепер я вже чітко бачу емоції на його обличчі. Спокійний. І, здається, радісний.

Прощаючись, він ще довго не відпускає мої руки, хоча тепер уже з моїх пальців струмениться тепло, а його шкіра віддає холодом. Наостанок він радить випити зеленого чаю з лимоном і з'їсти малинового варення. Саме в такому поєднанні, бо, здається, так не має бути надто солодко.

Вікторія Талоненко

МЕЖА СВІТЛА

Відчуття твоєї присутності. Я зустріла твій погляд. Прийняла його у свої зіниці, загорнула в пам'ять і надійно заховала десь у думках. Твої очі спокійно й упевнено торкались усіх найтонших рис мого обличчя. Не знаю, чи ти згадував їх, чи вивчав знову. Твоє обличчя добре пам'ятала.

Я сиділа неподалік. Нас розділяло кілька столиків із людьми. Ти не встав і не підійшов, аби привітатися. Не сказав жодного слова, навіть не кивнув головою. Жодним порухом не виказав, що ми знайомі. Хіба що твій уважний погляд не залишав мене саму. Цікаво, як швидко люди забувають? Чи ти ніколи і не запам'ятовував? Але не хотіла б у це вірити.

Ось я не забуваю ніколи. Тим паче — тебе. Хто знає, чи ти тепер згадував нашу останню розмову, чи просто жалкував, що побачив мене тут, чи лише байдуже ковзав поглядом по моєму обличчю. Не усміхалася. Не відчувала ні злості, ні печалі, ні роздратування. Лише так само уважно, як і ти, дивилася. Просто у вічі. Тобі.

Обпекла собі руку об філіжанку з гарячим чаєм, що стояла на столику. Але зараз мені байдуже. Лишень повільно прибрала долоню, не відводячи очей від тебе.

Наші погляди були довжиною у п'ять метрів. Навіть із такої відстані я чітко бачила колір твоїх зіниць. Світло-смарагдові, майже без відтінків-переходів, із ледь помітними сірими хвилями. Такими я їх пам'ятала. Нічого не змінилося. Твої очі ніколи не ставали іншими. А мої?

Колись ти казав, що мої очі міняють барву. Коли я щаслива — вони золотисто-карі, майже із сонячним відблиском; коли ж сердита чи засмучена — вони темнішають на кілька тонів. Ти часто завважував це. І навіть зараз, коли дивлюся в дзеркало, твої слова каламутять мою свідомість. Цю дивну закономірність помічав лише ти. З тобою ж мої очі майже завжди золотаво сяяли.

Знаєш, раніше нас розділяло триста кілометрів, і, здається, тоді ми перебували ближче один з одним, аніж зараз.

Твій погляд увірвався, наче різко відсічений ножом. Ти перевів зір на свою співрозмовницю. Музика лунала тихо, а відвідувачів майже не було. Я хотіла почути твій голос. Уперше за кілька місяців.

Ти заговорив до неї спокійно й упевнено. Я знала, що це просто твоя подруга. Мене не цікавила суть вашої розмови, я не вловлювала значення слів, лишень слухала, як твій голос повільно розливається в повітрі. Звуки приглушеної музики спліталися з відлунням твоїх слів, і я намагалася вхопити це поєднання.

Опустила погляд, сперла голову на долоні, а потім закрила ними лице. Не могла тебе бачити. Перестала навіть убирати голос. Чомусь згадала твоє повідомлення з літака, ще тоді, пам'ятаєш? Ти писав безтурботно, та в цьому було стільки лагідності, стільки важливості. Для тебе. Чи мені так здалося?

Закохана людина завжди викривлює реальність — бачить те, чого прагне. Вона може розкрити текст, збираючи сенс з окремих слів.

А чи знайшла я свою межу в цьому?

Зараз моя межа — ти.

Прибрала руки від обличчя й узяла в долоні філіжанку з чаєм. Цієї миті я відчувала, ніби мені обережно проводять нігтями по легенях. Зробила ковток, потім ще один. Тілом линуло тепло, якого мені не вистачало. Уже не дивилася на той столик, де ви сиділи. Кілька хвилин вивчала поодинокі чайники, що плавали в моєму напої. Потім, трохи змістивши свій погляд, побачила, що поряд із філіжанкою є листочок з передбаченням, який тут зазвичай додавали до всіх напоїв.

«Поглядом можна висловити більше почуттів, аніж словами». Яка іронія.

Я зиркнула на ваш столик. Там побачила порожні стільці й офіціантку, що прибирала склянки зі столу. Що я відчула? Полегшення, біль, розчарування? Не могла визначити, однак шкрябання нігтів на легенях посилювалося. Що ця зустріч змінила в мені?

Я попросила у офіціантки рахунок. Зробила останній ковток холодного чаю й почала шукати гроші. Офіціантка принесла мені скриньку, де й знайшла чек. А ще — записку.

«Твої очі були як ніч сьогодні. Я хотів би побачити в них сонце, як колись, бо мені не вистачає світла. Твого».

І підпис.

Вікторія Талоненко

ІНСТРУКЦІЯ ЩАСТЯ

Ми писали власну інструкцію щастя. Нам із тобою хотілося божевільного, нереального — і негайно. Ти просиш мене намалювати, як виглядає свобода, запах парфумів, вітер і звук від помаху крил ластівки. Я сміюся з тієї дивини, але беру олівець і малюю тобі птаха, квіти та листок у польоті. Зупиняюся, роздумуючи, як відобразити останню твою забаганку. Ти уважно спостерігаєш за моїми роздумами, а потім усміхаєшся. Не знаю, що намалювати, і кажу про це. Ти не забираєш у мене олівця, а просто ведеш мою рукою, малюючи різку лінію на папері. А потім ти просиш зобразити на аркуші щастя. Тут я не вагаюся довго. Побачивши малюнок, ти знову усміхаєшся й уважно дивишся мені в вічі. Запитуєш, що я люблю й чого боюся понад усе.

Мені не до душі відпочинок біля ставків чи десь посеред полів. Але люблю річки влітку, ліс восени та міста взимку. Хоча міста люблю у будь-яку пору. Жити не можу без подорожей. Мене лякає все звичайне. Не люблю червоні троянди та молочний шоколад. А ще мене нудить від запаху свіжоскошеної трави. Ти, усміхаючись, киваєш головою. А потім питаєш, чим пахне веселка. Невже дощем? Потроху звикаю до твоїх дивних запитань. Упевнена, що веселка пахне радістю.

Тепер уже мені цікаво, яка музика на дотик, і питаю про це. Ти кажеш, що інколи від неї болить голова, щемить серце або ж іде мороз по шкірі. Так музика торкається нас. А потім я розкакую, що мріяла б мати диктофон запахів. Чому можна записати голос, зняти відео, сфотографувати, але не можна зберегти запах?

Ти запитуєш мене, що саме я хотіла б записати на той диктофон, якби туди можна було помістити лише чотири аромати. Тут я замислююсь. У голові виринає купа варіантів: запах кави з молоком, квітухих дерев навесні, свіжої випічки та ще сотні можливих варіацій. Потім я називаю тобі запах вулиці після дощу, аромат

літнього повітря опівночі, а також запах друкарської фарби, якою пахне нова книга. А ще — аромат моря. Його люблю до нестями — спокійне воно чи бурхливе, холодне чи тепле. Завжди намагаюсь обійняти море руками, а воно легко б'є мені в обличчя хвилями, я сміюся, а очі болять від блиску води.

Ти з цікавістю слухаєш, а потім запитуєш знову. Ти хочеш знати, яким термометром можна виміряти теплоту слів, написаних на папері. Я кажу, що для цього достатньо торкнутися їх кінчиками пальців. Тебе, здається, дивує така думка, однак не висуваєш інших варіантів.

Кажу тобі, що хотіла б записувати почуття та носити їх у флаконах.

Ти говориш, що все це реально, бо почуття вже давно записані у книгах і піснях. А емоції, нехай і не у флаконі, можна носити з собою. Плитку улюбленого шоколаду, важливу світлину або красу.

І я розумію, що ти маєш рацію в цьому.

Ти питаєш про те, що мені не до душі. Я розкажую тобі про те, як задихаюся від цигаркового диму та запаху надміру солодких парфумів, якими користуються вже зрілі жінки. А ще я не люблю невиконаних обіцянок і лицемірної цікавості. Найгірше поміж того, що я ненавиджу, — це коли хтось намагається залізити в мою голову. Хто вас туди запрошував? Мені не треба жодних дезінфекцій і ліків.

Ти слухаєш уважно, не перебиваючи, бо цього я, до речі, теж не люблю. Дивне відчуття, що я можу розказати тобі все, хоч про що б ти запитував.

Ти кажеш, що не любиш копірситися у чужих думках, оскільки іноді з тих лабіринтів важко знайти вихід. А ще — понад усе цінуєш ширість.

Ти не говориш порожніх слів, і мені це подобається. Запитую про твої страхи, і ти розкажуєш, що найгірша твоя фобія — втратити рідних. Також ти боїшся висоти. Я відразу вирішую, що нам обов'язково треба вилізити на найвищий дах у нашому місті. Кажу про це, а ти знову смієшся. Потім ти кажеш, що хотів би побачити, як сонце горить уночі, і це шаленство.

А я беру папірці, де записана наша інструкція. На перший погляд, неможливі ідеї здаються надто реальними. Потім знову роздивляємося малюнки, і я, дивлячись на «аркуш щастя», критично оцінюю свої художні здібності. Там роздивляюся олівець і коротку різку лінію, а ще — пальці, які тримають цей олівець. Мої — і ті, що тримають мою руку.

Ольга Дмитренко

ВІН ЗАТЕЛЕФОНУВАВ У П'ЯТНИЦЮ

У її голові все ще плуталися думки. Вона вже не прокидалася з головним болем, не прокручувала сотні разів їхні розмови, не відчувала того дивного щему в грудях. Вона вже спала ночами та славилася Богом за мир, яким Він нарешті огорнув її стомлену свідомість. Але не минало й дня, щоби вона не намагалася вибудувати бодай якийсь логічний ланцюжок, де б послідовно уживалися плани на майбутнє, сподівання, спільні друзі, їхнє раптове кохання, що заіскрилося через сім років після знайомства, незлічений час, проведений разом, нічні поїздки на таксі, жовті й вишневі хризантеми, той дивний дядько, що аплодував їм, коли він катав її на велосипеді, великий теплохід, що називався її іменем, – це, здавалося б, пов'язувало їх навіки, і... теперішня розлука? «Господи, а як же Твої слова «і дам Я їм серце одне та дорогу одну», – міркувала вона, – це ж Ти промовляв про нас моїй подрузі, чи не Ти? Але ж вона досі впевнена, що Ти, хоча вже й сама зрозуміла, що нам не бути разом». Важко думати, що то все вигадки. Занадто багато так званих випадковостей, занадто голосні Божі обітниці, і взагалі, занадто.

А тут ще цей сон. Казковий сивий ліс із височенними ялинами, м'яка, наче килим, трава під ногами. Він бере її за руку й веде на галявину, їй тепло та спокійно. Він розгортає біле тяжке полотно, на ньому діамантами вишиті невідомі символи: «Це наші з тобою імена, біле полотно – моє життя, і я запрошую тебе розшити його далі разом». Для неї цей сон видався реальнішим навіть за сонячне проміння, що лагідно лоскотало кінчик носа. Вона ще довго сиділа біля вікна, вдивляючись у зелене листя дерев. Кава з молоком у горнятку майже вистигла. Ой, мама ж просила зготувати сніданок братові! А скоро на роботу. Вона швиденько побігла поратися на кухні. Спершу й не почула, як брат покликав її до телефону. Дивно, хто це спозаранку?

— Алло.

— Алло, добрий день, запросить, будь ласка, Зоряну.

— Зоряну?

— Так, Зоряну... Співак.

— Це ж Зоряна.

— А, так, справді. Зоряно, це Олексій, привіт! Дуже радий тебе чути! Я хотів спитати, чи в тебе є плани на сьогодні?

— М-м-м... Привіт. Зараз подумаю... Сьогодні в нас п'ятниця? Взагалі-то, ні, а що?

— Я шойно приїхав, дуже хочу з тобою зустрітись. Вибач, що так раптово.

— Нічого. Добре, зустрінемося.

— Я чув, ти відпочивала в Криму, і як там у травні?

— Дуже гарно, усі гори в червоних маках. Маю купу світлин.

— То візьмеш із собою?

— Гарзд.

— Тоді до вечора?

— До вечора.

Відчувала, що його розпирає усмішка. «Оце так несподіванка, — думала вона, — скільки ж ми не спілкувалися? Зо два місяці? Напевне, на морі все обдумав і хоче остаточно запропонувати ширю дружбу. Ну гарзд». Зоряна шанувала його мирну позицію. Вона й сама б залюбки. Але ні, краще поки не спілкуватися. Їй так буде легше. «Ну добре, треба зустрітись та поставити крапку, й крапка ця має бути мирною, а не жирною. Головне, мати бадьорий і радісний вигляд, бо він звучить дуже щасливо. Зрештою, все моє життя в Твоїх руках, Господи. Цікаво, куди мене поведеш? Може, я взагалі виїду з України? Один Ти знаєш майбутнє». Зоряна пригадала слова з Писання: «Бо Я знаю ті думки, які думаю про вас, — говорить Господь, — думки спокою, а не зла, щоб дати вам будучність і надію». Усміхнулася, пора було бігти на роботу.

Олексій уже чекав її біля метро. Він дійсно виглядав дуже щасливим. Трохи вигоріле пасмо волосся гарно спало на його зазмагле чоло. Зоряна почувалася на диво спокійно, наче вони бачилися лише вчора. Він розпитував її про все, уважно розглядав кожную фотографію і чомусь кілька разів сказав, що вона дуже красива і що він страшенно скучив. Вони й не помітили, як опинилися на Майдані. Промені вечірнього сонця лагідно стелилися крізь тепле повітря.

— Зайдемо на каву?

— Залюбки.

Олексій довго обирав у кав'ярні куточок подалі від людей. Зоряна все чекала, коли ж він почне свою серйозну розмову.

— Пам'ятаєш, рік тому, коли ми тільки почали зустрічатися, я поїхав до Англії? Коли ми гуляли вулицями Йорку, я багато думав про тебе й шкодував, що ти не зі мною. Тоді я купив тобі подарунок і хочу віддати його зараз. Та спочатку... прошу пробачення, що змусив тебе сумувати.

Він дістав маленьку листівку ніжно-небесного кольору. «I love you». «Я тебе кохаю». Вона дивилася то на листівку, то в його очі, які блищали чи то від радості, чи від сліз. А він говорив, що кохає, з усього світу йому потрібна лише вона.

— Я дуже поспішав до Києва і не міг дочекатися цього моменту. Так боявся, що хтось украде тебе в мене. Будь ласка, будь моєю дружиною.

Він простягнув їй обручку з трьома маленькими камінчиками такого ж небесного кольору.

— Я купив її ще тоді.

Зоряна мовчала. Від несподіванки, боячись розплакатися.

— Можливо, тобі треба подумати? Я почекаю, скільки треба.

— Я подумала. Так, я буду твоєю дружиною!

Він міцно її обійняв. Вони ще довго сиділи у кав'ярні, пили каву й переважно мовчали, вдивляючись одне в одного. А потім гуляли містом, сміялися, розповідали свої новини, сидячи на лавці біля Михайлівського собору. Знову будували плани на майбутнє. Він кликав її до Рівного, мріяв про дітей і засипав компліментами.

Уранці, коли Зоряна прокинулася, їй здалося, що все наснилося. Обручка ж на пальці з трьома маленькими камінчиками кольору небес переконувала, що це правда.

Лілія Демидюк

БІЛА ТРОЯНДА

У моєму домі оселилася біла троянда. Вона стала бажаною гостею. Я приносила їй чистої підсолодженої води, відчиняла в кімнаті вікно, аби їй вільніше дихалося, не вмикала голосно музику й говорила у її присутності тільки про хороше. Оскільки маю лише одну кімнату, то мені більше ніде було говорити про щось інше, окрім хорошого. З часом я настільки до цього звикла, що почала думати теж тільки про хороше. Мабуть, тому троянда гостювала в мене довго – аж цілих три тижні. Кажуть, троянди рідко так надовго приходять у гості. Склалося враження, що вона була дуже рада нашому знайомству і теж при мені не думала нічого поганого, тому залишалася чарівною весь час гостювання. Я брала її на кухню, коли готувала їсти, щоби вона мене надихала. Іноді я починала щось наспівувати, і мені вдавалися натхненні та чудернацькі страви. Троянда була чудовою музою. І коли ми засинали, нам снилися кольорові сні – мені та білій троянді. Зранку я ці сні записувала, і виходили або вірші, або оповідання, або есеєски коханому.

Можна сказати, що це він приніс до мого дому білу троянду. Та насправді – це вона його привела. Хочете – вірте, а хочете – ні, але спершу йому сподобалася біла троянда, а потім він почав шукати, кому її подарувати, і знайшов мене.

Вечорами ми часто говоримо з коханим по телефону. А потім перед сном я розмовляю з трояндою. Про що, не скажу, бо це наші жіночі секрети. Кажуть, що подруги іноді бувають схожими одна на одну. Мабуть, це так, бо коханий каже, що троянда схожа на мене. Я тоді просто всміхаюся, бо у мене є коханий і троянда, схожа на мене, – два величезні приводи для радості.

Одного разу вночі я прокинулася й підгледіла, як троянда ходить по кімнаті. Переглядає мої фотоальбоми, записники, здухує пил із сувенірів. Я не ображалася, що вона так утручається в моє особисте життя, мені було приємно спостерігати, з якою сер-

йозністю вона це все робить. Наче якусь важливу справу. Час від часу вона всміхалася, і я усміхалася теж, просто так, за компанію, тільки непомітно, щоби вона не бачила й продовжувала вояж за капелками моєї кімнати.

Зранку троянда нічим не виказала свого нічного заглиблення в моє життя, тож я також мовчала. Але мені дуже захотілося самій проглянути все те, що так зацікавило білу квітку. Щоби вона нічого не запідозрила, вирішила перечекаати хоча б день. Лежачи спати, мала чіткий намір цієї ночі знову поспостерігати за трояндою, але міцний сон мене не відпустив.

Зранку я розгорнула свої фотоальбоми з юнацьких часів. У мене були різні фото — з усмішками і без. А ще були світлини друзів. Вони завжди всміхалися. І я подумала, що друзі мене люблять, бо ж поряд зі мною всміхаються. У моїх записниках містилися різні записи — ліричні й ділові, сумні й веселі. А ще там причаїлися не мої записи, а коханого, які він робив, коли я не бачила. Згодом, коли я розгортала записник, аби подивитися, що там у мене заплановано на завтра, то несподівано натрапляла на слова, написані його рукою: «Ти моя Квіточка, я хочу оберігати тебе від вітру», «Мое Сонечко, я зберігаю у своєму серці твої промінчики», або ж «Моя Радосте, ти надихаєш мене щодня», чи «Мій Янголе, коли пролітатимеш над моїм домом — скинь пир'їнку». Я аж тепер помітила, як багато цих милих записів. Якби захотіла викласти їх усі отут, то це оповідання, не знаю, чи мало б кінець. Таки не мало би, бо я ж знала, що в моїх блокнотах з'являтимуться нові й нові такі записи, тож доповнювати це оповідання треба було би протягом усього життя. Я зрозуміла, чому всміхалася троянда тієї ночі, коли зазірала в мої записники, — бо ж я сама оце сиджу зараз і всміхаюсь.

Погляд упав на звичні для мого інтер'єру фігурки, скриньки, кульки, мальовані горнята. Кожна з цих речей мала свою історію, й жодна з них не була сумною. Але деколи я про ці історії забувала, саме тоді, коли хотілося посумувати. Ніби ненавмисне, бо ж завжди знаходився привід, але надто самовіддано те сумування виглядало, оскільки в ті миті я не переглядала приємних фото, не перечитувала милих записів у нотатнику, вперто не бачила сувенірних цяцьок із радісними історіями на своїх полицях. Я дуже серйозно сумувала. Далі в цьому оповіданні я мала б написати, чому саме я іноді вдавалася до суму, але прийшов коханий, і я не встигла дописати абзацу. А наступного дня мені було цікавіше розпочати новий.

Я погоджуюся, що в житті не буває безмежної радості. Одного дня моя гостя занедужала, і так сильно, що мені здавалося, наче бачу її востаннє. «Не сумуй, я подарую тобі іншу», — сказав коханий, але мені не хотілося розлучатися з цією квіткою, яка мене так багато навчила. Я взяла великий горщик із землею і встромила у нього стебло троянди. Так, деякий час вона спатиме, і настільки міцно, що, можливо, їй навіть не снитимуться сни. Але мине час — і вона прокинеться, знову така ж радісна, і ми ще поговоримо.

Коханий дотримав слова й привів мені ще одну гостю — біло-рожеву троянду. Ми були раді зустрічі. Тепер у мене є ще одна подруга, а у сплячої красуні троянди — сестра. Я дістала фотоальбом, аби показати коханому, і раптом побачила, що світлини, які були без усмішок, тепер хочуть усміхатися.

Вікторія Наймановська

ДЕНЬ СЬЯТОГО ВАЛЕНТИНА БЕЗ ШОКОЛАДУ

Сонце поволі котиться за високу чорну браму, люди в білому метушаться, хто сміється, а хто сумує стиха. Сьогодні День Святого Валентина, 14 лютого, свято шоколаду й любові.

Молода білявка з білосніжним, навіть блідим, лицем, зачесаним волоссям у кінський хвіст і трохи кирпатим носиком сидить на краєчку лікарняного ліжка. (Це одна з тих, хто сумує, дивлячись у вікно.) Так уже сталося, що важка застуда охопила дівчину в самий розпал свята. Сонце вже майже сховалося за брамою приміської елітної лікарні №321, а Марія схилила голову й ворушить губами — певно, щось нашіптує. Якщо добре придивитися, можна помітити блакитні зернятка розарію в її руках. Вона молиться. Невідомо, про що просила вона в той момент, але точно в Того, Хто вислухає, Хто сьогодні разом із нею. Тільки шоколаду не може спустити з неба.

Марія звикла до цієї традиції ще з дитинства, коли старший брат дарував целофановий мішечок, перев'язаний барвистою стрічкою, і бажав багато-багато світлої любові в серці. Там було безліч різноманітних цукерок, без обгортки, але з горішками та родзинками. Згодом цей звичай наслідував Андре, хлопець з італійської набережної, з яким пов'язано вже більше трьох років життя. Чули, що любов живе три роки, та обоє надто вперті, щоби вірити. Ось святкуватимуть ювілеєм за ювілеєм, дякуватимуть Богу й стиха сміятимуться з книжки Бегбедера.

Сьогодні їхнє третє святкування Дня закоханих. Воно було б обов'язково теплим і затишним, як завжди, якби Марія не потрапила до лікарні, а коханий не поїхав у від'їздження. Здавалося б, нічого страшного, однак люди завжди сумують і лякаються змін у традиціях. Це вносить у життя певну незахищеність, хиткість,

руйнує рівновагу. І зараз, як маленька дівчинка, тримаючи в руках символ віри — мостик між небом, — плаче, що не засне.

Сонце вже повністю сховалося за браму лікарні, турботлива медсестра розстелила ліжко, а до нового дня залишалося лише півгодини. «Сьогодні не так, як завжди», — майнуло десь усередині. Раптом пронизлива мелодія мобільного телефону розрізала тишу на тисячі барвистих стрічок. Серце затріпотіло швидше. «Привіт, Маріє. Я вітаю тебе і люблю. Сідаю на потяг додому. Нехай янгол охороняє твій сон. А ще я маю для тебе подарунок». Андре мав дивну звичку — випалювати найважливіше дуже швидко, не даючи вставити жодного слова. Ось і тепер. Але від голосу та майже відновлення порядку, як завжди, по тілу розлилася ніжність.

У двері постукали:

— Пані, вам передали ось цей мішечок. За ароматом там шоколад.

Ірина Дейнека

АДАМ І ЄВА

Двоє, хлопець і дівчина, сиділи на березі моря й дивилися на захід сонця. Єва втомлено перебирала тонкими пальцями маленькі мушлі, порпалася в теплому, зігрітому за цілий день, піску. Адам спостерігав – то за нею, то за сонцем. І обережно милувався обома.

– Сьогодні в дитбудинку один хлопчик, Іванко, дуже плакав і кликав маму. Йому десять років. У його віці ніхто вже не плаче так голосно й не шукає по всіх кімнатах маму. До того ж щодня. Минулого місяця лікарі поставили йому діагноз. Якесь страшне слово, яке я не хотіла запам'ятовувати. У нього з психікою щось не те. Діти дражнять його, а він усе шукає маму. І влаштовує істерику, коли вкотре не знаходить.

А ще п'ятирічна Маринка питала, чи я раптом не та фея, про яку їм читала вихователька. Бо в мене теж руде кучеряве волосся. Я так розгубилася, не знала, що сказати. А потім відповіла, що це справді я, і гралася з Маринкою дуже довго. Аж поки вона не заснула. Вона усміхалась уві сні.

А семирічна Соломійка просила навчити її варити кашу, оскільки коли чарівний принц на білому коні забере її з дитбудинку, то чим вона його годуватиме? І ще питала, чи принци точно люблять кашу, бо коли ні, то треба навчитися готувати щось інше. І, ти знаєш, я попросила куховарки, і ми пішли на кухню. І зварили кашу. І Соломійка не дозволила її навіть скуштувати, бо то для принца. Адаме, навіщо я туди ходжу? Мені так болить серце за тих дітей.

– Євцю, то не ходи.

– Не можу. Я ж сама такою була. Я теж чекала на маму й принца. Тільки в іншому дитбудинку.

– Дякувати Богу, хоч принца дочекалася, – усміхнувся Адам, показавши рукою на себе. Він завжди вмів змусити усміхнутись у сумну мить.

– Дякувати Богу... – прошепотіла дівчина.

– Євцю, в тебе янголи в голові, світло в душі, Євцю, я так люблю тебе... Завтра я піду до дітей із тобою. Може, тобі не буде так боляче. Гарзд?

– Дякую. Дякую...

Вони сиділи вже мовчки, аж поки не стемніло. Єва думала про те, що любить Адама над життя. Адам думав, що Єву йому даровано небом. Хлопець і дівчина з біблійними іменами були вдячні Богу й одне одному. За те, що знайшлися, що були разом, за все.

Вікторія Тожарська

ЮНА МАРІЯ

Марія весну дуже любила. Їй здавалося, що з оновленням природи вона й сама оновлюється. І духовно набирається сил та на- снаги, сповнюється радістю й солодким натхненням молодості. І тілом вона розквітала щороку саме навесні, коли цвіли сади, коли шалені пахоші наповнювали її кімнату, коли вривався у вікно сві- жий вітерець-бешкетник, що приносив Марії красу й бадьорість.

Вона дуже любила на світанку, коли от-от мало прокинутися сонце, виходити в садок, ставати під білосніжною яблунею або ви- шнею і тихенько чекати... Чекати, поки перші промені визирнуть із-за дерев і почнуть пестити її обличчя, волосся, стрункий стан... Ще любила вона квітковий снігопад із вишневого цвіту. Він зда- вався їй справжнім дивом. Шкода лишень, що весна минала надто швидко й цвіт опадав. Потрібно було чекати знову цілий рік.

У себе в кімнаті Марія стояла біля дзеркала, і душа її раділа, коли вона дивилася на своє відображення. А дивитися могла довго. Роз- глядати себе, любитися. Брала до рук гребінця, розчісувала своє довге, пишне волосся пшеничного кольору, що спадало хвилями на спину й мінилося блискітками всіх відтінків стиглої ниви.

Вона любила своє струнке тіло, завжди вибирала красиві сукні й ніколи не ходила в брудному одязі. Улюблене мамине бурштинове намисто неодмінно переливалося на її шиї, підкреслюючи колір волосся.

Очі Марії були дивними — вони завжди сміялися. І не важливо було, чи сумувала вона, чи раділа, чи щось робила, — під пухна- стими віями завжди гралися веселі бісики. Вони брали іскристу зе- лень і кидали її пригоршнями на перехожах, яких зустрічала Ма- рія. Глибина та мінливість її зелених очей заворожувала: хто хоч раз подивився у них, забути вже не міг.

Але зараз їй хотілося, щоби в її очі дивився лише Матвійко. І часто Марія, нікому навіть не прохопившись і словом, ішла собі

вранці через квітучі луки, щоб із ним побути. Іти, звичайно, потрібно було дуже гарною. Тому вставала раненько, збиралася довго, волосся чесала старанно... І не забувала про намисто.

Велика це насолода — поспішати до коханого, коли відчуваєш у серці весну, красу, тремтіння душі від навколишньої краси; коли пташки співають для тебе свої особливі пісні; коли придорожні квіти розповідають різні історії — в них теж є своє життя й кохання! Марія всіх слухала з усмішкою, але не зупинялася, бо поспішала. Адже приходити до Матвійка навесні найкраще. І від нього летиш як на крилах. Де й сили беруться!

...По обіді Марія почула у вітальні голоси людей. Хотіла дізнатися, що там, але двері її кімнати виявилися зачиненими. Чого б це?.. Вона вирішила, що це і на краще. От візьметься розплітати косу, яку вранці так дбайливо й довго заплітала. Та розчесає гарненько волосся!

Уже й смерклося, коли Марія, все ще стоячи біля дзеркала, повільно проводила гребінцем по голові.

Двері прочинилися.

— Може, це було вже занадто? — тихо проговорив молодий чоловічий голос.

— А що ти пропонуєш? — прошипіло у відповідь. — Пустити її за стіл, аби люди бачили, як вона тремтить і розкидає все навкруги? Чи як знову біжить на кладовище? Я взагалі дивуюсь, як це твоя бабуся, така завжди спокійна й щаслива, усміхається... Інші он вічно бурчать, усім не вдоволені. А твоя чеше годинами свої три волосини! Ніби не стара, а наречена якась у медовий місяць.

— Та це ж і добре... Хоча... дивина, та й годі.

...Юна Марія не чула нічого. Вона була щаслива. Адже зараз її улюблена весна на вулиці, її улюблене намисто на шиї, її вишні цвітуть, уранці вона ходила до Матвійка, із дзеркала на неї дивилася молода красуня з пшеничним волоссям і чарівливими зеленими очима...

Хіба мало для щастя?

Мирослава Кошкі

СКАРБНИЧКА

Бабуся залишила Солі у спадок будинок. Зовсім несподівано, неждано й негадано, як-то кажуть. Бабуся, власне, була їй не зовсім рідною, то була тітка її мами, котра завжди трималася осторонь усієї родини, однак маму вона любила. Бабуся Марта жила в маленькому містечку, де вулиці було вимощено старою бруківкою, де щонеділі ходили до церкви, де похід на базар був великою подією. Коли Соля була маленькою, вони з мамою часто приїздили до неї в гості, і завжди в тих гостях було так хороше.

Бабуся Марта була «панянкою», як казали інші родичі, навіть удома завжди гарно вбиралася, носила накрохмалений фартух, а волосся збирала в пучок. Вона не визнавала хусток і надавала перевагу капелюшкам, а ще – у неї була парасолька від сонця. Соля любила розкрити її на терасі й удавати, ніби вона поважна дама. Бабуся Марта не мала власних дітей, її чоловік був лише на старих пожовклих світлинах, й ніхто його ніколи не бачив, та Соля знала: бабуся його дуже кохала. Часом вона садвила Солю на коліна й показувала їй свій альбом, де вона була молодою й красивою. Ось Марта-гімназистка, а ось із подружками біля театру у Львові, а ось і перше сімейне фото – струнка наречена й убраний у військове

наречений. Ніколи бабуся не розповідала, що з ним сталося і чому вона так неохоче спілкується з родиною, проте тоді малій Солі було до того байдуже.

Погожої днини вони обідали, а іноді й вечеряли на терасі її маленького будиночка. Бабуся Марта стелила скатертину, часом картату, а часом — у дрібні квіточки, розкладала такі ж серветки, срібні прибори й ставила посеред столу маленьку вазочку з квітами. Хай там як, а бабуся вважала, що навіть хліб зі смальцем треба їсти гарно. А ще вона пекла неймовірно смачну шарлотку. Чи то яблука були в неї особливі, чи борошно, чи, може, бабуся Марта нашіптувала якісь магічні слова над тістом, бо виходило завжди так смачно, що навіть вередлива до їжі Соля завжди просила ще шматочок і ще... А мама тільки й приказувала: «Як же ж смачно, Марто! М-м-м! Як же ж смачно!».

Будинок бабусі Марти був для Солі чарівною скарбничкою, куди лишень глянь — купа всіляких цікавинок. Часто Соля відкривала стару дубову шафу й витягувала звідти неабиякі дива: хутро невідомого звіра, трохи попсоване міллю, втім, комір із нього виходив розкішний; мереживні рукавички, мабуть, весільні, бабуся їх більше не носила, а от справжній пані вони дуже пасували; лаковані чорні туфлі на поясах і високих підборах, які так гарно цокали по підлозі. В нетрях горища можна було віднайти надзвичайні речі — старі платівки, пачки листів із чужоземними марками, газові лампи, високі карафи, що припали пилюкою, і ще щось там було, щось важливе... Соля силкувалася впіймати примарний спогад, однак він вислизав, лише й стояло у вухах бабусине: «Пам'ятай, Солю! Пам'ятай...».

Минуло багато часу, і візити Солі з мамою до бабусі Марти ставали дедалі рідшими: випускні екзамени в школі, далі університет затягнув повністю, тоді одна робота, друга. Тільки й встигала Соля, що поцікавитися у мами, як там бабуся.

За кілька років Соля вийшла заміж, бабуся Марта приїхала на вінчання, елегантно вбрана: руки — у рукавичках, на плечах — шаль лавандового кольору, і вишуканий капелюшок поверх незмінного пучка на потилиці. От тільки постава бабусі змінилася. Вона привітала Солю, міцно обійняла й лиш промовила: «Солечко-сонечко, люблю тебе, моя хороша! Пам'ятай, мій дім — твій!». Тоді щаслива Соля не звернула на ці слова уваги, вона й так знала, що бабуся завжди рада їй, і поринула з головою у своє свято.

За півроку Соля отримала звістку від мами, що бабусі Марти не стало. Соля не могла повірити, як це бабусі нема... Вона завжди

була, у своєму чудовому будиночку – то крутилася на кухні, то читала на терасі, то частувала вишневим джемом... Вона була тією константою в житті Солі, котра надавала їй рівноваги та впевненості, а як же тепер?..

А тепер Соля тримала в руках ключі й теку з паперами на будинок бабусі Марти. Вона тихо ввійшла до передпокою й удихнула знайомий із дитинства аромат – лаванди та ще чогось... Усі речі були на своїх місцях, здавалося, що бабуся просто вийшла в сад чи на базар, і навіть старий годинник розмірено цокав на стіні. Соля пройшла по усіх кімнатах, полила спрагли квіти, підбила подушки на канапі у вітальні, зняла із дзеркал простирадла. На очі трапився старий бабусин альбом, і Соля почала гортати сторінки, пригадуючи, як робила це раніше разом із нею, та раптом крізь павутиння думок почало виринати оте: «Пам'ятай, Солю! Пам'ятай...».

Різким рухом Соломія закрила альбом і рішуче попрямувала на горище. Вона крутилася серед різного мотлоху, заглядала в коробки, скрині, шукала сама не знаючи чого... Упріла, втерла чоло й оперлася на комин. Комин! Соля чітко побачила картинку, як вона, маленька, років семи, стояла у своїй рожевій сукенці на горіші поруч із бабусею, а та саме ховала за цеглинку мурованого комину невелику скарбничку. А тоді бабуся повернулася до Солі й промовила ті слова... Соломія кинулася шукати ту цеглинку, котра мала б вийматися, і після недовгих пошуків витягла її обома руками. У схованці лежав той скарб, котрий сховала бабуся Марта. Соля дістала скриньку, поклала її на коліна і, затамувавши подих, відкрила. Усередині лежало кілька пожовклих від часу листів, перев'язаних мотузкою. В одному писалося: «Liebe Marta! Mein Herz, es ist so schwierig so weit von Dir zu sein...». Соля не дуже розуміла чужу мову, але тепер вона збагнула, чому любов її бабусі була родинним табу – її чоловік був німецьким офіцером. Тепер стало зрозуміло, чому родина не приймала «панянку» Марту. Поміж листів Соля намацала хустинку, зав'язану у вузлик. Усередині лежало два персні: більший – на чоловічу руку, і менший – на тендітну жіночу. Серце Соломії стислося в грудях, на очах забриніли сльози.

З усіма скарбами вона зійшла донизу й сіла в плюшевий фотель у вітальні. Вона ще довго перечитувала листи Йоганна до Марти, хоч і незнайомою мовою, та знала, там ішлося про любов. Потім вона відчистила потьмянілі від часу обручки й замінила засохлі квіти у вазі на свіжий, духмяний букет. Прочинила вікна, відкрила двері на терасу, стерла зі столу пил – і будинок ожив.

Пізно ввечері Соломія, вкрившись пледом, сиділа на терасі, з вітальні линули звуки музики, а терпкувате вино в пузатому келиху смакувало по-особливому. Вона відчувала цей дім і подумки подякувала бабусі Марті за нього, і раптом, на якусь мить, їй здалося, що усміхнена бабуся пройшла вітальнею у своєму накрохмаленому фартушку й прошепотіла: «Я знала, що ти пам'ятатимеш...».

Ірина Дейнека

СИРНИК

Вечір дуже теплий і ніжний. Крізь відчинене в кухні вікно знадвору чується мукання корови й долинають міцні пахощі матіол. Бабуся Орися метушиться коло печі, щось тихенько наспівує. Настрій має особливий – такий, який буває, коли пече чоловікові сирник. Очі горять любов'ю, і їй так хочеться встигнути до приходу Романа. Вона старається широко й зосереджено, її рухи вправні й упевнені, аж мимоволі здається, що сирник вийде не просто смачним, а якимось чарівним.

Невдовзі заходить до хати дідусь Роман і ще з порога гукає:

– Агов, Орисю! Знову чаклуєш?

І, вже зайшовши до кухні, додає:

– Все зробив, як ти сказала: курей заклав, корову загнав, кролів нагодував. Чи ж я не молодець? Давай уже свого смаколика!

– Молодець-молодець, – усміхається бабуся Орися і наливає в розмальовані кухлі теплого ще молока. Зняковіло відрізає шматочок сирника і кладе чоловікові на тарілку.

Дідусь Роман ледь усміхається й починає їсти.

– Ох, жінко! Це ж як мене Всевишній любить, що тобою нагородив. Життя прожив і всього набачився, але твоєму сирнику з яблуками рівних не було й не буде.

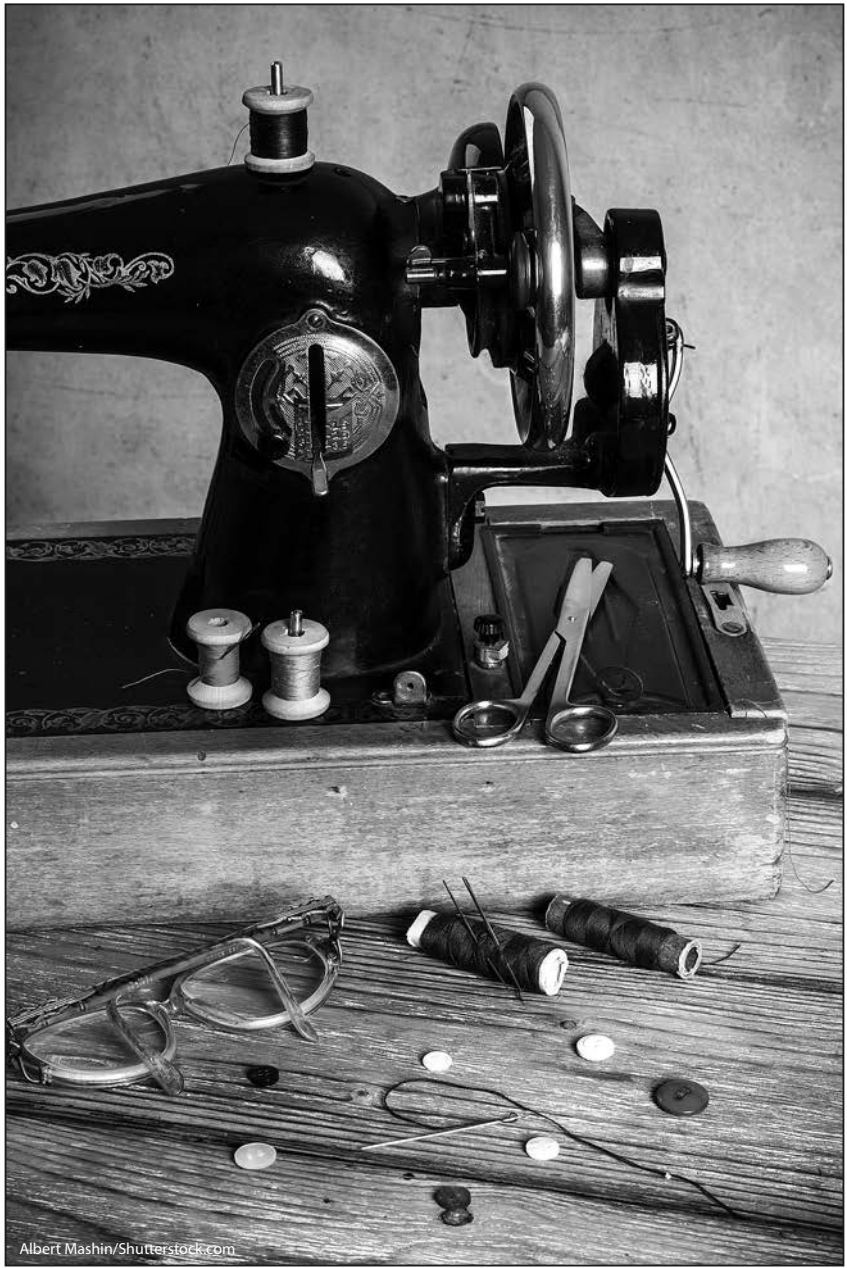
– Та ж із любов'ю пекла, старалася... – відповідає бабуся Орися й повертається до Романа спиною, вдаючи, ніби щось шукає. А сама непомітно змахує зі щок непрохану сльозу.

У свої сім десятків років сьогодні вперше відчула старість, бо вперше за їхнє з Романом довге й щасливе подружнє життя сирник для нього вийшов підгорілий. А він, як завжди, сказав, що кращого й бути не може. У той момент була особливо вдячна Романові за любов.

НАЙРІДНІШІ

НА СВІТІ

Святослав Черній

ЇЇ ЗВУТЬ СОФІЯ

Сон – це життя в житті. У дитинстві в мене були періоди, коли любив жити у снах більше, ніж на яву. Мені навіть здавалося, що я такий собі власник телеканалу сновидінь і сам можу скласти для себе телепрограму на ніч. Адже дуже часто бувало, що мені снилося саме те, чого хотів. Усі духовні й тілесні переживання, котрих я не міг здобути чи хотів позбавитися в реальності, компенсувались у снах. Вони були гармонійнішими за дійсність і вперто тишили різноманітним позитивних відчуттів. А ще сни допомагають поспілкуватися з тими, кого вже з нами немає, іноді вони навіть дозволяють торкнутися тих людей.

Скажімо, бабуся.

У свої двадцять я вже більше десяти років не вживаю у своєму лексиконі слово «бабуся», звертаючись до когось. Узагалі, дивно вимовляти це слово, коли доводиться говорити фразу: «У мене немає бабусі», і неприємно чути у відповідь: «Ой, вибач». У такі моменти хочеться щемливо затупати ногами й вимагати, вимагати, наче мала дитина біля магазину іграшок. Тільки замість слова «купіть» вживати «поверніть». «Поверніть мені бабусю!.. Хочу бабусю!..» – із залитою слізьми мармізою тягнути маму за руку до того магазину, з надією, що це подіє.

Зараз не можу спілкуватися з бабусею, але досі маю в цьому велику потребу, мабуть, ще більшу, ніж у дитинстві. Особливо коли роблю щось нове. От коли, скажімо, вчуся готувати. Мені показують, як місити тісто, – і вже тоді згадую, що вже місив, із бабусею, і вона мене, ще п'ятирічного, навчала. Чи на Різдво терти мак для куті. Уперше я тер мак саме з бабусею. А шити на швейній машинці? Хоч мої робочі години за нею прирівнюються до нуля, але я був першокласним бабусиним асистентом, коли вона строчила.

Бабуся ще у мої дев'ять надала шалений спектр професійних компетенцій, однак не встигла зі мною їх довести до пристойного

рівня, лишень заклала базу. І от, у дев'ять із половиною, у мене з'явилася мрія: ще хоча б раз побачити бабусю. У чотирнадцять, через підлітковий максималізм, у мене визріла впевненість, що всі мрії здійснюються. А в п'ятнадцять я переконався, що це правда.

Я дуже тісно потоваришував із чудесним сивим і мудрим дядечком на ймення Сон, бо настав час екзаменів, я дуже втомлювався і багато-багато спав. І, мабуть, завдяки цьому товариському зближенню дядечко Сон таки здійснив мою мрію – улаштував зустріч із бабусею. Не знаю, чому не раніше. Більше п'яти років бабуся мені не снилася жодного разу... А тут у нас із нею з'явився цілий «сонний день», який тривав певно не більше хвилини, та за емоційною силою спогадів гріє мене вже майже п'ять наступних років.

Я б і досі тупав ногами, плакав і кричав: «Поверніть бабусю!» – але тепер кожної ночі лягаю спати з надією знову посидіти з нею за швейною машинкою й подивитись, як вона робить викройку... Хоча б уві сні...

Ірина Озарко

ПАМПУШКИ З ВАРЕННЯМ

І все в той день здавалося не таким. Усміхатися не хотілося, плакати не моглося. Вона пішла до бабусі забрати теплі пампушки з варенням. Не для себе, для рідних, для того, щоби трішки пройтися. Вона взагалі такими от продуктами, домашніми радостями, не так часто себе й тішила. Вийшла на вулицю і ледь не осліпла від яскравого сонячного світла, що відбивалося від снігу, який маленькими острівцями лежав серед зеленуватого океану молодой травички.

Від того світла вона розічхалася, розплакалася й наосліп почувала до бабусиної лимонного кольору хатинки. Дивно, але настрої почав покращуватися. Вона взяла свій потертий телефон і набрала номер друга. І хоча він був зайнятий, сказала, що їй потрібна компанія, бо навушники залишилися вдома. Він терпляче слухав про вчорашній вечір, вони, як завжди, щиро сміялися зі взаємних дотепів.

Завершила розмову з відчуттям легкої досади від того, що не могла сказати цьому другові, як насправді не по-дружньому його любить. Не могла, бо не хотіла ставити на карту їхні прекрасні й теплі стосунки.

Прийшла до бабусі. Усілася на кухні. Бабуся Віруся розмовляла по телефону із заокеанською подругою, з якою навчалася ще в технікумі, але от змогла зберегти той теплий промінчик їхньої дружби. Бабусине обличчя осяювала щира усмішка, вона говорила слова любові, згадувала, як було тепло в їхній невеличкій хатинці в маленькому Галичі — завжди тихо й спокійно, а ще чисто-чисто. Але красномовнішими сяяли її, сповнені вдячності, очі. От би змогли хоча б щось пронести так через життя...

Бабуся це вміла. Не лише дружбу. А й кохання — справжнє, з першого погляду, і вічне, яке перетерпіло все. Жаль, бабуся не видала якогось посібника, де б виклала свою мудрість і, можливо, якісь хитрощі.

Та вона ніколи не давала порад. Щось радила, але, наштовхуючись на найменший опір, одразу починала висловлювати сумнівні стосовно своєї ж поради. Завжди казала, що все буде так, як має бути.

Паралельно з розмовою по телефону бабуся заварила каву. У старій кавоварочці, яка вже декілька разів ремонтувалася. Кава з неї виходила не найкраща, але от на бабусиній затишній кухні завжди смакувала з великого такого горняти.

Рука потягнулася вже за четвертим пампушком, наче з картинки змальованим. А в думках не було нічого про фігуру.

Може, такі миті і є щастям?

Бабуся закінчила свою теплу розмову й тихенько промовила: «Запроси свого друга на пампушки». І внучка вперше беззастережно послухалася. Набрала есемеску.

Відповіді не було. Кава в горнятку вистигала, та душу зігрівала розмова. В двері дзеленькнули, на порозі стояв він зі своєю неповторною усмішкою: «Відмовитися не міг. Хоча плани були інші». Подарував бабусі квіти, а вона йому — свій ширий усміх.

Мабуть, вона фея. Добра фея. Яку слід слухатися.

А може, секрет, в її імені? Може, вона просто все життя вірить? І цю її віру сумнівам піддавати не треба.

Вікторія Наймановська

ЯБЛУНЕВИЙ САД ІЗ ФЕЯМИ

Бабусині оповідки, як і пиріжки, теплі й затишні. Вони схожі на картате покривальце. У нього так і хочеться загорнутися з головою і... мріяти, мріяти!

Дім завжди тебе зігріває, і перебувати в ньому, серед рідних, «цілющих» людей – невимовне щастя. Це твоя територія – і все. Без слів.

Сонце вже сідає за дахи будинків, а небо стає ніжного фіалкового кольору. Беру до рук улюблену книжку, та чомусь сьогодні читання не йде. Натомість у голову роєм лізуть думки про минуле, гарячі спогади з того часу, коли теплі руки заплітали мені волосся, відганяючи сон, готували неповторний м'ятний чай. І яблучні пироги. Інколи крізь спогади передається навіть тепло долонь і голос.

Сьогодні свіжу м'яту не так легко знайти (бо лише поряд із ріднею все на відстані витягнутої руки). Тому зараз насолоджуюся придбаним у магазині чорним «Huleys» з мелісою та м'ятою. Звичайно, невимовний багатий смак із пакетика неможливий, а недоречний запах лікарських рослин ніколи не зрівняється з тим натхненним бабусиним напоєм. Але добре, що тепло зеленого кухлика зігріває долоні, заколисує мене.

Закутана по вуха в овечий плед, подарунок коханого, сиджу на підвіконні й дивлюся на зеленувато-жовте листя, старечі передосінні дерева, де за яблунею, у самому кутку, причаїлися феї. Я не знаю, як вони виглядають, певно, що дуже гарно, але постійно відчуваю їхню присутність, особливо вночі. І теплі руки ще досі відгонять від мене сновид уранці. Мій хлопець каже, що бабуся так багато говорила про цих казкових створінь, що згодом і сама зменшилася й відростила собі прозорі крильця. Це було б дуже гарно. Бо я сумую за нею, хочу колись знову зустрітися, пригорнутися і вже самій напувати власноруч приготованим м'ятним напоєм із лимоном.

А поки я сиджу, споглядаю осінні картинки, що змінюються в калейдоскопі життя надто швидко. Бачу це і за кожним ковтком чаю розумію, що феї вже не прилетять, якщо не цінувати їх за життя. Лише поправлять уві сні волосся й піділлють кущик м'яти в саду.

ФРОНТОВИЙ ЛИСТ І ВОЛОШКИ

Надія сиділа, згорбившись, під старою бабусиною яблунею. У неї завжди була ідеально рівна осанка. Завжди, але не в ті дні, коли листоноша переступав поріг і недбало кидав листа у скриньку. Так, саме недбало, бо його аж зовсім не хвилювали слова-намистинки, які надихали тим часом її.

Чотири роки тому її мама сіла на потяг і помчала туди, де б її ніхто не знайшов. То, звичайно, можна було б здійснити, але краще вже так. Мама у час відчаю мріяла розчинитися у світі, як піщинка в океані. Може, і не розтанути, втім, загубитися. Люди, які хочуть зникнути, найчастіше так і роблять. Вони зникають із життя своїх рідних, залишають їх наодинці зі світом, аби раз у два місяці писати великі й щирі листи.

Надія навчилася думати, що так набагато краще. Що мама ніколи б не сказала всіх тих написаних зворушливих слів, якби не сіла на потяг одного разу. Згодом навчилася зустрічати страхи й проблеми, радіти дрібницям, любити кожен Божий день. Окрім тих, коли листоноша недбало кидав до її скриньки чергового конверта.

Ті листи, ніби ненавмисно, але систематично і вперто відраховували час. Не давали забутися й просто жити. Тож раз у два місяці Надія вмощувалася під яблунею, читала.

Цього разу, здавалося, дівчина зсутулилася ще більше. Під гнітом спогадів і втрачених надій її тендітні плечі завжди трохи хилилися. Як зазвичай, Надія очікувала прочитати про нові чи то випробування, чи то пригоди матері в новій країні, з новими людьми. Хотіла дізнатися, чи тепло там зараз, хоч у самої — осінь. Сподівалася прочитати про безліч дрібниць, які могли б зігріти душу, та водночас не повідомити нічого вагомого.

Сіла. Охайно відрізала лезом ребро конверта, відкрила. Аж раптом із нього на опалі яблуневі листя вислизнули маленький пожовтілий трикутничок і невеличка давно засушена квітка. Ані-

чогісінько не второпавши, Надія швидко відшукала аркуш, пройшлася неуважним поглядом по маминих намистинках-словах про погоду, людей і новий десерт, аж поки не натрапила на слова. Вони ніби вилітали із загальної картинки, були чужими: «Твоя бабуся над усе любила лише дві речі на землі: твого діда й волошки. Чоловік воював, але завжди знав, що вдома його чекає вірна, його Марія. І писав. Так багато фронтових листів у селі не отримували ніхто. Такої любові не бачив ніхто – їй навіть не наважувалися заздрити. Твоя бабуся щиро любила лише дві речі: твого дідуся й волошки. Доню, війна – це нещадний вогонь, який випалює всьот усе навколо. Чи то трава, чи то людські душі. Вона так щиро любила волошки, що твій дідусь відшукував ті ніжні пелюстки навіть у пеклі війни. І з кожним листом Марія отримувала квітку. Коли ти була маленькою, то запитувала, чого в бабусиній скрині так багато посохлих квітів, чого їх кількість парна. Пам'ятаєш? Тримаєш у руках останній фронтовий лист, перед поверненням діда додому. Він про любов. Ні слова про війну, лише про любов. Поклади цю останню квітку у бабусину скриню. Я тримала цей пакунок у себе, до слухного часу. Я хотіла бути з тобою тоді, коли зможу зрозуміти сутність слова «любов». Чекай мене. Потяг о третій. Зустрінеш?».

Надія підхопилася, поглянула на годинник. О пів на третю. Знаючи маму, треба було поспішати. Тепер все стало на свої місця: час, осанка, мама й стара волошка.

Вікторія Ложарська

ДИВОЩАСТЯ

Стук... Стук... Стук...

Сіре місто, сірий дощ, сірі обличчя людей у маршрутці... Тоскно. У житті відбувається щось зовсім не те, чого хочеться... Та поволі, коли місто лишається позаду, за вікном починають з'являтися маленькі будиночки – багаті й не дуже; ошатні, як дівчата на вечірках, або простенькі, як бабусі на базарах, з яблуками, сиром, грибами...

Легше, краще, світліше на серці. І ближче. Ближче до Неї.

Стук... Стук... Стук...

Ось за якихось дві години вже кожна травинка, деревце, кушик або камінець на бруківці стають рідними та знайомими.

Привіт, горобино, з якої я робила намисто у дитинстві! Привіт, мосте, де ховалася від усіх або шукала гладенькі камінці, «як ячка»! Привіт, порожнє місце, де колись була моя школа! Зараз вона інша – нова, гордовита й поважна пані!.. Але та – перша й старенька, як проста сільська хатина, – ніколи не зітреться з пам'яті. Твоя тепла рука привела мене сюди... Я вже вміла читати – Ти навчила мене.

Стук... Стук... Стук...

Один із моїх перших спогадів – це як ми ліпимо снігову бабу. Разом. На подвір'ї. А в мене шапка – біла, пухнаста, кругла із баблончиком, – теж як снігова куля. Тільки тепла. І Твій сміх. Ти молода й вродлива. Я не пам'ятаю Твого обличчя, лише відчуття... Захищеності, ласки. Але в мене є старі чорно-білі фотографії, де Ти усміхнена. І я уявляю Тебе саме такою. Щасливою. Молодою. Усміхненою.

Стук... Стук... Стук...

Моя хвороба в дитинстві вимучувала мене. І Тебе. Я тепер уявляю, як це було. Ми їздили всюди, де могли допомогти, бували на морі. Пам'ятаю збиті коліна, коли ми спускалися до пляжу кру-

тим схилом. Чомусь це єдине, що пам'ятаю з нашого моря. Добре, що є фото. На ньому якийсь чоловік одягнувся у ведмедя — і мені страшно. Але Ти тримаєш мене за руку.

Добре, що хвороба відступила сама...

І тепер, коли я вдихаю повітря, то роблю це навіть не замислюючись і не напружуючись... Я забула, що це може бути важко й болісно.

Добре. Добре, що хвороба відступила сама...

Стук... Стук... Стук...

Дякую, що Ти завжди мені довіряла. Що не перевіряла прискіпливо мої домашні завдання. Що не сварила, коли я приходила трохи пізніше. Що дозволяла самій робити вибір. Я, відчуваючи Твою довіру, знала, що не можу бути поганою, не можу підвести Тебе. Що маю робити правильно. І я робила. І мені зовсім не було це важко.

Наш сад завжди слугував цікавим місцем для ігор. А пізніше — для відпочинку. Через багато років я привезла сюди гамак. І спогади про літо, коли я лежала в ньому, мружачись від сонця, читаючи «Гобіта», слухаючи цвірінчання пташок, — одні з найприємніших, найтепліших у моєму серці.

Коли стає нестерпно сіро й щемливо, їду до Тебе. В малесеньку хату. Я також відчуваю себе маленькою. І щасливою. Ти готуєш мені сніданок, дозволяєш поспати — ну зовсім як у дитинстві... Так добре чути Твій голос — новини про людей, роботу, господарство. Тепло, затишно, спокійно.

Стук... Стук... Стук...

Ми не привчені до сентиментів у нашій сім'ї. Не говоримо одне одному про почуття, любов. Просто робимо. Але яка ж вона у мене всередині величезна, ця Любов! Я везу троянду в подарунок — щоби Ти пораділа: життя в Тебе не було дуже радісне, — або щось смачненьке, таке, що Ти, можливо, ще не куштувала...

Коли ввечері ми лежимо на диванчику і дивимось «Роксолану», я підсовую Тобі свої ноги, аби Ти «пощипала мені п'яти» (у мене завжди мерзнуть ноги, навіть у теплій хаті). І від Твого докторку відразу теплішає! Такі гарячі та приємні в Тебе руки! Як же я люблю їх! Ноги зігріваються вмить. І душа. Всі-всі турботи, переживання, сумніви кудись утікають, стають маленькими й не вартими уваги. Зовсім.

Стук... Стук... Стук...

Оскільки в мого братика є «пречудова» звичка дуже довго дивитися телевизор, то ми разом із Тобою лягаємо спати в нашій маленькій кімнатці. Приємно... Можна обійняти Тебе й ні про що не

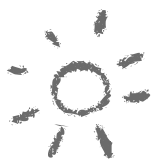
думати. Але я думаю. Я боюся. Боюся, що цього колись не буде, що це закінчиться. Як, як це може закінчитися? Це мої найбільші страхи. Мабуть, тоді й мене не стане. Я розчинюсь. Мене не буде.

Гоню від себе ці думки, бо вони нестерпні.

А зараз я притулилася до Тебе, МАМО, до Твого теплого плеча. Твої руки обіймають мене, Твоя любов проникає в душу й гріє, гріє... Добре... Дякую Тобі, Боже, що я чую під своїм вухом – стук... стук... стук...

Господи, чи ж це не диво? Мамине серце... Прошу Тебе, хочу чути це вічно, вічно, вічно!.. Стук... Стук... Стук...

Це не просто диво. Це ДИВОЦЯТТЯ.

Ольга Савицька

ЦІЛЮЩІ ЛІКИ ДОМАШНЬОГО ЗАТИШКУ

Різкий звук будильника – розтривожений сон. Жбурляєш тим будильником об підлогу, та він усе одно не змовкає. Чи то ховайся під ковдру, чи заривайся головою під подушку – не допоможе. Набридлива совість кусає за п'яти, нагадуючи про обов'язки. Повільно встаєш, аж надто, хоча й знаєш, що з такими темпами неодмінно запізнишся, однак не зважаєш. Раніше я, потягуючись, одразу підійшла би до вікна й рвучко розсунула фіранки, дозволяючи вранішньому сонцю заповнити кімнату, пройняти все моє тіло своїм сяйвом і теплом... Хоч би яка була погода, я завжди відчиняла вікно й вдихала ранок на повні груди, прислухаючись до шуму моря, і, заплюшуючи очі, дозволяла собі насолодитися, насититися цим ранковим дивом. Тоді вже буденні справи не здавалися мені такими звичними й нецікавими. Тоді. Але не тепер, не тепер... Різко обриваю себе на цій думці, забороняю спогадам прокрастися глибше. Бо інакше не можна. Не зараз...

Повільно збираюся, не снідаю, бо насолоди від цього останнім часом не отримую, а байдуже напхати шлунок зможу й пізніше, грюкаю дверима й виходжу на вулицю.

Улице дме пронизливий вітер. Мряка... Люди – роботи, безликі метушливі комахи. Ця клоака поглинає, сірість пронизує наскрізь, а я вже й не опираюся – немає ні сил, ні сенсу. Повільно плентаюся до метро, але рухливі мешканці збивають мене з ніг, вони все поспішають, поспішають... Просто вони так запрограмовані, і вивести з ладу цю програму дуже важко, на жаль. Тому, щоби не вирізнитися в натовпі, я також прискорюю кроки, як і вони, ховаю руки в кишені й відсутнім поглядом дивлюся вперед – уже і я серед них, уже і я робот.

Протяги в метро псують зачіску (та хіба вона була взагалі?). Як же я раніше любила метро, загалом, через них. Заходиш, заплющуєш очі – і вони обіймають. А ще краще стояти на платформі, чека-

ючи на потяг. Його наближення чуєш ще задовго до того, як двері вагона відчиняться. Отже, спочатку гул, глухий, але рівний, потім тунель заповнюється яскравим світлом фар, звук постійно наростає, а легкі вихори танцюють навколо тебе, і тут — різкий порив і поштовх, що мало не збиває з ніг, але яка ж то насолода... На жаль, приємність миттєво завершується, метушливий натопв заштовхує тебе у вагон, водночас не забуваючи лягати. Мені навіть не доводиться триматися за поручень — «час пік», як-не-як, — і я стою, затиснута між якоюсь підстаркуватою леді з підібганими губами та злим поглядом, зате з добре нафарбованими віями, і чоловіком зі спітнілим чолом у діловому костюмі, піджак, проте, не в змозі приховати велике пузо, а краватка настільки стискає шию, що пан трохи задихається і тим самим нагадує викинуту на берег товсту рибину, яка хапає ротом повітря. Мені бридко. Заплюшую очі, і раптом знову вони... Цього разу опиратися не вистачило сили, поринаю в них, хоча знаю: згодом буде неймовірно боляче, — однак зараз це не хвилює, мені добре, невимовно приємно у країні спогадів. Згадую своє колишнє життя, рідне місто, вулицю, на якій виросла, двір, родину... Уже й не віриться, що може бути так добре, як було тоді, здається, це в минулому, повернути його неможливо, хоча так воно і є, неможливо...

Тепер уява малює тих, із ким раніше доводилося перетинатися в різних коридорах, у трамваях: кондукторів, двірників, які зранку, бурмочучи щось під ніс, виконували свій обов'язок, продавчиню в булочній біля нашого будинку, куди я ще малою бігала по хліб, сусідів, та й узагалі людей, яких часто бачила на зупинці чи ще деінде. Домашній затишок... Ох! Ці найболючіші згадки, неначе ножем, крають зсередини. Лежати в мамі на колінах, розповідати їй про свої буденні справи, турботи, плакати, коли вже надто важко, їй у спідницю, отак от, лежачи на колінах, а мама гладитиме по волоссю, тихо шепочучи, що все буде добре, все обов'язково влаштується, вона мені допоможе, вона зі мною. Пізні вечори з татом за книжкою та приємною бесідою, наші прогулянки на велосипедах до моря. Ігри з сестрою, маленькі таємниці та пустощі. Домашні вечірні чаювання... Мені було добре, і я насолоджувалась, а коли це раптово зникло, почала по-справжньому цінувати.

Єдине, що маю нині, — телефонні розмови з рідними, невиразні чіпляння за казку, тепло... Ось і все. І не вдається вирватися з цієї клоаки, вона засмоктує й не залишає шансу на порятунок, тут навіть дихається щодня дедалі важче, ніби до повітря хтось додає мої розчарування, і потрібно мати справжнє бажання не задихнутися.

Підводиш очі до стелі вагону, щоби сльози не покотилися градом по обличчю, щоби люди-роботи не звернули на тебе увагу, але не вдається, щоки поволі стають вологими – набряклі очі вже не можуть стримувати потік. Опустивши голову, стоїш, а точніше, ледве дихаєш, затиснута між андроїдів. Раптом стає начхати на все, не знаю, що сталося, чому, але різко піднімаю голову – зупинка, – чимдуж вибігаю з мурашника й біжу швидше, швидше... Тролейбус, маршрутка, знову біжу, ні на що не дивлюся. Вокзал. Каси – немає квитків, а серце ще прискорено б'ється – воно щось знає. Позаду кахикає бабуся, щось запитусь – захворіла дитина, потрібно продати квиток на мій поїзд – готова обійняти бабусяю й цілувати їй руки, так. Купую квиток, бажаю дитині здоров'я та мчу на потяг, застрибую у вагон, миттю знаходжу своє місце, лягаю й засинаю – так краще, так швидше подолаю відстань, байдуже, що на вулиці білий день, мені це не заважає. Лежу, серце стукотить від біганини, хоча, певно, більше від емоційного торнадо, що зненацька накинувся, закрутив і поніс мене, допоміг забути обов'язки, розчарування, все. А навіщо воно, якщо я не живу, не живу, не можу, просто не можу. Мені треба додому. Повіки наливаються свинцем, свідомість поволі відходить кудись далеко-далеко. Тепер існує лише рівний стукіт коліс потяга...

Удома. Щось одразу змінюються в мені, відчуваю себе деревцем, що прокинулося після зимового сну, життя знову грає в моїх жилах, нуртує та кипить! Борюся з бажанням одразу бігти додому, до сім'ї – хочу пройтися рідними вулицями, посидіти, як завжди, біля моря. Ноги невпевнено ступають по рідній бруківці. Озираюся навколо і помічаю, наскільки все прекрасне, рідне й близьке тут: дерева, будинки, дитячий майданчик, тьотя Маша з булочної, що на розі, двірники, кондуктори в трамваях, зграя котів у дворі, старий облізлий пес, якого ми з друзями, ще малими, знайшли цуценям і по тижню тримали в себе вдома, відгодовуючи та рятуючи від загибелі, голуби на карнизах і дротах, білизна на мотузках, дерев'яна від крохмалю, – хочеться припасти до цієї землі й цілувати її, обійняти це місто, всеньке схопити в свої обійми й не відпускати, ніколи й нізачо... Обличчя залите сльозами, та це вже сльози не безсилля й безвиході, а щастя, радості, насолоди... Ось і море, моє рідне й завжди хвилююче пристанище, моя домівка, вірний друг. Яке ж ти прекрасне!.. Як же ж мені тебе не вистачало!.. Хвилі б'ються об ноги, огортають своїми теплими, вологими пальцями. Заплющені очі, у волоссі гуляє вітер, вису-

шує відразу й мої сльози, хоча це неможливо, бо їхній потік не зупинити. О Господи, як же мені цього бракувало!..

Відчиняю двері – назустріч одразу вибігає кицька і лащиться біля ніг, у кімнаті працює телевізор, я тихо заходжу, зазираю у вітальню: батьки дивляться кіно за чашкою чаю, сестра в себе, намагається витиснути приємні звуки з нашого старого фортепіано. Мене ніхто не помітив, тому швидко заходжу й лягаю мамі на коліна, чую радісні вигуки та теплі слова. Обійми, цілунки... Залишаючи у спокої фортепіано, до кімнати забігає сестра та щось весело щебече, а я, щаслива, лежу в мамі на колінах, вона ніжно гладить мене по голові, відчуваю, як її сльози падають на моє волосся, і мама шепоче: «Пташенятко, нарешті ти вдома, все буде добре, все неодмінно буде добре, інакше ж ніяк»...

Повертаюся. Знову до своїх справ та обов'язків, в те місто. Але тепер все інакше. Я ОЖИЛА, я ЖИВУ. Біля витоків я зцілилася, набралася сил. Тепер не скнітиму, не перетворюватимуся на робота чи ляльку, а житиму! Так, так! Знайду прекрасне, воно тут є, його тут надзвичайно багато, знаю, не дарма ж колись вибрала це місто, однак воно відірвало від дому і тому втратило для мене свою красу. Усе буде добре, бо я знову бачу сенс, задля чого сюди приїхала і чому саме сюди. Тепер неодмінно знаходитиму час, щоб якомога частіше повертатися додому. Спогади мене врятували. Тепер я врятую для себе це місто, воно теж стане моїм, уже відчуваю. Ось-ось, зовсім скоро.

Волосся легкими хвилями розлітається довкола голови – кудись хоче втекти, – заплюшую очі, сильний поштовх у груди, потяг під'їхав до станції, і я знову ступаю в нього. Крок у нове життя.

КОРИЦЯ

Понад усе на світі я люблю аромат кориці. Тонкий, терпкий, від нього по моїй спині біжать мільйони мурашок, примушуючи заплющувати очі, смакуючи, слухаючи, відчуваючи цей аромат усією шкірою. А ще більше я люблю каву з корицею. Звук тертки, об яку її натирають, аби насипати у філіжанку, наче скрипка, співає мелодію насолоди.

Так я собі думала, заховавшись у куточку за стійкою у затишній кав'ярні. Столиків тут усього три, і мій дуже вдало невидимий ні дівчині, яка варить каву, ні іншим відвідувачам, ні перехожим. Мені треба погодувати малого. А тут затишно. Хоча кави зараз я майже не п'ю, але сьогодні дозволю собі маленьку порцію, з корицею. Малюк тихенько сопе, у мене на руці, йому тепло й затишно. Біля мене пахне на весь світ корицею та кавою. І душу затоплює якесь неймовірне відчуття щастя. Такого просто не буває. Такого просто не буває... Вдячність – ця вдячність і є моїм щастям. Більше нічого не треба. Усе є. Дякую Тобі.

– Не може бути, – плакала я тоді, вперше запідозривши, що щось негаразд. – Мене не нудило, я нічого не відчувала, так не мало статися! У мене мільйони інших справ, планів! Як же тепер?

– Ніяк, – байдуже відповіла подруга. А їй що? Хіба це її життя летить шкереберть? – Усе одно вже нічого не вдієш, та й я тебе знаю, ти і не «вдіювала б». Попсихуєш, минеться. І взагалі, тобі не можна нервуватися. Кажуть, вони там усе чують!

– Я не могу не нервуватися! – ледь не кричала на подругу.

– Ну, то понервуйся, хоча я раджу тобі валер'янку й прийом лікаря.

Третя дитина! Тоді, коли, здається, нарешті трохи звільнилися руки зі старшими, коли вони виростили вже достатньо для того, щоби навіть на цілий день відпустити мене у справах, а іноді й залишитися в бабусі, спокійно читаючи книжки та розважаючи ма-

леньку племінницю. Я так хотіла нарешті дістати свій наплічник і гайнути у гори з дітьми. Планувала влаштуватися на роботу, щойно й запропонували, а це і гроші й свобода робити те, що любиш. Третя дитина! А що скаже чоловік, думати було страшно. Він же ніколи не хотів третьої дитини.

У душу отруйними гадюками заповзали чорні думки. Думати їх було одночасно страшно й солодко. А що, якби... Та я точно знаю, що далі думок ці спокуси не підуть. Не зумію. Потроху відпускає. Що вже зміниш? А чоловіка, чоловіка відпушу, коли захоче, точніше, коли не захоче.

І дні попливли за днями. Нове життя десь там, де я його ще й не відчувала, зовсім не заважало. Ніжно-ніжно воно давало про себе знати сяючою усмішкою зранку, блискучим волоссям, солодким відчуттям майбутньої зустрічі. Та я мовчала. Ніхто не здогадувався. Не підозрював. Час дозволяв мені спокійно завершувати заплановані справи на найближчі півроку. Та одного дня довелося. Довго ховатися не виходить.

— Я вагітна, — просто як обухом довелося оглушити чоловіка одного вечора. — Ще ніхто не знає, не здогадується.

— Опа, — аж присів він. — І що?

— Нічого. Я знаю, що ти не чекав і не мав такого бажання, але от, сталося. Боялася тобі казати. Тепер кажу. Якщо хочеш, можеш іти, дам тобі розлучення.

— Здуріла? — Чоловік підпер голову рукою й уважно розглядав мене, як метелика під мікроскопом на зоологічному гуртку. Протягнув долоню, торкнувся лоба, наче міряє температуру. Задумливо мовив: — Жару нема. Точно здуріла.

— Ну, ти ж не хотів, — почервоніла я.

На цю фразу він лише плечима знизав.

— Давно?

— Чотири місяці.

— Ага, — сказав він і замовк.

І мовчав цілий вечір, ранок, пішов на роботу мовчки, повернувся мовчки. Усі мої думки, тіло, голос теж мовчали, стиснувшись від тієї тиші до розмірів сірникової коробки — бути непомітною, нечутною. Страшенно хотілося плакати. Чому він мовчить?

— От, знаєш, — раптом його хрипливатий із незвичної мовчанки голос роздер нашу тишу. — Знаєш, що найбільш прикро?

— Що? — винувато дивилася я на нього з-під лоба.

— Що ти мені не довіряєш. Стільки часу мовчала! Нема у тебе совісті!

— Я боялася!

— Ага. Боялася. Ніби я статист. Чи садист якийсь. Чотири місяці мовчить!

— Менше. Я сама пізно дізналася.

— Та яка різниця, скільки? Я останнім дізнаюся ТАКІ новини!

— Не останнім. Ще ніхто не знає. Ні мама, ні сестра, ніхто, тільки Віта. Вона знає, але нікому не каже.

— Віта знає, а чоловік не знає! Зла на тебе не вистачає! — з дитячою образою в голосі буркнув він. Та я вже бачила, буря закінчується, не почавшись. — У лікаря хоч була?

— Ні.

— Точно здуріла, — повторив діагноз коханий, зітхнув, спіймав мене за руку й притягнув в обійми. — Будемо лікувати.

Того вечора ми довго говорили. Так довго, як не говорили останніх років... десять. Планували майбутнє, розставляли подумки меблі у новому, більшому житлі, думали, що робитимемо. Я скорилася. Під аромат кориці з мого серця виповзали гадюки, а напруга останніх місяців розпрямлялася, відпускала, вистрелюючи спокоєм.

А ще через п'ять місяців народився він. Малюк. Наша третя дитина. Маленька радість і велике сонце. Ніжність. Наше Диво. Той, кого ми любимо.

Моя кава швидко закінчилася. Спогади відступили. Я знову опинилася у затишній кав'ярні. Солодкий запах кориці слабшав. Пора йти. Серце ще раз болісно стиснулося, коли я подивилася у спокійне личко сина. Нас чекають наші найкоханіші, найближчі.

Ірина Мацко

ОБІЙМИ МЕНЕ

Опівночі, сидячи у теплому кріслі з горням шойно завареного чаю перед монітором, я раптом гостро відчула, що зараз дуже хочу обіймів. Так-так, саме обіймів. Не поцілунків, не кохання, а просто теплих рук, які б ніжним колом обвили мої плечі, і я потонула б у тих руках, надійних і сильних. Хоча, здавалося б, нащо вони мені? На вулиці мороз, вітер, сніг, а тут, у моєму кубельці, добре, затишно. Навіть киця зручно вмостилася на моїх колінах.

Але... тебе нема. Ти зараз дуже далеко, напевно, теж думаєш про мене.

Обійми... обійми... Що це таке? Як їх пояснити? Коли дві руки надійно, ніжно, тепло й широко, наче крильми, охоплюють тебе. А в полоні тих крил хочеться залишитися, там так хороше... Чи гаряче й сильно, із жагою пригортаючи до грудей, чи трепетно та ніжно, як найдорожче у світі, з удячністю та невимовною любов'ю стискаючи за плечі, підтримуючи й заспокоюючи.

Ще маленькою я дуже любила, коли мене брали на руки й притискали до грудей. Та що казати, хіба лише я? Усі хочуть обіймів. І це бажання супроводжує нас усе життя. Ми ж тільки народжуємося – і нас одразу обіймають, закутують, загортають, обгортають, зігріваючи й даючи захист. Так, саме захист, спокій і тепло дарують обійми, й саме цього ми так прагнемо...

– Матусю, обійми мене... – просила я маленькою. І коли відчувала мамині руки на собі, весь світ був хорошим і привітним, а то в обіймах маминих був усесвіт, і я все могла.

Ми часто обнімаємо дітей. Маленьких – більше, старших – менше. Вони ще й пручаються, мовляв, ми вже великі. Куди ви тут зі своїми ніжностями! Удають із себе дорослих і ховаються за зовнішніми коліночками, хоча в душі часто, як маленькі кошенята, прагнуть любові, розуміння й... обіймів.

— Обійми мене, коханий, — тонути в його погляді та відчувати жар серця, шепотіла я. От і зараз мені так потрібні твої теплі руки, що міцно й надійно мене огортають... Але тебе нема... Давно нема... Та я чекаю...

— Обійми мене, доню, — просили мамині очі, коли я вкотре приїхала навідати рідних, — мені так добре в твоїх обіймах.

Як вони, старенькі, потребують від нас уваги й турботи.

І хоч би скільки нам було років, прагнемо знову опинитися в тому надійному й тепломu кільці рідних рук... Мабуть, не варто шкодувати обіймів, адже руки, наче крила, дані нам для цього. Від них тепло й затишно. І більшого щастя — немає.

Ірина Мацко

ПЛЕТЕНИЙ СВЕТР

Сірий зимовий вечір віддавав свої володіння ночі. На плиті зашваркотіла кава, наче сварилася, що її так пізно взялися заварювати. Це тихе бурління-бурчання прокинуло, стрепенуло від сну, що вже підкрався. «Ні, спати я зараз не можу. Не заснути – одне бажання... Не заснути самій...»

Холод пронизував уже просто нестерпно, гострим жалом упиваючись у тіло, в саме серце. Єдиним теплим джерелом є зараз оте, незрозумілої форми плетиво в руках. Єдиним порятунком. Хто б міг подумати? Але ще зовсім недавно ми щасливо сміялися разом, переглядаючи улюблену передачу та попиваючи запашне капучино з веселих горняток у крапочку. Сміялися...

Та розмова вже не клеїлася. Ніби різні світи, різні планети. Звук, слова летять і... не долітаючи, відбиваються й падають, не сприйняті, на підлогу. Різні мови.

– Дивись, – кричала я, – намагаюсь, усе роблю для нас, люблю тебе. Та ти мені зовсім не приділяєш уваги, не говориш теплих слів... А я люблю тебе...

«Себе, себе, себе...» – розумів ти.

– Це я все роблю для нас. Як давно я просив тебе сплести мені светр, а тобі все ніколи...

І знову прірва. Мовчання, вакуум. А що казати далі? Навіщо? Слова всередині у кожного, а зрозуміти дано не всім.

Коли розійшлися, прірва здавалася ще більшою, нездоланною... Та думки були вже вільні. Вони снували, снували, аналізуючи й зважуючи, чіпляючись одна за одну. Чому так трапилось? Адже любили, горіли. І зараз заснути не можу, засиджуючись допізна, поки сон не зморить у кріслі, – тільки б не лягати у те порожнє ліжко... без тебе.

Наче самі собою потрапили до рук спиці та клубок м'якої, теплої вовни, що залишився ще від маминого рукоділля. Думка за

думкою, петля за петлею... Отак і наші вчинки, слова, дії, зачіпляючись одне за одне, створюють картину наших стосунків.

Непомітно для мене половина светра була готова. І зараз, тримаючи його, відчувала у серці таке тепло, що жодний сон не міг би здолати. Тепер єдине бажання – закінчити справу. А далі що?

Телефонний спів повідомлення розігнав думки.

«Зустрінемося? Поговоримо? Скучив».

«Так. Завтра. У нашій кав'ярні».

На зустріч летіла, немов вирости крила. Плетений подарунок тихо лежав у пакеті, гріючи надію. «Усе налагодиться», – крутилося дзигую.

Так і сталося.

– Ти дуже красива і дуже потрібна мені, – в його очах тієї миті купавсь увесь світ.

– Я сплела тобі светр... – пересильюючи стиснуте від хвилювання горло, вимовила я.

– Я тебе...

– Не треба, я зрозуміла... І я...

Нарешті ми сказали все зрозумілою для іншого мовою... Навчилися.

Ірина Мацко

КРИХТИ

Не знаю, чому мені дістаються лише крихти... Я збираю їх, вириваю, бережу, плекаю та охороняю, а інколи й сама їх вигадую, уявляю і... здається, що вони й справді є. Та коли зовсім уже голод допікає, коли хочеться вити від бажання насититися – зриваюсь і вириваю їх у інших.

Чи втамовує голод пташина, коли збирає крихти? Довго, наполегливо, цілеспрямовано... Мабуть, утамовує.

Крихти любові, крихти щастя...

Коли вже вдасться вдосталь утамувати голод, що триває надто довго?

Книга, що лежала переді мною, якимось несподівано опинилася поряд, ніби кликала зазирнути в неї.

Давно я не гортала Біблію...

Колись, ще маленькою, читала її під пильним оком бабусі, вважаючи, що не можна отак змушувати дитину читати, якщо вона не хоче, хай навіть Біблію. Утім, бабуся вважала інакше. Стара книжка, написана ще старослов'янською мовою, сторінка за сторінкою, ставала дедалі зрозумілішою та цікавішою. Однак на цьому моє читання закінчилось. І от зараз – ця Книга.

«Отож, пильнуймо про мир, та про те, що на збудування один одного!» (до Римлян 14:19).

«Терпіть одне одного, і прощайте собі, коли б мав хто на кого оскарження...» (до Колосян 3:13).

«Усе досліджуючи, тримайтеся доброго!» (1-ше до Солунян 5:21).
Тримайтеся...

Боже, а чи буває абсолютне щастя? В усіх розуміннях? Кожна мить, кожна хвилина? Чи, може, ті крихти, які я збираю, і є щастям? Адже саме по крупинці зібравши, починаєш відчувати їхню вагу й цінувати. Щастя абсолютне не сприймалося б так, як його окремі миті, яких очікуєш і особливо гостро відчуваєш.

Мое серце й душу раптом заповнили особливі почуття. Радість, піднесення, блаженство і... щастя.

А й справді... Як же назвати, якщо не щастям, веселі очі діточок, що сяють здоров'ям? Теплі руки коханої людини чи коротке повідомлення «Як ти, рідна?» посеред робочого дня від дорогої людини, гарячі поцілунки при зустрічі? Рідний голос батьків, які радіють злетам і заспокоюють при падінні? Задоволені личка твоїх малят, коли даруєш їм казку?

Саме ці крихти і є щастям, любов'ю... Лише треба їх побачити й зібрати.

Ірина Мацько

НАШЕПЧУ ВАМ СОН НА ВУШКО

Потяг цього разу надто довго повз темними полями, селами, біля заспанних хатин, ніби хотів показати, яка довга дорога додому.

А бути вдома дуже хотілося. Хоч і минуло лише кілька днів, як я поїхала звідси, але серце стискалося щоразу, коли дивилася на книжечки, куплені в подарунок рідним малятам. Як вони там?

Їздити на фестивалі, виставки доводилося нечасто. Та завжди тягнуло якнайшвидше повернутися. Не те, щоби поїздки не давали задоволення, адже така зайнятість була лише в радість, та ще й на хліб додавала чимало, але... над усе кортіло повертатися до рідних рученят, палаючих оченят і теплих обіймів.

Ще трошки, ще кілька хвилин... Уже будинки рідного міста видно, виглядають де-не-де безсонними очима-вікнами.

Ось і мій перон. Холодний, мокрий, але свій і від того теплий і рідний. Нарешті вдома. Тепер таксі – і за кілька хвилин я цілуватиму теплі личка моїх сонечок.

Замок звично закрипів, ніби привітався, і прочинив назустріч двері.

– М-р-р-р-р-р, – муркотлива кішечка потерлась об мою ногу і відійшла вбік – мокра, холодна її господиня, але все-таки своя. Потягнулася солодко.

– Хороше тобі, кицю, тут, удома, – прошепотіла я. – Тепло, сито, чого ще треба? А там така мерзлота... та нічого, головне, що я вдома. Як наші малята? Знову навчали тебе чогось? От шибеники малі! Мабуть, сплять... Піду до них. Привітаюся тихенько.

У дитячій кімнаті пахло молоком і... дітками. Поцілувала старшу, потім маленького. Такі теплі, розніжені, солодкі...

– Мої рідні... – притулилася щокою. Тільки носики сопуть. Лише б не розбудити.

Якби не пізній час, зустріли б, як завжди, на порозі. Прибігли б, мало з ніг не збивши, і обійняли б міцно.

— Скучила за вами... Ой, як скучила! Хоч як би добре десь у світі було, а тут, біля вас, мені найсолодше. На добраніч, мої хороші. Зайченята мої любі... Погріюся трошки біля вас.

Прилягла. Притулилася до теплого волосся. Сопуть. А пахнуть як!

Коли ще були маленькі — старшенька, а потім і менший, — як я любила тримати вас на руках. Ви засинали, повіки ставали важкими й оченята стулялися. Зручно вмостившись, ви мирно посапували, як от зараз. А я завмирала, щоби не розбудити, і лише вдихала ваш теплий запах дитини й молока. Які це відчуття! Аж у голові паморочилося. Мої дітки... Знайте, що я завжди буду з вами! Хоч би що сталося, хоч би як життя повернуло. Не знаю, як мені це вдасться, але вчитимуся, старатимуся, молитимуся за вас. Щоб у вас усе було добре, щоби ви були щасливі, навчуся вас розуміти, слухати, чути, підтримувати. Не знаю, чи сама це все вмію, але... ви мене навчите, добре, зайченята?

Може, у когось це материнське почуття виникає по-іншому, але в мене прийшло відразу, як дізналася, що чекаю вас, першу, а потім і другого. Не хочу когось засуджувати, чи комусь докоряти, бо ж усяке в житті буває, але знаю про себе одне: тільки-но зрозуміла, що в мені є нове життя, — все, я відповідальна за це життя, не віддам його ні за що і нікому, не дозволю скривдити. Не лише через те, що це гріх чи моральні заборони. Просто НЕ ЗМОЖУ! Адже я така велика, сильна, доросла, і те маленьке життя всередині довіряє мені, і поки воно не народиться, має лише мене захистком. Як же я можу його зрадити? Ніколи!

Отак і вас. Тільки дізналася — і все: не зачіпайте моїх зайченят!

А тепер, мої любі, нехай вам насниться велика біла пухнаста киця, гарна й привітна. І я теж піду відпочину з дороги.

На добраніч, солодкі...

Оксана Радушинська

ІГРАШКОВИЙ ПЕС

– До обласного центру підкинете? – Чоловік вимок до нитки, і вода стікала по його худорлявому обличчі.

– Сідай, – видихнув водій, витиснув педаль зчеплення й піддав газу.

Авто легенько рушило. Віктор Геннадійович нахилився вперед і міцніше стиснув кермо. Двірники ледве встигали очищати скло від потоків води, що вже кілька годин поспіль лилася з неба. Нічого не скажеш: «чудове» продовження «прекрасного» дня. Зранку – сварка з дружиною, потім на роботі аврал (довелося їхати до дідька на болото, аби з партнерами всі питання узгодити), тепер ще цей попутник вимочить передне сидіння – хоч викручуй. Навіщо було зупинятися? Невже досі не усвідомив, що за добро ніколи не відплатять добром? А вже мав би – п'ятдесят два роки, як-не-як. Ще ця вранішня сварка... Та має рацію Оленка, що тут казати, – зовсім часу він дітям не приділяє. Пізно одружившись, здавалося, не зможе хорошим батьком стати. Та й, думалося, не час пелюшками очепитись. Житимуть із дружиною для себе. А потім, коли Оленка подарувала первістка, а через два роки – ще й доню, – щастю меж не було! Спершу міг для них – трьох – небо прихилити: подарунки, відпочинок у санаторіях, будь-які забаганки. І до ладу все завжди. Дарма подейкували, що, мовляв, молода дружина багато клопотів завдасть. У Оленки стільки терпіння, стільки мудрості – дай, Боже, кожному! Присвятила своє життя йому й дітям. А що тепер змінилося? Нічого. Просто в нього – робота відповідальна, ніяких нервів, ніякого часу не вистачає. У Стасика – вік перехідний. Шкода, що Оленку образив, наговорив їй зайвого.

– ...У мене сьогодні день народження, – почулося раптом із правого боку.

– Що? А, вітаю. – Віктор Геннадійович не був налаштований на розмову.

— Ось як доводиться тридцятиріччя зустрічати... — попутник не помічав байдужого тону водія.

— Удома висохнете, вип'єте сто грамів та й нормально зустрінете, — і чітка інтонаційна крапка вкінці, котра не передбачає продовження теми.

— Я в обласну лікарню їду.

— Хтось захворів? — швидше із ввічливості запитав Віктор Геннадійович.

— Син. Завтра операцію робитимуть. Нирки...

— А лікарі що кажуть?

— Або ризик, або смерть.

Водій зиркнув на незнайомця. Той дивився вперед на водяний простір траси. Темне волосся намокло й прилипло до лоба, губи тремтіли від холоду, хоча салон обігрівало тепло пічки.

— Наші хлопчачки одного року народилися — на початку і в кінці, — продовжував попутник, здавалося, зовсім байдужий до того, чи слухає хтось його оповідь. — Часто жартували, що то від великого кохання. Ми з дружиною ще в школі закохалися, за кілька років потому одружилися. Старшенького, Олежку, він зараз у лікарні, дружина народила якраз на мій день народження. Отакий сюрприз приготувала! Ніби все добре було. Життя, як життя. Усякого траплялося. Робота. Її в селі знаєте скільки — на десятьох вистачить. А потім звичайний медогляд... Дружина вже місяць із ним у лікарні. А я туди-сюди їжджу. Отакий у нас із сином вийшов день народження...

— Скільки йому сьогодні?

— Чотири.

Місто зустріло заплаканим кліпанням світлофорів і квапливими перехожими, що перебігали, накриваючись парасолями. Віктор Геннадійович зупинив авто біля невеличкого магазинчика й повернувся звідти з кумедним іграшковим цуценям.

— Візьміть, це для сина.

— Ні, дякую, я не можу.

— Будь ласка, візьміть. Привітайте від мене хлопчика. І... щастя вам. Обом.

Біля прохідної обласної лікарні було мокро й безлюдно. Віктор Геннадійович висадив свого попутника й скерував машину додому. Він знав, що підніметься зараз на третій поверх, відімкне двері знайомої квартири — і біля порога, махаючи хвостом, його зустріне старий лабрадор. З кухні смачно запахне вечерею, і Оленка вийде назустріч, усміхнеться, наче й не було ранкової сварки. І він

винувато всміхнеться, ніби хлопчак. Стасик «висітиме» в Інтернеті, донька вже годину розмовлятиме по телефону з подружками... І буде затишно й тепло в цьому маленькому всесвіті, вікна якого омиває чудний січневий дощ, незримо з'єднуючи диханням сльотавого вечора з лікарняною палатою, де незнайомому хворому хлопченті дарує щастя іграшковий пес.

Надія Нарчинська

ЩОБИ БУТИ ЩАСЛИВИМИ

— Тату! Та-а-а-ату! — Залопотіло п'ятами по голій підлозі. — Х-хе, та-а-а-ту, а які бувають діти? — Зацікавлено зирнуло по великій кількості розсипаного на столі столярно-інженерного начиння.

— Цікаві! — У відповідь на мить блиснуло такими ж карими, з непідробною іскринкою очима, яка, мабуть, передавалася по спадковості.

— Ану не чіпай, поклади! — ледь устиг зупинити на півдорозі до пункту призначення «цікавого шурупчика», і вже дещо лагідніше: — Тосю, ну скільки просити: на моєму столі ні до чого без мене торкатися не можна!

І куди ти її, таку непосидющу, подінеш? Коли там за підручниками починається вік найбільшої цікавості? У три — три з половиною? А про вроджені випадки нічого немає? От уже два роки, як кінця-краю не видно... Спершу всі шафочки, полицки, замочки. Далі — книжки, шпалери й інші паперові вироби, — чого не пошкодуєш заради творчого розвитку дитини. Але чим далі, тим більше кидало тата то в жар, то в холод від запитань свого чомучки, бо чекати чогось певного, тим паче намагатися прогнозувати запитання донечки, справа не те що марна, а просто безнадійна. От і зараз, ледь не отримавши інфаркт від такого крику, ніхто б не сказав, що після перегляду «Дискавері» вона скаже це.

— Так що ти про дітей питала? — уже помітивши той незгасимий вогник цікавості (і на яких джерелах він працює?), що беззаперечно сповіщав про можливість тата ще на три-чотири години позбутися спокою через «допити» і на місяць гратися у схованки з гвіздками та шурупчиками, що вже встигли так сподобатися малій. Він вирішив пожертвувати меншим — покрутитися перед донечкою в розумних позах, разом пірнувши в таїни логіки й аналізу, симптоматики й індукції та інші глибини свідомого, за допомогою яких набуті знання (університету!) могли задовольнити малу. На «промах» тато права не мав.

— Діти які бувають? — неохоче відриваючись від викрутки, повторила та.

Тато продовжував працювати з гаечками, не менше докладаючи розумових сил, з чого б почати.

— Ну, бувають хлопчики й дівчатка... — Та отримав у відповідь такий погляд, що відразу вирішив конкретизувати: — Кх... А що саме тебе цікавить?

Тося відвернулася від «шкідливого» паяльника (ти ба, який гарячий), ображено подмухала на пальчик (доки тато не побачив), сховала його за спину. І продовжила:

— Ну, кажуть... (пху-пху... пече...) діти бувають здібні. А як це — здібні? Розумні, е-е-е... Цікаві, слухняні. Потім, талановиті. Є ще кіндери чи вундери...

Зрозуміло (та... поле діяльності — два гектари). Тут по кожному пункту можна докторську захищати! Так, тільки без паніки. Тато все знає й усе зуміє.

— Іди сюди, сонечко, — відклавши майстерські справи, посадовив Тосю на коліна, що вже хапалася перевірити наявність струму в розетці.

Вони були такими схожими. Як тільки можуть бути схожими очі люблячого батька та безтурботна усмішка його дитини — дві копії картини рукою одного художника. Спокійно й вдумливо погладжуючи своє диво по голові, він тихо розпочав:

— Знаєш, Тосечко, діти справді бувають різні. Не бувають, а просто — є. Це як не буває двох однакових... — тато замислився.

— Дощів? — підняло заворожені оченята залюблене в усі калюжі «качення».

— Так, — усміхнувся, — як дощів, як хмарок на небі — удень і ввечері, як самих днів. Кожна людина з пуп'янку має свій унікальний, подарований Богом характер. От учора, пам'ятаєш, лив такий сильний дощ, ледь устигли сховатися! Мама вибігала, казала нам: «Такий хлющ — як із відра!». А ми з тобою дивилися у вікно й бачили, як наші квіти, ухилиючись від вітрових обіймів, тулилися до землі, а дощ усе сильніше хотів їх пригорнути, понюхати й поцілувати. Ти пам'ятаєш, коли вперше побачила абрикосовий цвіт і коли знайшла свою першу ромашку і першу бджолу? А був ще ж дощик тихенький-тихенький, теплий, як весняне сонечко, падав просто з неба і неначе вибачався за кожну зронену на нас краплинку, а колись прийшов дощик-забіяка і понадламував мамині улюблені хризантеми, пошурхотів листочками, подув у труби та ще курей полякав — і побіг куди знав.

— Куди? — відізвалося відлунням, а погляд не міг відірватися від чарівника-тата. І як він міг одним помахом відкривати те, чого самій не видно? Наче розкриває книжку, ніби вводить у казку...

— Не знаю, сонечко. Мабуть, у якихось своїх розбишацьких справах. А пам'ятаєш, у п'ятницю в бабусі ми зустріли дощик, що почав сильно крапати, надувати бульки, а потім перестав, не наче забувся?

— То був дощик-забувака, — констатувала Тося.

— А пам'ятаєш, Тося, того, що трусив мілко-мілко...

— Так-так, і ти говориш, що він сіє ситечком. Ми йшли з тобою шукати веселку, а ти сказав, що їх уночі не буває, бо вони бояться роздерти свої барвисті сукні зорями і рано лягають спати, щоби бути гарними й розумними, і що мені теж треба засинати. Тату, а зіроньки не хочуть спати вночі? Ти казав, що я твоя і райдуга і зіронька... А можна, я окремо буду: вдень — веселкою, а ввечері — зіронькою? І лягатиму спати... А, не лягатиму зовсім, добре? — вже заіскрилися зорі-оченята.

— Ну, Тося... — засміявся тато, не знаючи, що й сказати.

Але мала непосидюча кнопочка сама врятувала ситуацію:

— Тату, татусику, а що діти? — Лише в такі моменти батьківських моральних відкриттів Тося могла невідривно слухати, навіть не рухалася, мабуть, і не дихала, так старалася вловити кожен порух татових думок.

— Діти, Тосечко, також бувають різними: хтось задумливий, хтось розгублений, як той дощик, хтось любить малювати й пускати літачки, а дехто може образитись і набурмоситись, як хмарка, через якусь дрібничку. Але, Тося, всі дітки схожі.

— Так?

— Так, звичайно. Усі вони хороші. Діти поганими не бувають. Це істина. Як і дощик — хоч би яким він був — хоче принести землі радість, нагодувати рослинки й напоїти дерева, так і дітки — народжуються, щоби бути щасливими, сміятися кожному новому промінчику сонця такими ж сяючими усмішками, щоби ловити метеликів і безтурботно гратися, допомагати мамі (лише своєю присутністю!), щоби заспокоїти тата й бабусю, щоби бути бажаними й неповторними, і так самовіддано вчити всіх дорослих любити, а ще — відкривати свою душу світу, а ще...

І хоч Тося більше відчувала, ніж розуміла батькові слова, але вже від самого їхнього звучання з татових вуст у неї не лишалося ні крапельки сумніву в їхній правдивості, і колись, звичайно, вона їх зрозуміє. Колись, напевно, почує їх від когось іще в глибокодумних трактатах про щастя і дивуватиметься: звідки я це все знаю? Бо десь далеко сховаються, але грітимуть усе життя татові слова: «Народжуються, щоби бути щасливими», — глибоко, просто в серці.

Христина Шуменко

НА СТАНЦІЇ МЕТРО

Вона стояла на платформі, чекаючи на прибуття електрички. Був пізній вечір, поїзди в метро вже ходили рідко, тому мала час подумати. Вона любила нічний Київ, дивитися на різнобарвні вогники в темноті, які, поєднуючись та освітлюючи вулиці, створювали якусь казку. Для неї. Сильний порив вітру кинув волосся їй в обличчя, повернувши до реальності. Вдихнула свіжого повітря й озирнулася навкруги. Ось сидить немолода жінка, на вигляд років сорока. Нічого особливого: чорне пальто, сумка через плече й два важкі пакети. Напевно, повертається звідкись, а може, навпаки, кудись їде. Трохи далі стоїть молодий хлопець у формі «Динамо» та з навушниками у вухах. Там пара закоханих цілується. Маленька дівчинка плаче, бо вже пізно й вона хоче спати, а її батьки засиділись у гостях. У кожного з них своя історія. І всіх звела на станції метро звичайна необхідність. Зараз вони сядуть у вагон, кожен виїде на своїй зупинці, і більше один одного не побачать... Від дивних думок її відволік звук потягу, що надходив. Зайшла у вагон, підкрутила звук у навушниках і продовжила свій шлях додому. Завтра неділя. Як вона раніше любила неділі! Але не тепер...

Неділя означала ще один тиждень очікування. І на що вона сподівається? Невже він захоче зустрітися після того, що між ними було?

А що було? Інтернет-листування, одне з десятків, яке вона підтримувала задля годиться? Дві зустрічі, кава та морозиво? Це ж нічого не означало. Принаймні, вона так думала. А виявилось, що ні. Лише тепер, через стільки часу, зрозуміла, що він таки означав для неї набагато більше, ніж усі інші, разом узяті. І хоча минув рік, ще плекала надію, що він погодиться зустрітися.

А що вона скаже йому, коли подивиться в очі? І чи зможе взагалі на нього дивитися? Про що вони, люди з різних світів, говоритимуть? Стільки запитань у голові...

Нарешті повідомлення – як завжди, не вміщується на екрані.

«Привіт...»

Вона всміхнулася та подивилася на чоловіка, який спав поруч. Вона знала той лист напам'ять, адже перечитувала його безліч разів відтоді, як вони почали зустрічатися, дивуючись своєму щастю. Тепер вірила, що одним повідомленням можна змінити власне життя.

– Просинайся, коханий, – сказала вона й поцілувала...

Анна Дременко

ПРО НАЙРІДНІШОГО

Знаєш, пишу і вже бачу, як Ти усміхаєшся, читаючи мої стрибучі рядки. Ти завжди так робиш. А потім даєш мені згадувати нашу спільно-бурхливу пригоду, тиху зворушливу прогулянку, тицяння пальцями в зірки й розмови. Багато-пребагато розмов. Я не називаю це побаченнями. Це Розмови.

О, я згадую, як Ти колись улаштував одну таку, та ще й на Свій День народження! Ех... Пам'ятаєш? Ми тоді плакали, сміялися, пригадували різні дрібно-приємні миттєвості. Знаєш, тоді, зрештою, збагнула, що таке займенник «ми».

Скільки мого життя Тобою прожито? Здається, що на всіх моїх найяскравіших світлинах варто позначити Тебе...

Ніхто так не вміє, як Ти. Отак узяти, підняти й підчепити в повітрі. Таке враження, наче мене тримають тисячі метеликів. Але ж я знаю, що то все Ти... Моя велика Взаємна Любов. Моя Розкоше. Моя Нагорода. Незаслужена. Ба навіть не завойована. Ти якось спокійно й хазяйновито ввійшов у двері моєї історії. Чи стукав? — Не знаю. Не пам'ятаю. Якось я надто рвучко відчинила двері. О, тоді Ти був незнайомцем. Але дивився й усміхався так, наче все життя був моїм сусідом.

Кожна зустріч із Тобою — то якась відчайдушна подорож. І коли мені хочеться втекти кудись, Ти вже усміхаєшся, витягуючи з кишені квитка. Ми бували з Тобою далеко-далеко, і, знаєш, мені зовсім не страшно, коли Ти поруч. Так дивно, Ти питаєш мене: «Чого ти бажаєш?» — хоча й Сам прекрасно знаєш відповідь.

Прагну прожити життя з Тобою. Так само мандрувати, сміятися й плакати від того, що ми разом. Чомусь завжди, коли поруч найрідніші, хочеться плакати. Бажаю так само чи навіть сильніше Твоєї присутності, Твоїх думок і, що там казати, Самого Тебе!

І ще, Ти знаєш, хочу, аби наш із Тобою задум ожив. І хоч екватор — то не край світу, а лишень його половина, мені все одно

мріється бути там із Тобою. Це як стрибок із парашутом, тільки десять тисяч разів поспіль! Закохані тримаються за руки, коли стрибають, однак я знаю, що Ти ладен сховати мене за пазуху, лишень би не лякалася.

Ще, буває, йду за Тобою наосліп. О, я люблю так ходити. Бо знаю, що коли Ти знімеш пов'язку і вже можна буде бачити – неодмінно втрачу мову й знову захочеться міцно-міцно обійняти Тебе... Уже чекаю, коли обійму Тебе по-справжньому. Коли буде можна...

Так дивно, я відчуваю, коли Ти мене обіймаєш чи дбайливо загортаєш у байкову ковдру. А чи відчуваєш мої намагання обійняти Тебе? Коли стараюся з усієї сили? Авжеж, Ти такий великий, що навряд чи вистачить моїх рук.

А ще Ти мастак запитувати. Коли стою на зупинці, спізнююся на потяг чи чекаю в черзі – у голові спалахує одне з Твоїх «фірмових» запитань. О, і тоді дорогою ми довго-довго розбираємося, думаємо, аналізуємо й шукаємо вихід для мене. У такі моменти уявляю, як піднімаю голову й бачу, який Ти серйозний і не на жарт стурбований моєю халепою. Як же я люблю Тебе за отаку серйозність і турботу! Спокійно з Тобою. Але чомусь тремчу як осиковий листок. Мабуть, від щастя. Що маю Тебе. Великого. Доброго. Щирого.

Визнаю, що Ти ніколи нічого від мене не приховував. Ну, хіба що трішки, коли мені того не треба було знати. Уже знову забавлюся з Тобою кудись у мандри. Туди, де швидко завіконня, музика, шоколадка (ну, куди ж без неї?) і Ти... Ми з Тобою бачили ранкові заспані нерозчесані Карпати й укладали сонце спати у Червоне море. Про що ще можна мріяти? Не буває мрії, більшої за Тебе. Хочеться мріяти Тобою. Дихати Тобою. Ховатися за Тебе й плакати від того, що Ти близько-близько... І от у такі моменти в мене завжди десь губляться слова. І зараз теж. Це так банально. Це так багато. Це все, що я можу... Я люблю Тебе, Ісусе.

ТЕПЛІ ІСТОРІЇ

Ми віримо в дива

Ми віримо в дива. У те, що їх варто помічати й нанизувати в пам'яті, як намистини, тішитися й ділитися ними з іншими. Ми віримо, що *добрі книжки й правдиві історії* можуть не лише надихати, але навіть *змінювати життя*.

А ще ми дуже хочемо допомогти таким книжкам *народитися*.

Після виходу «*Теплих історій до кави*» та «*Теплих історій до шоколаду*» на адресу авторки й редакції надійшло чимало *листів від вдячних читачів*. Вони писали про те, як *підтримала, зігріла, втішила їх книжка*. А ще ділилися *своїми історіями*. Деякі з цих розповідей – як то «Музика кольорових снів», «Дива посеред буднів» – увійшли до «*Теплих історій до шоколаду*».

І нам захотілося *зібрати книжку справжніх, невідганих свідощів про кохання, радість і дива* – разом із читачами. Тож, якщо ви також *вірете в дива* (а це означає, що вони з вами трапляються!), пишть нам на адресу tepli@brightstar.com.ua. Ці листи, як мінімум, підбадьорять нас. А ми вже намагатимемося зробити так, аби *вони ожили на сторінках доброї книжки* й зігрівали кожного, хто насмілиться взяти та й повірити в дива.

Також свої історії ви можете надсилати листами на нашу поштову адресу:

Видавництво «Брайт Стар Паблішинг», а/с 87, Київ 02002, Україна.

Або заходьте до нас на Фейсбук:

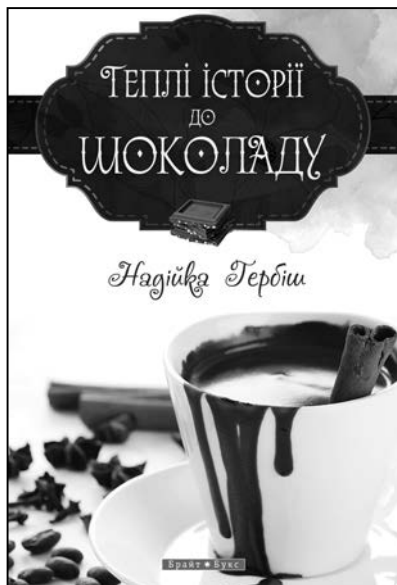
Сторінка «Теплих історій»: <http://www.facebook.com/Tepli.istoriyi>

Сторінка видавництва: <http://www.facebook.com/BrightStarPublishing>

З немерінням чекаємо на ваші історії про дива!

Книжки Надійки Тербіш

Ця книжка — збірник добрих, теплих, шоколадних, цілющих слів. Тут містяться історії про різних людей, життя, любов, слова, дружбу, смуток, пошуки, усміх, подорожі, домашню випічку, міста, кутові будинки, про велосипеди, кіно й картини, про музику, лікарні, студентів, книжки, про неосвітлені вулиці й старі листи, маленькі дрібниці й великі зміни.

У цій книжці зібрані історії про почуття й настрої, сумніви й рішення, далеку дорогу й затишний дім, чужі міста й близьких людей, солодкий шоколад і терпкувато-гірку каву. У них немає однозначних висновків і незмінних рецептів, а є пошуки та віра в імпровізацію. Є любов і сміливість, крихта суму й багато радості, чимало мрій і не менше спогадів.

Якщо вам сподобалася ця книжка і ви вважаєте її корисною, будь ласка, порекомендуйте її вашим друзям і знайомим.

Придбати книги можна у видавництві «Брайт Стар Паблішинг»

А/с 87, Київ 2, Україна 02002. Тел.: (067) 734 9942, (044) 593 2062
info@brightstar.com.ua • www.brightstar.com.ua